

Вол. П. Жуков

ВІСТІВНИК



МІСЯЧНИЙ

ОБ'ЄМ

СЕРПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ-ЖОВТЕНЬ
1934 Р.

ЧИСЛО 23-24-25.

ЦІНА
15 центів.

РІК 3.

ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ В АМЕРИЦІ.



ВИХОДИТЬ В НЬЮ-ЙОРКУ, Н.Й.

ВІСТНИК „О.Д.В.У.“ Vistnyk of O. D. W. U.

(ОРГАН ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ).

(A MONTHLY JOURNAL OF THE ORGANIZATION FOR THE REBIRTH OF UKRAINE)

ВИДАЄ ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА „ОДВУ”
В НЬЮ ЙОРКУ, Н. Й.

FOUNDED 1932

Published by the Executive Committee of O.D.W.U.
in New York, N. Y.

Виходить що-місяця. Річна передплата \$1.50,
поодиноким числом 15 ц.

Subscription Rates: 15 Cents a Copy.—One Year \$1.50.

VISTNYK OF O.D.W.U.—P. O. BOX 13 STA. D., NEW YORK, N. Y.

Ч. 23—24—25.

Місяць серпень—вересень—жовтень 1934.

Рік. 3.

ВОЖД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ



Полковник **Евген Коновалець**,
бувший Командант Київського Осадного
Корпусу Січових Стрільців.

ВІД ВОЖДА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ДО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ В АМЕРИЦІ.

ДО

Чесного Українського Загалу

Відділів ОДВУ й УНО

Відділів Чорноморських Січей

Відділів Стрілецької Громади

Поодиноких суспільно-громадських Організацій

в Зєдинених Дєржавах П. А., Канаді й Аргєнтині

ПЕРЕСИЛАЮ ДРУЖНІЙ ПРИВІТ І ЗАЗИВ!

Стан, що заіснував сьогодні на всіх українських Землях, саме посилені ворожі наступи на організований націоналістично-революційний Рух кладе на нас усіх особливі обов'язки. Ті, що станули чинно на революційному шляху й ті, що віру мають в остаточну перемогу правди над неправдою, світла над темрявою, волі над неволею мають доказати цю віру не тільки огненими словами, але засвідчити, що клич „власними силами” це не пусте слово, а дійсність, підтверджена нашими жертвенними ділами. Саме в отой історичний час, що вирішуватиме, на довгі роки наперед, долю роздертої й порабощеної Батьківщини мусимо скласти іспит нашої зрілості: мусимо вміти протиставитися всім перешкодам, уміти втриматися на раз занятих позиціях. Цього доконаємо тоді, коли не впадемо на дусі, коли буде в нас велика відданість визвольній справі й коли ми всі разом і кожний зокрема будемо здібні на великі жертви.

Свідомий відповідальності, що а нас всіх лежить, свідомий усіх труднощів, що перед нами накопичені ворогами й своїми таки малодухами, я — як Голова Організації Українських Націоналістів, **ЗАКЛИКАЮ** в той важливий і трудний час увесь свідомий Український Загал у Америці, зокрема всі Відділи й Члени цих Організацій, що станули на революційно-визвольному ґрунті **ДО ПОСИЛЕНОЇ ПРАЦІ Й ЖЕРТВЕННОСТІ ДЛЯ ПІДТРИМКИ НАЦІОНАЛІСТИЧНО - РЕВОЛЮЦІЙНОГО ФРОНТУ.**

Я, вперше, на протязі 14-літнього існування й діяльності організованого, революційного Руху, звертаюся з отим зазивом у такій безпосередній формі. І роблю це свідомий відповідальності кожного мого слова. До цього приневолює мене вага переломового історичного часу, що його переживаємо й свідомість сумних наслідків, які виринули б, коли б ми цю хвилю прогавили.

Вірю, що серед свідомого Чесного Загалу й серед організованого Членства цей мій заклик не мине безслідно, що Ви доложите Всіх можливих зусиль і станете в допомогу визвольній боротьбі, словом і ділом підтримаєте тих, що стоять в затяжній борні й уможливіть доконати цього діла, за яке страдали, кров проливали й життя давали цілі покоління. А це діло — **ВОЛЯ на СОБОРНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ!**

СЛАВА УКРАЇНІ!

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ.

Постій, в місяці жовтні 1934-го року.

ЙДІМ НА СТІЧУ ВОРОГІВ!

Щоб раз на все розправитися з українським питанням та завдати остаточної, смертельної удари Українській Нації, вороги постановили за всяку ціну зломити її бойову силу.

І в який бік вони вдарили з цілою енергією? Де добачили цю українську силу, яка є найбільшою для них загрозою й яка, вони певні цього, визволить Український Нарід з їхніх пазурів?

Для них нестрашний легальний табір українських опортуністів.

Вони не лякаються приземних рабів зпід знаку У.Н.Д.О.-ння, що з нами на чорних кавах та на конференціях „долю Українського Народу вирішують”.

Вони сміються з хитро-облесних політичних груп, у роді „Українського Католицького Союзу”, чи групи еп. Хомишина, що навзаїм перебігають себе у вислугуванні Польщі.

Для них не існують українські соціал-радикали, що братерську любов польським соціялістам — ба, цілому пролетарському світові — заявляють та питають в польському соймі: „скажіть, ви поляки, що нам, українцям, робити, щоб бути супроти вас лояльними?” — Не страхає їх також червоно-московське сміття — прислужники комунізму.

Навпаки — цей струпішілий табір жие й діє по волі самих ворогів; в ньому ховаються їхні повірники, всякої масти й шерсти.

Загрозу для себе вони бачать в **УКРАЇНСЬКОМУ РЕВОЛЮЦІЙНОМУ ТАБОРІ!**

Український Нарід, після вікової неволі, вкінці зрозумів, що одинока сила, яка може його визволити та збудувати Українську Державу, криється в ньому самому. Ця сила виросла в наявній формі, як революційна **ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ**, яка, спираючись на свободолюбності та національній гордості широких мас Українського Народу, йде непохитно до своєї мети: **ЗБРОЙНОГО ПОВСТАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ЦІЛІ ВИЗВОЛЕННЯ ТА ЗАКРІПЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ САМОСТІЙНОЇ ДЕРЖАВИ.**

Тому вороги постановили за всяку ціну знищити **ОРГАНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ**, а українські опортуністи подали їм помічну в цьому ділі руку.

Вони постановили за всяку ціну здушити ідею **УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ**, яка одинока переродить Український Нарід.

Вони постановили за всяку ціну перервати процес **УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ**, що його переводить О.У.Н.

Під сучасну пору, ось в біжучих місяцях, вони роблять великі зусилля, напружують всі свої сили, вживають всяких можливих засобів, щоб раз і на завсіди, всюди — так в краю, як й за кордонами — знищити осередки нашого революційного націоналістичного руху, щоб тільки свою ціль осягнути.

Чому якраз тепер вороги кинулись так завзято нищити український революційний націоналістичний рух?

Бо сили ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ ростуть з дня на день. Бо росту цих сил не зупиняють ні наглі суди, ні теж концентраційні табори в Березі Картуській. Бо бачать вони, як Український Нарід кріпшає, обнятий організаційною сіткою О.У.Н. та як готується до наскоку на них.

Бо впала на них й перелякала їх тінь УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Бо бачать вороги, що наближається нова світова заверюха, на прийняття якої підготовляє Український Нарід ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

Бачать вони, що Український Націоналізм, це стихійна сила, яка виростає з душі самого Українського Народу, що це сила, під знаком якої ціла Українська Нація йде в сучасну пору до боротьби за свою долю, за право жити на землі, як вільна, державна нація.

І, щоб обезсилити Український Нарід, щоб перервати процес відродження Українського Народу та відсунути час Його визволення, — вороги постановили ЗНИЩИТИ ОРГАНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ!

Тому Український Револуційний Табор переживає тепер дуже важний момент!

Тепер настав час для нас, Українських Націоналістів в Америці, на сповнення нашого історичного завдання! — Тепер, а не коли інше, мусимо доказати, що на нас може уповати край в його визвольній боротьбі, що ми не чванимось, але дійсно готовими й здібними є сповнити нашу історичну місію в визволенні Українського Народу!

ПОМОЖІМ В ТЕПЕРІШНИЙ ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ ВИДЕРЖАТИ ЗАВЗЯТИЙ НАСТУП ВОРОГІВ! —

щоб заломити безпідставну певність ворогів, що Український Нарід є слабкий,

щоб скріпити бойового духа Українського Народу в теперішній момент,
щоб запевнити безпереривність Українській Національній Револуції,
щоб задержати Український Нарід готовим до зриву проти ворогів в недалекому часі, коли то по всьому світу новою хуртовиною занесе!

Напружім всі наші сили й підім на стрічу ворогів! Нашою відповіддю на ворожі удари, скеровані проти нашої матерної організації, О.У.Н., хай буде діло, завзяття, енергія та щире українське серце! Закріпім матеріально підвалини ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ!

Тоді будемо певні, що наші брати-революціонери не вгнуться від ударів ворогів, не заломляться на дусі, не заперестануть ні на хвилю революційної боротьби, аж до хвилі здійснення нашого Ідеалу — ВІЛЬНОЇ, СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ!

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА О.Д.В.У.

„ВІСТНИК О.Д.В.У.” БУДЕ ДВО-ТИЖНЕВИКОМ

ВСІМ ВЕЛЬМИШАНОВНИМ ЧИТАЧАМ, ЧЛЕНСТВУ О.Д.В.У. Й ВСЬОМУ ГРОМАДЯНСТВУ ДО ВІДОМА.

Взв'язку з поширеними між громадянством відомостями про заступлення ВІСТНИКА О.Д.В.У. канадійським тижневиком, **НОВИМ ШЛЯХОМ**, а то й перенесення цього останнього до Нью Йорку, як центрального українського націоналістичного органу на цілі Злучені Держави й Канаду, ми отсим подаємо вельмишановному громадянству до відома, що під сучасну пору ми змушені є зарядити деякі зміни відносно цих замірів, а саме:

Здійснюючи постанови Зізду У. Н. О., що відбувся минушого липня в Саскатуні, Канада, (на якому в приявності делегата О. Д. В. У. запали були ухвали про перенесення **НОВОГО ШЛЯХУ** до Нью Йорку) й ці задуми, що були в нас, бажали ми й далше бажаємо зєдинити наші спільні сили біля **НОВОГО ШЛЯХУ**, щоб покласти трівкі підстави існування його видавництва. Однак у технічному переведенні цієї справи подибали ми на стільки заковик, що ніяк неможливо нам це все, нараз, перевести в життя. Тимбільше, що під сучасну пору на нас спали багато більші обовязки матеріяльної натури супроти революційного фронту в краю, ніж перед тим й тому в цей бік ми мусіли спрямувати всю нашу енергію.

Тому, не перерішуючи справи поширення **НОВОГО ШЛЯХУ** й його підтримки, вважаємо необхідним продовжувати видавання ВІСТНИКА О.Д.В.У. в змінєній формі, а саме як **ДВО-ТИЖНЕВИКА**.

Думаємо таким робом поширити круг читачів і передплатників та краще й частіше інформувати українське громадянство в Америці, особливо під теперішню пору дуже важкого положення організованого націоналістично-революційного фронту на Рідних Землях. Заміна ВІСТНИКА О.Д.В.У. на дво-тижневих є конєчна ще й на це, щоб ми могли виконати наше пробойове завдання, до якого ми тепер забрались, а саме — **ЗБІРКИ 40-ТИСЯЧНОГО БО-ЙОВОГО ФОНДУ**. Зуваги на це, що справа цієї збірки є сама по собі далеко важливіша, ніж прочі справи, ми мусимо на деякий час відступити від справи купівлі машинерії, що з перенесенням **НОВОГО ШЛЯХУ** до Нью Йорку було б необхідним. Події на Рідних Землях заставляють нас кинути всі наші сили в один бік й тому нам неможливо наших задумів сповнити. Не значить це, щоб ми не робили старань в напрямі поширення **НОВОГО ШЛЯХУ**, як виразника націоналістичної думки.

Всіх наших Вельмишановних Читачів просимо о ласкаве вибачення за спізнєння, з яким це число надходить до них. Це не сталося з нашої вини, а з причини чи то ударної праці, яку мусіли ми в останніх часах переводити, чи теж тому, що друкарня „СВОБОДИ”, де друкуємо „ВІСТНИК”, не могла на час нам праці виконати.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА О.Д.В.У.

СПІШІМ З ПОМІЧЧЮ РЕВОЛЮЦІЙНОМУ ФРОНТОВІ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ В КРАЮ!

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ!

Український Нарід, що з власної, чи чужої вини, віки тому перестав бути для світу живим і самостійним твором, по довгих віках неволі, по численних та неуспішних, бо основно непідготованих, спробах визволитися, блукаючи манівцями по облудних шляхах фальшивого світу, поневірюваний і обезчещений, — вкінці відкрив свою правду в собі самому та викресав із себе іскру хотіння здобути свою волю власною силою. Зродилася ця Його сила на кістках непамятних поколінь, що згнули на широких полях України, будьто в боротьбі за батьківщину, будьтеж в лютому ворожому ярмі. Могутній Дух Українського Народу, Його нестримне хотіння бути вільним, улицетворилося в наявній, діючій силі — в **УКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛІЗМОВІ**.

Над пропастю безнадійності, над якою опинився Український Нарід, залунав клич Ідеї **УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ**, що схопив молоде українське покоління та повів його слідами його предків,

на шлях геройських діл,
на шлях ідеї, відваги й відданості народові — що веде до слави й могутності Нації,
на шлях, яким тільки вільні духом поступають,

повів його до осягнення національного ідеалу — **САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**.

Віднайшов себе Український Нарід та пішов за духом Національної Революції, одинокої ясної зорі в безпутній Його віковичній мандрівці.

І тепер, коли клич Українського Націоналіста-Революціонера стався кличем неунікнимого кінця окупантів на Українських Землях, — вороги **ПОСТАНОВИЛИ ЗА ВСЯКУ ЦІНУ ЗНИЩИТИ РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ФРОНТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ**.

Порушили вони всі пекольні сили, щоб того довершити, а найбільших співпрацівників у цьому ділі знайшли вони — на жаль — в самих таки Українцях — у всіх тих, котрим приземне рабство не дозволило прилучитися до епохального, стихійного визвольного націоналістичного руху, в усіх тих, що разом тво-

рять одну групу „не-націоналістів” та яких назви зайвим є згадувати.

Український Нарід, що хоче бути вільним, що бачить цю свою волю на шляху власного чину, а не в чужій ласці чи допомозі, на шляху кривавої боротьби, а не накладування та боргування з ворогами, — завдяки, головно, нездарності й безхребетності Його наскрізь опортуністичних шарів, завдяки тим, що в угодах з ворогами викривлюють Його національні ідеали, станув — **ось тепер, в біжучій хвилі** — перед великою загрозою знищення Його визвольного революційного фронту, а саме — **знищення ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ**, одинокої сили, на яку Він може уповати в своїх визвольних змаганнях.

Вороги повели інтензивну нагінку на „загибель” О.У.Н., на всіх теренах і водночас: при допомозі концентраційних таборів і наглих судів на рідних землях, як теж при допомозі дипломатичних впливів за кордонами, де хочуть знищити наші національні центри та в цей спосіб унеможливити відновлення з закордонного революційного руху в краю, коли б його там здушено.

І теперішній грізний для О.У.Н. момент, це момент, що вирішить долю Українського Народу на довгі часи. Це момент, що — сміливо це можна сказати — **вирішить про це, чи Український Нарід визволиться в найближчих часах, чи теж залишиться в неволі на дальше**.

Настав момент, де особиста жертва кожного Українця є нічим, супроти життя цілої Української Нації.

І ось в цей момент, ми кличемо до Вас, Українські Націоналісти в Америці: Докажім, що ми є живою частиною Великого Українського Народу! Докажім, що незнищеним є Його Дух, що ми навіть з далекого кінця світу вміємо боротися за волю України!

На нас, як на українську еміграцію, в цей загрозливий момент спадає історичний **обов'язок**:

ПОМОГТИ О.У.Н. ВІДПЕРТИ ЗАВЗЯТИЙ НАСТУП ВОРОГІВ НА РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ФРОНТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

Не з гелким серцем, а в глибокому розумінні важливості сучасного моменту нам приходить ствердити ось це: **від того, що тепер**

зробить наша еміграція в Злучених Державах і Канаді, головне від того, що зробить О.Д.-В.У., залежить в незвичайно великій мірі це, який оборот візьме справа визволення Українського Народу на будуче!

Нераз, дотепер, перекидались ми фразами про „велику роль української еміграції в Америці в боротьбі за вільну Україну”, покликаючись на зразки еміграції ірландської, чеської, польської та прочих. Тепер життя поставило нас перед дійсною конечністю таку роль відіграти.

Тепер, власне, пора, щоб ми почали бути „ірландською” чи „чеською” еміграцією, коли ходить про сповнення нашого національного, українського, обов'язку.

Були часи, що українська еміграція в Америці спромоглася на величаві подвиги матеріального характеру. Відбувалися масові акції, що у висліді приносили небували суми пожертв українського громадянства на українську справу. Бувало часто, що самі цілі навіть не оправдували таких масових акцій і тільки дух великого патріотизму гнав нашого емігранта до цієї праці.

Настав час, де ми, стоячи перед загрозою заглади бойових сил Українського Народу, мусимо відновити старі наші подвиги, мусимо видвинути нового клича до боротьби, так сильного, щоб він залунав по всій еміграції та щоб звернув її увагу на страшне положення в краю й кинув її у вир завзятої праці на протяг якогось часу, до праці над зібранням всіх засобів, щоб тільки вратувати підвалини фронту Української Національної Революції.

Мусимо запалити українську еміграцію в Америці горючим вогнем хотіння: **видержати сильний наступ ворогів!**

На протязі свого існування О.Д.В.У. перший раз буде поставлена на дійсну спробу її сил, а все її членство на спробу його моральних та ідейних вартостей. О.Д.В.У. здасть іспит та викаже, наскільки крайова організація О.-У.Н. може на неї уповати. Вона викаже, чи її праця оправдує її існування, як націоналістичної організації.

Організація Українських Націоналістів в краю зможе, безсумніву, видержати ворожий наступ та повести відповідну проти-акцію, якщо вона матиме потрібні засоби до матеріального закріплення своїх центрів, так в краю, як і за кордоном.

Нашим завданням є: **напружити всі наші сили, щоб ці засоби достарчити їй у потрібній кількості.**

Подаємо Вам до відома, що крайовій організації О.У.Н., для відпору ворожого наступу, потрібно на протязі року, числячи від тепер, \$40,000. — рівночасно проголошуємо, що організація О.Д.В.У. має за обов'язок ці гроші роздобути на протязі одного року, числячи від тепер.

На цьому історичному роздоріжжі Його шляхів, Український Нарід, якщо хоче жити, мусить здобутися на грімкий і могутній оклик: **„ХОЧУ І БУДУ ЖИТИ!”** — Ми, Українські Націоналісти в Америці, члени О.Д.В.У., мусимо рішучо й одноголосно заявити: **„МУСИМО ВИКОНАТИ ЦЕ, ЧОГО ВІД НАС ВИМАГАЄ СПРАВА!”**

У цей критичний момент кожний відділ О.Д.В.У. і все його членство, має за обов'язок скласти рішучу й зобов'язуючу заяву, що на протязі року, від тепер, він **зовсім певно** придбає відповідну суму.

Найправильніший підхід до справи збірки згаданої суми \$40,000, це відповідний розподіл цієї суми на поодинокі відділи, в залежності від їхніх сил.

На самий початок зголосився II-гий відділ О.Д.В.У. з Нью Йорку, якого членство заявило письменною декларацією, підписаною Управою відділу, що на протязі року, від тепер, придбає \$2,000. — За ним поспішив 10-тий відділ, також з Нью Йорку, який зложив таку декларацію на суму \$1,500. —

Орієнтуючись на силах тих двох відділів та їхніх спроможностях, ми відповідно упрянували, по скільки можуть і повинні придбати всі прочі відділи. Суми ці вагаються в числах від \$200 до \$2,000. —

Крайовий делегат О.У.Н., О. Грибівський, перервав свою поїздку з відчитами по Америці та на днях виїздить у відвідини по всіх відділах О.Д.В.У., виключно в ціли з'ясування важливості та критичності сучасного моменту для Українського Народу. Він сам буде збирати такі заяви від відділів.

Успіх цієї широкої акції залежить від праці кожного члена О.Д.В.У., зокрема. — Тому змобілізуймо всі наші сили до цієї акції, киньмо в неї всю свою енергію, зробім її масовою, зробім її крикучою! — Хай вся еміграція бере в ній живу участь. — Напружим свої уми, щоб придумати способи збірки, використаймо всі можливості! — Працюймо над запевненням Українському Народові ясної волі й Самостійної Держави!

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА О.Д.В.У.

НАША ДОРОГА

(Надіслане з краю.)

Одвічний демон руїни Польща й ненаситна грязь Москви, білої чи червоної, напосілись на Ідею Самостійности України й стараються здавити всі її прояви. Всі стремління Українського Народу до свободи є для них згубні, й тому нищать все, що українське. Та дарма! Великий Дух Мазепи вливається широкою струєю в душу української маси й у недалекий час вибухне непереможною стихією мести проти наїздників-неситів. Зближається час неблаганої розплати за заподіяні віками кривди й пониження!

Визвольні змагання дали нам науку, що не договорами, чи передчасним, а ще гірше — невмілим політукуванням, але незломною силою й вірою в святу Ідею добудемо волю Україні. В той час, коли вороги нас нищили безпощадно, ми дивились на гуманність, на те, „що світ скаже”. Так! Та треба тямити, що світ і взагалі сильні міра цього **числяться зо силою й тільки зо силою!** Світові треба накинути свою волю й змусити до пошани! І це мусять собі усвідомити маси та провід, що не безхосенними промовами по ворожих парламентах, не покірливим благанням о відпадки зо стола (всякі куці автономії!), не петиціями по спорохнявілих союзах Народів, але безпощадною боротьбою з ворогом і твердою вірою в остаточну перемогу добудемо своє право в своїй хаті! Найвищий час перестати гнути спину перед наїздником, що сам слабший, бачучи нашу несміливість, чи нерішучість, тримає нас під своїм кнутом!

І саме на шляху безпощадної боротьби з гнобителями Українського Народу стала Українська Військова Організація, а з черги Організація Українських Націоналістів, де згуртувались всі ті, що відкидають всякі компроміси й в противенстві до наших „реальних політиків”, не хочуть жадних куцих автономій, ані інших охляпів, бо ці не змінять прикрого положення українських мас; вони стремлять до скинення ярма народа власними силами. Тут зібрались всі, що побачили в чому полягає зло нашого положення й віддають все, щоб тільки його усунути!

Організація Українських Націоналістів сталася наявним виразом цієї стихійної народ-

ньої сили, що одинока розірве кайдани неволі. Під її знаком ввесь Український Нарід пішов на шлях Національної Революції, до боротьби з ворогами за Самостійну Українську Державу. І ось тепер, коли Ідея Українського Націоналізму обхопила маси всього Українського Народу й коли наближається хвиля зриву, наші національні вороги й мізерне, трусливе українське рабство, виплекане в опортуністичному таборі, подали собі руки, щоб спільно знищити революційний фронт Організації Українських Націоналістів.

Однак відповіддю наших Революціонерів на сильні удари ворогів та на підлість українського таки, приземного рабства є ще більший гарт духа, ще більша завзятість, ще більша ненависть до ворогів та любов до свого Народу, ще кріпша постанова осягнути свою мету!

А яка завзятість й ненависть жевріють в серцях націоналістів, доказують хочби жертви т. зв. городецької трагедії. Незрівнані Лицарі Данилишин і Білас з погордою глядять на ката, що закладає їм стричок на шию! Одиноке, що Вони тратять це те, що не можуть дальше боротись за Україну! Це їх останні слова! А Березинський? Чи ж це не є доказом Його погорди до ворога, що Він, безсилий, не хоче зносити вигляду ляцького посіпаки, котрий лиш над безборонним сильний, і кінчить самовільно з життям на полі бою?

Чи зможе ця ворожа навала заломити революційний фронт Українських Націоналістів? Чи зможе заломити їхнього духа? — Ніколи!! Цього духа Народу й його нестримне хотіння бути вільним й державним вороги від віків пробують знищити й не можуть.

Але — чи зможе встоятись ворожа навала перед такими Борцями-Героями, яких веде в бій незломна віра в остаточну перемогу? Ні! Тисячкрать ні!! Віра Націоналістів у Велику Ідею є така кіпка, що нема сили, яка її зломилася б! А є їх цілі кадри! Вони ждуть лиш відповідного менту й коли він вешні прийде, Вони своїми грудьми пробують шлях Українському Народові до Самостійної, Суверенної, Соборної Української Держави!!

Гаклер.

Р—р.

Ф Р О Н Т З Р А Д И

Збройний зрив за українську державність в 1918—20 рр. на Західньо-Українських Землях, був як і для других українських земель, початком **нової епохи**, епохи перманентної революції, **повсякчасної революційної боротьби за українську державність**. Стихийна, революційна боротьба перших років після здавлення збройного зриву, яка черпала свою натуру з факту існування недавньої української державності, була причиною, що польська влада тільки повільно стабілізувалася на ЗУЗ. Перші роки польської окупації були тут тільки переходовим станом, бо навіть про сам факт остаточної приналежності ЗУЗ до Польщі мали рішати **міжнародні чинники**. Остаточ-но вони видали своє відоме рішення в березні 1923. Але саме обставина, що це сталося аж кілька літ після упадку української державности на Зах. Землях, свідчить про ту велику силу, яку уявляла собою Українська Національна Революція на Зах. Землях у цих роках.

І так український революційний рух мусить визнати Польща від самого свого приходу на ЗУЗ за єдиний небезпечний фактор в українській дійсності та й спрямовує від початку всі свої зусилля на розбиття чи послаблення цього руху. Акції Польщі для досягнення цієї мети ведуться в двох напрямках. Перший напрям, це було намагання знищити ті здобутки, які оставила на ЗУЗ за собою доба української державності, та які сповнені революційним змістом були надалі спрямовувані на відновлення цієї державности. Ця акція мимо безоглядності, з якою її переведжено, не могла принести Польщі бажаних успіхів, бо революційне формування українського життя було **органічним процесом**, який не був звязаний із такими чи іншими формами суспільного життя, але який умістовлювався в повсякчасному створюванні **духових і моральних вартостей** — який був боротьбою з чужими, польськими формами і їх змістом та творенням власних українських, у безнастанній боротьбі з польською владою.

Другий напрям польського походу проти революційного українства полягав на підшукванні серед самих українців елементів, які стали б **експонентами польської великодержавницької рації серед української суспільності**, які стали б в остаточній меті чинником, що завдав би зі запілля смертний удар українському революційному фронтові. Тут присвічував Польщі ідеал, який найшов своє втілення в її власній історії в часах перед світовою війною, коли то орієнтації на Москву народо-вої демократії в б. Польському Королівстві були настільки розіли польське громадянство, що воно формувало окружні боївки проти власного революційного табору, а коли в 1915 році вступили легіони Пінсудського у москво-

фільську Варшаву, не повитав визволителів вітчини ні один прапор, ні одно слово привіту. Тактика внутрішнього розкладу поневоленої нації була для молодого Польщі отже добре відомою, на власній шкірі болуче дізнаною історичною наукою. Не можна сказати, щоб на відтинку мобілізації українських проти-революційних сил Польща зазнала самих неуспіхів. Провитно — певна духово скастрована частина української суспільності, вироста на ґрунті давнього австійського льяолизму, не здібна стати на шлях революційної боротьби зі займанцем, запрягається добровільно до **польського великодержавницького воза**. Опортуністичний табор родиться, а Польща зазнає пешрого рішаючого успіху в розпочатій грі — з моментом, коли найшлися в українському громадянстві люде, які визнали можливість „розвязки української справи в межах польської держави”. Нове становище при-несло як один із перших наслідків **вступлення українців у польський парламентарн**, а разом із тим парламентарну „боротьбу” українських партій. Це був початок тої похилої площі, по якій котиться опісля за волею окупанта табор опортунізму рік за роком усе нище, щоб опинитися вкінці там, де ми нині його бачимо: **на отвертій службі займанцеві проти власної нації**.

Сьогоднішня диверзія опортуністичного табору на ЗУЗ остане для новітньої історії української нації одною з найбільше ганебних сторінок. Її соромний зміст це останні листи митр. Шептицького, що є **документами ганьби, безглуздя й безвідповідальності**, яких мало занотувала історія України. Це „Луг” Дашкевича, а востаннє й централа „Сокола”, що готуються на приказ польського опікуна забити ніж у спину „націоналістичному ворогові”, це ціла „політика” опортуністичних „вождів”, яких судила б українська держава, кожного поголовно, за провину головної зради. Так як з одного боку ввесь дотеперішній спад опортуністичного табору по похилій площі був невідкличною конечністю, обумовленою всім його духовим наставленням і діянням тих принципів, які лягли від самого початку в основу його відношення до польської державности, так теж з другого боку вся дальша еволюція цього табору піде невідхильно в тому самому напрямі що досі, аж до повного його злиття на всіх відтинках із табором займанця. **Бо хто запряжеться в чужий віз, той мусить позбутися власної волі в користь того, хто ним поганяє**. Раз визнавши польську державність, опортуністичний табор включається в неї чим раз бльіше й чим раз бльіше віддається від власної нації й змагань. Його еволюція йшла: від повної самостійності (очевидно на словах) через автономію до самоврядування й вкінці до „збере-

ження стану посідання”; від „кооперативної республіки” до союзу з польською кооперацією й з жидівським капіталом; від самостійності українського релігійного життя до спільного фронту з польським великодержавницьким католицизмом; від негачії революційної боротьби до апотеози національної зради. Постумент, який буде нині опортуністичний табір Бабієві, це вже завершення одного відтинку його еволюції, а коли пригадати, співпрацю поодиноких видних опортуністів із польською поліцією, яка вийшла на верх у часі відомого самбірського процесу минулого року, то стає вповні наглядним і не до опрокіння факт: **опортуністичний табір на ЗУЗ відчалив раз на все від українських берегів — для Української Нації він ворог з того боку барикади!**

Бо Українська Нація на ЗУЗ нині в лавах Української Національної Революції. Націоналізм є тою силою, що змобілізувала українські мільйони до боротьби за державність і ця боротьба кріпшає стихійно з дня на день. Польський займанець не зміг зреалізувати аналогії власної внутрішньої катастрофи передвоєнних літ, бо табір зради, змобілізований ним нікчемно, скапітулював давно на фронті здобуття українських мас, — він здібний ще піти на все, що вимагатиме від нього ворог, але він не всилі вже нічого здобути. Та саме в ім'я ясного опрєдєлення цього

табору на тлі західноукраїнської дійсності необхідно вчинити раз на все лад із „теоріями”, якщо ще вони покутують денєбудь, про „різні шляхи будови української державності”, про „різну тактику” поодиноких українських політичних груп, про „поділ роль” і т. п. **Організація Українських Націоналістів є єдиним і виключним носієм української державницької думки на ЗУЗ — в боротьбі проти займанця й у боротьбі проти внутрішнього фронту зради.** Нема українських політичних груп крім ОУН, є тільки експоненти ворожої великодержавницької ідеї. Їхні „тактики” й їхні „шляхи” — це служба на ворожому паску.

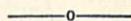
Ці карлики організували й організують не вперше „хрестоносні походи” проти націоналістичного табору, находячи, напричуд, усе в таких випадках спільну мову: католики з соціялістами-радикалами й лібералами аж по комуністів, паліївці з ундівцями й гетьманцями аж по унерівців. Востаннє в звязку зо скріпленням зовнішніх акцій ОУН, табір зради аранжує ще одну „атаку”. Знову на фронті всі „грубі Берти”. Знову кипить опортуністична преса брехнею, донощицтвом і провокацією. Українські маси на ЗУЗ розуміють аж надто ясно тло, ціль і вартість нової „атаки”. Її вереск доходить і зпоза ЗУЗ. Тому необхідно нині щєраз зясувати собі правдивий образ західно-української політичної дійсності кожному націоналістові зпоза ЗУЗ.



Т. Дмитренко.

ЗА РІДНИЙ КРАЙ, ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ.

(В роковини листопадового зриву.)



За рідний Край, за волю України
У бій святий ви з піснею ішли,
За волю батька, матері, дружини,
За свободу української родини
Ви кров свою козацькую лили.

Вас тисячі життя не пожаліли
За краще завтра Рідного Краю,
Для Вітчизни коханої ви жили
Йі за Неї буйні голови зложили
В тяжкому та нерівному бою.

Та дух ваш, вірні лицарі й герої,
Між нами, що осталися, живе,
Нову кладе в кріпкі долоні зброю
І до незломного, святого бою
За волю Рідного Краю зове.

А ваша кров нове покоління
Із рідних піднімає нив.
Чуже йому невольничє квиління,
А в крові щире Вітчизні служіння
І жар святий кривавих волі жнив.

Йі за океаном брати збудились,
Новий до бою вчувши зов.
І ті, що в вольному краю родились,
Огнем любви України загорілись,
Озвалася і в них козацька кров.

Нехайже дух ваш нас благословляє
У бій святий за свободу веде,
У бій святий, що стриму не відає
Та перемогою борців вінчає —
А Україна вольною буде.

19. X. 1932.



В. М.

ДО СПРАВИ ВБИВСТВА ДИР. БАБІЯ

— 0 —

Вже від кількох років націоналістична преса подавала зпоза мурів українських середніх шкіл вістки, що просто потрясли кожним: вони відкривали мартирологію **української** молоді в **українських** школах під рукою **українських** професорів. Абстрагуючи від того, що між учениками поведено негідну пропаганду проти й заведено над ними строгий надзір у побоюванні впливів ОУН (ревізії, тощо); що викидано їх десятками за участь у панахидах по наших національних Героях; що змушувано їх улаштувати чи брати участь в різних „Поранках” в честь Пилсудського, Мосціцького і 3-го Мая; що закладано по українських школах „Ліги Оборони Повітряної Пам’яті”; що заказано носити „тизуб”; що заказано співати „Ще не вмерла Україна”, „Заповіт” і „Боже Великий”; що заказано ученикам брати участь у Шевченківських святах поза школою, в панахидах по Січових Стрільцях і т.д. — але, що важніше, в школах викривлювано душі й **ломано характери молоді**: оплюгавлювано вільні змагання Української Нації, називаючи їх „купою гною”, кидано болотом на наші національні свята — 23. січня й Крут, понижувано наших національних Героїв, називаючи їх „бандитами”, примушувано співати „Ще Польська не згінела”, змушувано складати понижуючі гуртові заяви з осудженням своїх товаришів, а вкінці змушувано до донощитва на своїх товаришів.

Не диво, що все це викликавало самочинний спротив молоді. А це знову тягнуло за собою викидання десятків учеників із шкіл. За цим прийшли побої професорів учениками, зчерги судові процеси й засуди молоді на цілі роки тюрми. Школа, замість плекати характер, стала видовищем понурих дій.

Хоч яка це понура дійсність, а всеж і на її темнім тлі виділялися аж надто драстично вчинки директора філії української гімназії у Львові, І. Бабія. До таких діл, як вище вказано та які стали просто системою, долучувалися інші, що їх уже ніяк не можна пов’язати з **педагогічною** діяльністю, хочби й не знати як „льояльною”. Бож хіба директор української гімназії зовсім не має завдання сповняти роллю поліційного агента, який ловить у ...церкві... студента університету В. Гірного й віддає його в руки ...польської поліції за розкидання летючок ОУН між ...військом, і то в присутності байдужих до справи польських офіцерів. Або, чи це заняття директора гімназії вимахувати ученикам револьвером під ніс і примушувати їх стати конфідентами й провокаторами? Що мають спільного з педагогічною діяльністю спеціально обтяжуючі й ворожі зізнання в процесі Лимика, до речі зізнання, що їх навіть другі свідки-педагоги назвали

тенденційними й зломали зовсім відмінні зізнання?!

Все це не було тайною шкільних мурів. Про все це кричала націоналістична преса, але й без неї були це голосні речі, бо ставали вони перид очима цілої суспільности, публично, у судових салях, а епільоюгом їх були засуди української молоді на десятки років тюрми. І все це хвилювало, викликавало огиду в одних, а пристрасти в других.

А преса проти-націоналістична мовчала. За всі ті роки не то не збудилася на осуд або хочби на натяк, щоб принаймні злагіднити справу, — але взагалі не виказувала охоти торкати справи ні одним словом; для неї вона просто не існувала. Не існувала вона не тільки для преси; не існувала вона для партій, не існувала для педагогів, не існувала для Інституту Католицької Акції, не існувала для Церкви. Ніхто з них не осудив дир. Бабія, ані ніхто не поставився явно за ним. Ніхто з них не мав охоти ані гамувати дир. Бабія, ані гамувати пристрасти, які викликували його вчинки в других. Ніхто з них не збирався запобігти катастрофі, хоч вона довго висіла у воздуху, хоч її сигналізували вже 2 напади, і яка була неминучою тимбільше, що провокував її дир. Бабій не тільки щораз то новими вчинками, але й безпосередньо, мовляв, коли б ціла боївка прийшла, то я до неї задом обернуся, — провокував її вкінці своїм револьвером.

А коли такий стан довів до понурої дії, що мала місце у Львові, 25. липня 1934. р., тоді нараз усі поспішно заговорили: преса, партія, педагогі, Інститут Католицької Акції, Церква. І поспішно, самі нічого певного не знаючи, осудили. Кого? — А кого ж, як не „провідників українських терористів, що безпечно сидючи за границями... тішаються вигідним життям, стягаючи жертви заграничних патріотів, призначені для народу, котрого добро нищать”? А виконавець, студент Роман Савчук, що дає своє життя за життя Бабія? — Це „скрито-вбивник”, що й доконав „зрадливого душоубства” і „утікав, як чоловік, що стидається свого поступку, утікав перед дочасною карою, думав, що самогубством втече перед суспільною відповідальністю й вічною карою”. А Бабій? — Це „найліпший патріот, заслужений громадянин, знаменитий педагог, знаний і цінений **приятель, опікун і добродій української молоді**”, якого „вбивають **без ніякої причини**, хіба лише тому, бо їм не подобалася виховна діяльність покійного”. Ось як глибоко підійшов до трагічної події ніхто інший, а — голова Церкви, що перед місяцем осудив так само атентат на Перацького, як „підлий злочин”, перед кількадесятьма роками осудив подібно атентат Січинського на Потоцького, а

не здобувся на ніякий осуд, коли справді підло закатовано Басарабову, або справді підло застрілено Головінського.

А за митрополитом еп. Бучко так освітлює взаїмовідносини дир. Бабія з молоддю: „І в душі та в серці молоді того народу старався Покійник тяжкою виховавчою працею **відкрити ті духові скарби і закріпити в ній любов правди й добра...** За Твою працю для **добра молоді, за Твою посвяту** нехай Господь нагородить Тебе небесним царством на віки”.

А за церковниками, партійна преса заговорила, незмірно дивуючись, неначе б ніхто про це не знав і ніхто ніколи це не підносив: „Нас вражає одно: чому з такими закидами (намовлювання до конфіденційної служби) молоді хлопці, середношкільники, виступають аж на судовій салі, чому про такий випадок, якщо він мав у директорському кабінеті місце, дотичний ученик негайно не поінформував своїх батьків та українські громадські чинники, чому не повідомлено про це тих громадян, які з дир. Бабієм громадсько співпрацювали?!” А вже за несповна тиждень, той же партійний часопис („Діло”) доходить до того, що „на відомій розправі у Львові” (процес Лемика) це власне не Бабій, але Бабія „так негідно старалися здискредитувати”. Хто? А хто ж би, як не ті, проти яких свідчив Бабій та які дістали загально 63 років тюрми. А вже за тиждень виходить, що й „поголоски про переслідування шкільних хлопців найкраще опрокидає факт, що за весь час директорування І. Бабія, тільки одного учня виключили з

гімназії за протидержавний виступ, та й то підчас відпустки дир. Бабія”, хоч є відомим, що не тільки поодиноких учнів, але й цілі класи Бабій розв'язував.

В кінці заговорили й педагоги, мовляв, по нурі відносини в школі треба завдячувати „батькам, а ще більше небажаним опікунам шкільної молоді”, яким „видається, що школа це вічева саля, та що вчитель був би ідеальний, як би він із годин навчання робив політичні збори”, неначе б то дійсно ходило кому про вічеву салю й політичні збори, а не про те, щоб школа не була осередком деморалізації, де деправуються характери молоді, отої „будучности нації”. І педагоги кличуть: „Змилуйтеся, залишіть молодь школі і праці в школі! Не окалічуйте ніжних, молодечих душ бацями недуги політиканства! Дозвольте учням бути молодими і здоровими, і життєрадісними, не робіть їх передчасно червувими скороспілками й нещасними! А їх опікунам і виховникам не кидайте на дорогу праці колод, не робіть зо школи арени, де йде нещасливий бій обовязку, розсудливости, добрих замірів з нерозсудливістю, сліпотою і пристрастями!” („Діло”, 4. VIII.).

Коли лише такі висновки будуть зроблені з трагічної події 25. VII. 1934 — то це означиме: молодь, що призначена вибороти Україні кращу долю, має бути всеціло віддана в руки рабів, що будуть її, по власній вподобі, виховувати на таких же рабів.

А, міжтим, воно не сміє так бути.
І не буде!

АТЕНТАТ НА ПЕРАЦКОГО — ДІЛОМ У. В. О.

(Нище подаємо зміст відозви, що появилася в краю.—Ред.)

15. VI. 1934. боевик УВО виконав в імені Української Національної Революції присуд смерти на одному з катів Українського Народу. 15. VI. 1934. боевик УВО вбив у Варшаві міністра внутрішніх справ польського окупаційного уряду на ЗУЗ — Перацького.

Чин боевика, вдаряючи в ляцького міністра Перацького, як одного з творців, реалізаторів і представників окупаційного ляцького панування на ЗУЗ, вдарив у саму систему гнобительського панування ляхів над Українським Народом ЗУЗ.

У час геройської визвольної боротьби Українського Народу з усіми окупантами українських земель за Самостійну, Соборну Українську Державу, в момент владного опанування всіх ділянок життя Українською Національною Революцією і розгорнення на них визвольницької творчости — чин боевика УВО яксраво виявив геройську напруженість українських визвольних змагань, рішучо підтвердив незломну волю Українського Народу продовжувати визвольну боротьбу до побідного кінця,

вказав єдину площину ліквідації окупанта — площину революційної боротьби.

Чин боевика УВО вдарив не тільки в Перацького, як особу, а в Перацького, як реалізатора польської окупаційної політики на ЗУЗ. Бо хто був Перацький? — Перацький це послідовний погромщик українського національного життя ЗУЗ. Перацький це ліквідатор українського шкільництва, українських культурно-освітних установ, господарських, кооперативних, спортивних товариств і кружків, це польонізатор української церкви. Перацький це творець і реалізатор польської кольтоніальної, грабункової політики на ЗУЗ, кольтонізації українських земель польськими зайдами, заліву промислових осередків на ЗУЗ польським робітництвом. Перацький це організатор погромів українців на ЗУЗ поліцейсько-уланськими бандами, карними експедиціями, стшельцями, варварських пацифікацій в рр. 1930 (полуд. ЗУЗ), 1931 (Волинь), 1932 (Лісько, Підкарпаття), 1933 (підчас боротьби за укр. школу) і 1934 (Угнівщина, Равщина, Самбірщина, Мостищина, Зба-

ражчина та ін.). Перацький це творець наглих судів, шибениць і мордів українських революціонерів. Перацький це автор поліцейських знущань і катувань українських політичних в'язнів. Перацький це творець системи морального розкладання українського життя масовим насаджуванням конфідентів. Перацький це автор профанації й дикого збезчещування пам'яті Героїв української визвольної боротьби, розкопування могил, нищення хрестів і т.п. Перацький це один із творців і часовий сторож-жандарм цілого жорстокого варварського арсеналу ляхського окупаційного панування, яке поставило собі ціллю згнобити українське життя, розгромами й спольонізувати його.

Боевик УВО кинув Українському Народу під ноги голову одного з його катів, голову міністра внутрішніх справ, найстаршого ляхського поліція. Чин боевика вимірений безпосередньо польській окупаційній системі панування — в обличчі всеукраїнської, визвольної політики, веденої ОУН, вдаряє в усіх спільників Польщі, що на умовах взаємності діляться пануванням над українськими землями або помагають її це панування закріпити.

Акт Боевика УВО, dokonаний в імені українського поневоленого народу — в сучасній політичній ситуації виходить поза межі самої тільки української справи. Перед фактом поневолення Польщею інших народів (білоруси,

литовці), перед фактом існування цілого ряду поневолених народів в московській імперії та інших союзників польського окупанта — актуалізується питання співпраці поневолених народів у боротьбі з системою окупації, що тримає їх під поверхнею видимого державно-політичного життя.

Польський окупант сягнув по нову зброю здавлювання українського визвольного руху. Сотні українців запроторено до концентраційних таборів, щоби тут голодом, знущанням, примусовими роботами, фізично винищувати український націоналістичний актив. Намагання всіх окупантів ідуть в напрямі фізичного винищення Українського Народу. В той же час, в час героїської визвольної боротьби Українського Народу з окупантами, під проводом ОУН, український угодливий, опортуністичний табор видлиговує окупанській державній рації, ведучи боротьбу з українським визвольницьким рухом, переходить на сторону ворога й стає до отвертої боротьби по боці ворога проти визвольного руху.

Таке положення вимагає від Українського Народу суцільного зєдинення всіх сил на фронті революційної, визвольної боротьби з окупаціями, під кермою українського організованого націоналізму.

Верх. Команда У. В. О.

ПРО ДРАГОМАНІВЩИНУ

УКРАЇНСЬКИМ СОЦІЯЛ-РАДИКАЛАМ В АЛЬБОМ.

(Зладжено на підставі „ІСТОРІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДУМКИ”, Вячеслава Будзиновського).

(Правопись заховано, як друковано в „Новому Часі”.
Всі підкреслення наші. — Е. С.).

Українським соціал-радикалам у їхній праці присвічує дорога їм постать „великого українського демократа, вселюда” 80-тих років минушого століття, М. Драгоманова, на якого науці вони спирають заложення своєї ідеології. В склад великої української громади нових часів входять ще й групи таких Українців, що на своїх прапорах з особливою гордістю кладуть імя Драгоманова.

В теперішній час великих зусиль українського народу, який має перед собою ясну ціль: свободу й Соборну Українську Державу, пригляньмося, яким Драгоманова знав колишній його співдумець, В. Будзиновський, — хто він був та чого вчив.

Чим Драгоманов захопляв молоде українське покоління?

Український нарід, зокрема українська студентська молодь часів Драгоманова, давала живий і недвозначний відгомін кличам свободи, що їх кидали тодішні творці української національної думки. А пішовши за тими кличами, вона приймала чужу, інтернаціональну ідею „гуманности й братерства” за українську національну ідею.

В. Будзиновський пише:

„Повна воля кожної особи” була головною ціллю Д-ва, була основою його програми, його ідеології! — Чи не про цю, волю мріяв молодий революціонер у моїй шкірі й одного з моїх товаришів! Необмежна свобода особи, слова, віри, товариств, зборів, автономія гро-

мад, — все те було в наших стремліннях. „Рівне право чоловіків і жінок, парубків і дівчат!” Таке Д-ов голосив саме тоді, коли молодь розпочала пропаганду рівноправності жіноцтва.

„Я був соціалістом-хлопоманом і мої товариші, хоч не всі були соціалістами, були хлопоманами. Ті хлопомани прочитали в програмовій статті „Громади”:

„Найлоговнішим ділом живого громадівця в справах політичних буде помагати тому, щоб якнайбільша частина мужицтва зрозуміла те, як йому взяти всі свої справи безпосередньо в свої власні руки”.

„Хоч хлопоманство було в програмах галицько-українських партій уже від 1848. року, хоч галицькі соціалісти не від Д-ва навчилися соціалізму, то в часі, коли наше хлопоманство радикалізувалося, наведений пункт у програмі Д-ва мусів між нами ще більше скріпити його авторитет.

„Ми не сумнівалися, (хоч гірко помилялися — ред.), що Д-ов стоїть на чолі всіх борців за визволення всіх українських земель з всякого ярма, бо (в „Іст. П. ст. 482—4”) він каже:

„Хто говорить — „політична свобода”, той вже тим самим говорить: і областна, і національна незалежність; інакше він не розуміє висказуваних ним слів. Незалежність якоїсь області й нації може бути осягнена або повним відділенням її в окрему державу (сепаратизм), або огороженієм її самоуправи без того відділення (федералізм)”.

„В ч. 1. „Громади” Д-ов казав:

„Ми думаємо, що всяка громадська праця на Україні мусить мати українську одежу — українство”.

„Ми мусимо давати одсіч кожному, хто думає порядкувати на нашій землі не тільки на шкоду нашого народу, а й не знаючи його, або й зневажаючи його”.

„...нашим людям найліпше: стати спільно, щоб дійти до свого; щоб жити по своїй волі на своїй землі.”

З останніх слів ніхто не може розуміти Драгоманова інакше, як націоналіста, державника.

„Читаючи таке безкритично, кожний з нас гадав, що все те, до чого в 1886—7-их роках стриміла студентська громада, стоїть чорне на білім в програмі Д-ова з 1880-го року й у його брошурі „Історична Польща”. Ми гадали, що всі наші думки є луною думок „батька” Драгоманова. Чи такі думки не голосив уже хтось раніше; чи дещо з тих думок вже не зреалізовано; чи всі думки Д-ва справді те, до чого ми ішли — ми не питали. Ось чому в наших очах Д-ов став нашим духовним батьком і ми гадали, що всі національно і соціально-політичні стремління молода українська генерація взяла від нього. Д-ов став нашим авторитетом, якого й інші думки ми стали приймати безкритично. Не розуміючи його думок, або розуміючи їх по своєму, наше студентство стало величати Д-ова Месією України. Д-ов спіймав нас на свій гачок...”

Драгоманов проти держави й націоналізму.

Та Драгоманов інакше розумів „життя по своїй волі, на своїй землі”. Його наука вчить чого іншого.

„В шкільнім році 1887-8 (пише Будзинівський), я мав час трохи докладніше, перестудювати німецьку соціалістичну літературу і нашого Драгоманова. Соціалістична література виховувала в інтернаціоналізмі. Висказ Маркса, мого соціалістичного авторитету, що пролетар не має вітчизни”, мовляв в мене, що вітчизна, себто націоналізм, то панська ідея; що націоналізм тільки для панів, яких я ненавидів. Інтернаціоналізм соціалізму і закид тодішньої соціалістичної публіцистики, що „державна є оруддям в руках буржуазії, помагаючи їй експлуатувати пролетарів”, захитали мій респект перед всякою державністю, отже й перед українською.

„До марксіських аргументів прийшли аргументи драгоманівського авторитету проти державного націоналізму і взагалі проти всякого націоналізму, а за космополітизмом. Від української державности Д-ов боронився руками і ногами. Не хоче її мати, хоч би хтось насилу давав її Україні бо й у своїй державі багато людей бідує. В переднім слові до громади Д-ов пише:

„А з другого боку тепер показалося, що й у тих породах людських, котрі мають свої держави й великі багаті, й вільні (напр. як Франція, Англія) або й великі спілки вільних держав (як С. Американська Спілка), більша частина людей бідує мало чим менше, ніж бідують українські мужики”.

„...сам народ український мусить впорядкувати свою долю, як йому потрібно, скинувши із себе всяке панство і... державство”.

„Зі всіх дальших виводів Д-ва виходить, що під словом „народ” він розуміє не націю, а тільки селянство. Під „долею народу” розуміє тільки соціально-економічну й індивідуально-горожанську долю.

„Д-ов гадає, що хоч би була українська держава, то народ повинен її розметати на всі вітри.

„В 1885 р. Д-ов передрукував з російської революційної газети „Колокол” (25. I. 1860) „Письмо Костомарова”, бо сам пропагував думки сказані в тім письмі. Костомаров каже, Д-ов повторяє в брошурі і в „Іст. П.” (ст. 110—112):

„Ніхто з нас не думає про відірвання південної Русі від звязи з рештою Росії. Навпаки, ми хочемо, щобі всі другі славяни зєдналися з нами в один союз, хоч би й під скиптром російського государя”.

„Дня 23. августа 1871, в Гайдельберзі Д-ов согрішив таке стишилище.

„Поклик до братів Славян!

„Гей, українець просить не много: Волі для люду і мови;

„Но не лишає він до всій Русі і к всім славянам любови”.

„З Північною Руссю не зломим союзу: Ми з нею близнята по роду, ми віки ділили радість і горе, і в купі вступаємо в свободу.

„Ти, русин московський, один із усіх братів велике зложив государство; несиж свою силу, де треба, на поміч, на захист усьому славянству”.

„Д-ов не лиш противник української держави (сепаратизму). Він також ворог одної автономічної української території, бо вона могла би мати централістичну організацію. В австрійських, національно мішаних краях на-

ціональні більшості панували над національними меншостями. Так було би й на Україні, як би вона ціла стала автономною територією. Д-ов не хоче того, бо боїться, що українці може кривдили б своїх поляків і кацапів. Д-ов пише (Іст. II. 501):

„Під цю пору поділ Росії на етнографічній карті на області, з утворенням для кожної з них свого рода центрального представительства, було би ділом занадто доктринерським, — особливо, беручи під увагу, що й національні границі тепер не скрізь совпадають з границями економічних басенів.

„Апріорне вирізування провінцій по переважаючим численно національностям, — могло би тепер утворити в кожній свого рода національні централізми, в роді тих, які замічаємо в коронних областях Австро-Венгрії”.

„Д-ов боявся, що українська більшість якоїсь „провінції” могла би кривдити жмінку москалів або поляків.

„Д-ов, будучи противником країв, які мали би українську національну більшість, мусів також бути рішучим противником окремішності, за цим і автономії двох національно різних областей австрійської „Галиції”. Д-ов був противником поділу Галичини, був за краєвою єдністю обох цих областей. Він вірив, що українське селянство східної „Галиції” зєдиниться з польським селянством західної до спільної боротьби проти шляхти. Д-ов не сумнівався, що польські хлопипоможуть українським подужати соціального ворога. За видвиження жадання поділу Галичини, Д-ов закидає їм („Вестнік Європи” з 1873 р.).

„...національну вузкість, яка перешкодила притягнути на свою сторону співчуття польських селян в краю”.

„Коли під впливом Д-ва, Франко став противником поділу „Галиції” то і я, опутивши вуха, перестав одушевлятися тою програмою українського 48-го року. Саме тоді в старій „реакційній” генерації стали думати, чи не витягнути би з архівів це старе, домагання, що-би його назад поставити на фронті національної програми. Коли „старі”, хоч не думали про власну державу, то бодай стреміли до її тіни, то я плюнув не лиш, на повну українську державність. Я махнув рукою також на згадану кришку тої державности, яку міг би нам дати поділ Галичини.

„Такий авторитет, як українська суспільність без ідеалу власної державности, захитав у мене цю ідею; марксіський інтернаціоналізм підрізав її, драгоманівський космополітизм добив”.

Як бачимо, то пісонька наших „ультра-гуманістів” не змінилася. вона ця сама тепер, що її співав сам Драгоманов... „Драгоманов не сумнівався, що польські хлопипоможуть українським подужати соціального ворога”... Це саме „братерство” працюючого люду двох „братніх” народів, про яке ще й нині, на наших очах, виспівують українські радикали.

Де вів українську молодь Драгоманов, божище наших сучасних „братів всіх народів”? — „...Коли старі, хоч не думали про власну державу, то бодай стреміли до її тіни, то я плюнув не лиш на повну українську державність; я махнув рукою також на згадану кришку тої державности, яку міг би нам дати поділ Галичини”, — так пише молодий тоді, повний життя Українець-драгоманівець, В. Будзиновський.

Драгоманов просить „вибачення” за це, що існують Українці.

„Д-ов не лиш застерігався проти української держави і проти всякого етапу до власної державности. Він майже в кожній своїй програмовій статті з силою розпуки борониться перед підозрінням будьякої спілки з „національством”. Раз коло разу застерігається, що не йде поза українську мову, та й те лиш в пропаганді соціалізму і в початковій школі. Д-ов неначе виправдується конвульсійно хлипаючи:

„Бсєлюди! Чиж то я винен, що на деяких областях матушки Росії живуть також українські хлопип? Чиж то я винен, що такий хлоп скорше і ліпше зрозуміє пропагандиста соціалізму, як він забалакає українською мовою?”

„Боячись перед закидом (Лаврова і товаришів) націоналізму, Драгоманів відповідає:

„Ми закликаємо кожного показати нам у публікаціях українських, соціалістичних груп бодай один такий рядок, що не відповідав би точно духові й букві міжнародної, соціалістичної науки

і що заслуговав би на назву націоналізму, а не інтернаціонального соціалізму”...

„Адже-ж немож назвати націоналізмом бажання працювати самостійно на основі докладного знання місцевих відносин, бажання навчати народ універсальних ідей у його власній, а не чужій мові”.

„Вся ріжниця між українськими соціалістами й французькими в тому, що через те, що французька держава існує вже давно й без перерви, що ніхто не боронить французам вчитися й писати національною мовою, ніхто також не дивується, що французькі соціалісти пишуть для свого народу по французьки, а не по італійськи”.

„Серед них (українських соціалістів) не знайдеться нетільки жадних ознак такого націоналізму, що хоче панувати над другими, або що претензує на моральні й матеріяльні сили інших націй,

але й такого, що журиться виключно членами своєї національности!”

„З послідного уступу виходить, що на думку Д-ва праведний українець не має права „журитися виключно членами своєї національности”. Він обовязаний журитися членами всіх націй. Це значить, що мусить лишити за собою націоналізм, мусить перескочити інтернаціоналізм і в практичній роботі бути безнаціональним космополітом.

„Далі Д-ов каже:

„Українські публікації, виходячи перш за все з інтересів своєї країни, керовані бажанням своєї країни, щоб пропаганда соціалізму велася одночасно й планомерно на всіх мовах заселюючих її націй і груп”.

„Коли Д-ов давав українській мові лиш таке право горожанства на Україні, яке давав кожній іншій мові, коли це право горожанства давав тільки в пропаганді соціалізму, коли обов'язково силував українця послугуватися мовами всіх інших націй України, то зроблений йому закид націоналізму справді був безличністю.

„До скріплення української національної думки у молоді, не причинялася завзята агітація Д-ва між галичанами за лектурою російської літератури.. Д-ов голосив, що без докладного знання, російської літератури українець не то не буде „поступовцем” „європейцем”, „вселюдським”; він взагалі буде людиною некультурною, непросвіченою, темною, неграмотною — коротко: паршивим „рутенцем”. Мої товариші кинулися студіювати російську літературу. Мені різні Достоевські голови не замикітрили, бо на моє щастя, я скучної, скажено скучної белетристики ніколи не годен був читати і по нинішній день не годен. Тому то я російську белетристику закинув і тому я й української белетристики не знаю”.

„...Ніхто не дивується, що французькі соціалісти пишуть по французьки, а не по італійськи”. . . . І французькі соціалісти мають й, нема сумніву, хочуть на все задержати свою державу, яка „існує вже давно й без перерви”. — Але на Україні, по переконанні Драгоманова, пропаганда соціалізму повинна вестися „на всіх мовах заселюючих її (Україну) націй і груп”, а серед українських соціалістів не сміє знайтися „жадного такого націоналізму, що хоче панувати над другими, або що... журиться виключно членами своєї національності”. — Бідний сліпець... А французькі соціалісти вже тоді дбали й тепер дбають, **в першу чергу**, про „членів своєї національності”, вони вже тоді мали й тепер мають найбільшу державу на світі. В часі, ось, минулої світової війни штихи в руках французьких соціалістів боронили французької столиці, Парижа, перед загладою з рук соціалістів ворожої їм нації — Німеччини. Сьогодні ці самі французькі соціалісти є першими, що закликають Францію до більшого заобезпечення себе перед навалою ворогів зо сходу — німецьких національних соціалістів. Вже по часах Драгоманова соціалісти прийшли до державної влади в найбільшій на світі імперії — Великій Британії — але й тоді вони були ніким іншим, як тільки Англійцями й не про добро всього міра, а про добро членів своєї

національності” дбали, дбають й будуть дбати!

Але нащо далеко шукати: ось російські комуністи, що поставили собі за ціль добро пролетарів всіх народів, побувши кільканадцять літ при владі, — як „державна Росія”, як „російська нація” до Союзу Націй вступають й не доля цілого світу, а доля „російського народу” їх обходить.

А широко-сердечний Драгоманов в той час усім право горожанства на Україні признавав, лише не Українцям, ба — він за їхню впертість, з якою держались українства, у світу прощення прохав. Він в той час „вселюдство” на Україні голосив й „букву універсальної, міжнародньої соціалістичної науки” зберігав.

А що, як не це саме роблять наші „широко-сердечні” радикали-Оборонці сучасних часів? — Україна з голоду конає в кліщах комуністичного російського режиму, а українські соціал-радикали складають торжественні заяви солідарности з 3-тім, московським, інтернаціоналом, пускаючи рівночасно між український нарід блахмана, що вони борються за самостійну українську державу.

За українську мову Драгоманов „ізвиняється” мусів, у нього всі мови добрі, але „без знання російської літератури”, Українець не міг бути „поступовцем”, „європейцем”, був „людиною некультурною, непросвіченою, темною, неграмотною — коротко: паршивим рутенцем”.

Вперто тиснеться під перо питання: **хто був цей чоловік, Українець, Драгоманов: сліпим, непросвіченим як слід, бездушним рабом, чи яничаром, чи теж прямо суспільно-політичним анальфабетом, соціольогічним делетантом?**

На підставі жерельних праць, що недавно були опубліковані на сторінках „ВІСТНИКА” (що виходить у Львові під редакцією д-ра Д. Донцова), належить хіба ствердити, що був він таки **яничаром**, будучи на услугах російського міністерства справ внутрішніх. Знову ж з витягів, пороблених в секретному архіві у Відні, ясно виходить, скільки навіть Драгоманов побирав грошей від російського уряду за видавання в

Женеві органу, що своєю політичною лінією був, ніби, споріднений з тодішнім російським революційним соціалістичним рухом, а на ділі мав на цілі дезорієнтувати й зводити цей рух на манівці.

Легенди про Драгоманова.

„Вже матеріал, який я пізнав до 1889. року, свідчить, що Драгоманов був рішучим противником політичного націоналізму; що в тім напрямі Д-ов пішов ще далі, як інтернаціональні соціалісти, бо пропагував „європейство” космополітизм і „вселюдскість”. Щоби з цим матеріалом був у купі матеріал пізний мною пізніше, наведу його зараз, як доповнення цієї частини моїх споминів. Також наведу докази, що наша суспільність не розуміє Д-ва, бо говорячи про його ідеї і „заслуги”, „обертає kota хвостом”.

„Д-ов дуже скоро, бо ще за свого життя перейшов до української мітології, і потворилися легенди про батьківство Д-ова різних ідей. Нинішні публіцисти, що часів Д-ова не знають, роздувають ті легенди до гігантських розмірів. Більшість тих, що нині пишуть про Д-ва, вмовляє в нього, як в німця хоробу і вмовляє в українську суспільність, що Д-ов був першим у нас сівачем демократизму, соціалізму, основником радикальної партії, першим апостолом українського націоналізму і прочая і прочая....

„Вже наведені мною застороги Д-ова проти українського сепаратизму, себто проти думки відірвання України від Росії, застороги проти націоналізму, заяви за космополітизмом і захвалювання російської літератури відповідають негативно на питання, чи Д-ов справді батько українського націоналізму Галичан чи він справді „ідеолог Вільної України”, чи він взагалі український націонал, чи його твори можуть бути для нас „дороговказом”, чи національну, або й взагалі якусь справу „ставив на реальний ґрунт”, чи був „твереза й практична натура?”...

„Робити його батьком українського націоналізму, то те саме, що робити його батьком католицького клерикалізму”.

Щоб заперечити тим легендам, В. Будзиновський наводить наступне:

„В „Правді” з 1873. року в статті „Література...” Д-ов пише:

„... Ми... граждани великого союзу народів, переважно славяно-руських, Росії, котрими ми перестати бути не можемо і не хочемо, бо ми б утратили половину своїх моральних інтересів і одреклись би од своєї світової ролі”.

„В „Чудацькі Думки” ст. 241, Д-ов пише:

„...ніде не бачу сили, ґрунту для політики державного відриву (сепаратизму) України від Росії, а окрім того бачу багато інтересів спільних між українцями і Росією”.

„В автобіографії виданій Павликом, Д-ов пише на ст. 381-2, що він статтю у Вольнім Слові

„Закінчив програмою політичної і адміністративної реформи Росії, висказуючись таким способом проти усяких сепаратизмів (!) і навіть націоналізмів на австро-венгерський лад”.

А ось як Драгоманов, вирікаючись націоналізму, пояснював космополітизм:

„В „Чудацькі Думки” ст. 31, Д-ов пропагує космополітизм:

„В Європі, серед Греків (старинних) розумніші люди, філософи (любомудри) стали навчати, що всі люди однакові, та що треба любити не тільки свою батьківщину, своє місто, а весь світ, усіх людей. Такі філософи звали себе космополітами, то є світовими горожанами”.

„Про грецького філософа Сократа розказується, що коли його питали, де його батьківщина, то він відповідав: уся земля; тим він давав знати, що він себе вважав горожанином усякого міста, де тільки є люди.

„Римлянин Цицерон викладаючи науку учеників Сократових казав: „вони думали, що люди родились на світ, щоб поєднатись з подібними їм і витворити з ними в купі товариство цілого роду людського”.

„По всіх освічених сторонах повстали нові філософи, котрі впять стали себе звати космополітами або світовими горожанами і проповідали братерство всіх народів.

„Думка про людскість поставлена була висше над думкою про націю та віру... і стала суддею посеред суперечок проміж націями й вірами та основою до волі кохної нації й віри в тих границях, поки нація чи віра не неволить других”.

Це останнє речення є замітне: як погодити його зміст з політичним „кредо” Драгоманова? В ньому ж він, „недержавник” і „не-націоналіст”, таки горить про „нації”, їхню „волю” та про „суперечки” між ними, як також згадує про це, що одна нація може „неволити других”. В цей же мент він забув, хіба, що Україну неволить Росія; цю неволю він рішив обернути в братерську любов, прикрити плащом „вселюдства”. Забув, що ця „думка про людскість”, яку він так полюбив, хоч і вийшла від великих філософів, якраз і „не стала суддею посеред суперечок поміж націями” — українською, а російською й другими, що ці останні нею знехтували, полишаючи її для „братолюбних” Українців, вона „не стала основою до волі” української нації, навпаки, стала основою її запроторення.

Чому ж Драгоманов не міг бачити, що ця не-національна „думка про людство”, яка, по його переконанні, приставала формою до цілого світу, ніяк не приставала до української дійсності?

„В недільних київських школах вчили два гуртки. Один (новостроєнці) був за тим, щоби вчити виключно українською мовою, другий також російською. Д-ов був у другім гуртку. Про це він каже:

„...доходило до спору про вагу національного й народно-традиційного елементу і всесвітнього, наукового. Ми вище ставили остатній, новостроєнці перший.

„Українства ми не думали цуратись...

„...я напр., не згоджувався на дуже гострий виступ українофілів проти поляків”.

„Зараз по виході ч. 1. (Правда 1881) я написав у редакцію отвертий лист з протестом проти „москалєдства” і проповіді всякої ненависти проти других націй”.

„...Я державсь здалека від спеціальних українофільських студентських кружків, котрі в 1862 р. злились в велику громаду душ 250—300”.

„В ч. 24. „Народа” з р. 1890, Драгоманів сердиться на соймового посла Романчука за те, що він в соймі взагалі порушує українське національне питання заявою, що Українці окрема нація, та на тій основі домагається національних прав. Драгоманів додає в обороні Австрії:

„І галицькі українці можуть бути такими самими москалями, як і калужане, і все таки zostавитись львівними австрійцями”.

„В автобіографії виданій Павликом на ст. 367, Д-ов каже:

„Цензура вирізала із „Вісника Європи” 1875 (ч. 2.) мою статтю „Десять літ української белетристики”, — в котрій старався показати, що український рух сильний не тоді, коли він ганяється за поверховим націоналізмом і мріями про державну самостійність, а тоді, коли він має в виду загально-людські інтереси демосу”.

„Д-ов цинив російську суспільність вище як українську і одушевлявся спеціально російською літературою тому, бо у росіян та у їх письменників добачував менше націоналізму, більше космополітизму.....

„Гадаю, що наведений матеріал є достаточним доказом, що українським націоналізмом, ще й батьком українського націоналізму, назвуть Д-ова тільки ті, що його писання читали поверховно і безкритично, будучи під впливом легенд, творених і поширюваних Павликом. Між українцями Д-ов пропагував безнаціональний космополітизм — як не щось гірше — під маскою космополітизму”.

Російська мова могла для Драгоманова бути „всесвітньою, науковою”, але українська мова нею ніяк бути не могла.

Не треба було бути Українцем, щоб бути драгоманівцем.

„Як би хтось читав лише ті уступи, в яких Д-ов пропагував українську мову в зносинах з українським селянством, то й міг би збаламутитися і взяти це за націоналізм. Мене це не збаламутило, бо інші уступи писань Д-ва пояснили мені, з яких мотивів, коли й де Д-ов є за українською мовою. Щоб йти за радою Д-ва, не треба було бути українським

націоналом. І українцем не треба було бути. На це досить було бути справедливим демократом. Я мав живі докази, що так справді було:

„В 1884—7-их роках напливали до Львова студенти, яким в Росії запертий був приступ до високих шкіл. Вони майже всі були пропагандистами і різних демократично-революційних ідей. Я з багатьома познакомився і дружно жив з ними. У великій дружбі я був (1887-8) з трьома студентами політехніки, Банковським, Филемоновичем і Разівановським. Всі три були родом з російської України, всі три ходили в українсько-вишиваних сорочках, всі три говорили зі мною прегарною українською мовою. Перші два знали на память майже цілого Шевченка (я лише „Бють пороги”), про поета казали „наш Тарас”. Филемонович знав на память багато уступів Енеїди Котляревського.

„Перше мое знайомство з ними дуже мене втішило, бо я взяв їх за українців — автентичних українців з козачої України! Аж коли став заходити до їх мешканя на чай і на балачку, я довідався, що Банковський росіянин (з українського роду), оба його товариші поляки! В їх очах сорочка вишивана українськими взорами не була українською, а демократичною сорочкою, українська мова не була мовою української нації, а мовою селянства південної Росії; Шевченко не був поетом української нації, а демократичним поетом українського племені.

„Хоч всі три вже знали, що я школяр української гімназії, дуже здивувалися, коли у мене побачили український підручник фізики. Банковський спитав:

„Невжеж фізику вчать по українськи? Як се може бути?”.

„Ось такі то були люди, виховані в ідеях Драгоманова!”

„Ідеал української державности, при-топтаний драгоманівськими копитами”!

В. Будзиновський закінчує ось так:

„Одна ідея Д-ова не прийнялася у мене, хоч він завзято пропагував її майже в кожній своїй статті, безогляду на тему, про яку писав. Драгоманів пропагував не лиш космополітизм і „вселюдськість”. Він аж до зануди повторяв своє домагання, щоби ми стали „європейцями”. Я став дуже „вселюдським” космополітом. Щоби ще ліпше догодити Д-ову і Павликови, я дуже хотів стати також й „європейцем”, та не годен був збагнути і понинішній день не знаю, що таке той драгоманово-павликівський „європеець”, коли українець ним не є. Вони того нігде не пояснили.

„Моя голова довгий час ходила ходором. В тій голові клубились і колотилися найрізніщі ідеї з різних царин суспільного життя і з різних галузей науки. Деякі не конче були

згідні між собою і їх що лиш треба було якось так звести до купи, щоби не виключали одна одну і не перечили собі. В моїй голіві сиділи побіч себе Драгоманов і Маркс: драгоманівський ідеал політичної структури суспільности і марксівський ідеал суспільної господарки. На дні моєї душі лежав на силу давлений жаль, що мої суспільно-політичні теорії не дозволяють мені бути повним українцем. Також лежав на дні душі придоптаний драгоманівськими копитами ідеал української державности. Лежав без духа і без пульсу, та небіжчиком ще не був”.

Ось такими словами кінчить свою „сповідь” колишній апостол науки Драгоманова.

**

Може й у наших „вселюдів” сучасної пори лежить на дні душі ідеал української державности. Він напевно там є, бо ж це ніяка інша душа, а українська. Однак... „**він притоптаний драгоманівськими копитами!** Він лежить там „без духа й без пульсу”!!

Е. С.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ІДЕОЛОГІЇ, ПРОГРАМИ Й ТАКТИКИ О.У.Н.

II. НОВИЙ ТИП УКРАЇНЦЯ-НАЦІОНАЛІСТА.

Український націоналізм, будуючи свою ідеологію на правильному відчутті життєвих законів, представляє з себе **природне явище**. Власне в цій **органічності** світогляду і внутрішніх прикмет—заховані причини його нестриманого зросту й посилення.

Основа націоналізму—це стихійне наростання сил Українського Народу, який—всупереч кількасотлітнім утискам ворогів—розриває накинені йому пута поневолення й прагне вільного життя.

Душа націоналізму—це відображення духу нашого Народу, який—мимо історичних потрясень і спроб калічення його чужими впливами—заховав свої внутрішні живучі джерела, що базуються на здоровому **національному інстинкті**.

Розум націоналізму—це активна свідомість, що своєї незалежності, єдності, сили величності й добробуту Український Нарід досягне лише шляхом **чинної** боротьби зо **всіма** його ворогами.

Отже стихійна, органічна сила, національний інстинкт і непереможна воля до боротьби за благо народне—це основні підвалини народження, оформлення і чинности українського націоналізму.

Противники націоналізму називають його безтрадиційним рухом „безбатченків”... Це твердження безперечно неправильне, демагогічне. Бо власне **лише** в націоналізмі зосереджується ціле багатство наших **справжніх** історичних традицій, світлі прояви яких—що йшли під знаком змагань, боротьби, стремління до волі і власної творчости—він продовжує в життю й **сьогодні**. Батьком націоналізму є весь внутрішній позитивний зміст Української Нації, ціла її історія, створювані від віків й до нині...

В одному лише нашій противники мають рацію... Це в тому, що націоналізм дійсно рішучо рве з минулим „традиційним” світогляд-

но-духовим каліцтвом старого українського політичного табору і проголошує всім його німечим, баламутним „ідейкам” безпощадну війну. Тут якраз знаходить собі чинне підтвердження **суцільний, неподільний і безкомпромісовий характер** націоналістичної ідеології.

На світоглядівій і політичній властивості націоналізму виказали також свій вплив і особливі обставини його виростання з глибин нашої історії. Народження українського націоналістичного руху супроводили не сурми легких перемог, не безжурна радість дійности... Протівно—його коліскою був початок важкого кровавого змагу за долю Нації, а умовами чину—ідейна гнилина і політична пасивність власного ж національного провідного оточення.

Тому його внутрішні прикмети і політичні вияви набрали загостреної революційної непримиримости, зверненої не лише супроти окупантів Української Нації, але й тих внутрішніх чинників, які розкладають і обезсилюють її з середини.

В сучасности творча місія українського націоналізму полягає поруч боротьби зі зовнішніми ворогами—в оздоровленні **внутрішніх** умов, в безоглядному зваленню всіх ідейних „божниць”, яким дотепер безкритично молилося оббріхане українство, і в створенні на місці зваленого величної храмини **нового** національного духу, віри й моралі.

Націоналістичку ідею оформила і кинула в життя **нова порода** українців, цілком відмінна від тих, що ще недавно тримали в своїх руках керму національної долі і силкуються намарно вдержати її й надалі... З недавньої трагедії нашого збройного змагу з ворогами—коли здушено було нас, політично невідготованих і ідейно неоформлених, силою заліза, крови й вогню—ці українці винесли для себе велику науку. В цій борні, що безнастанно точиться й насььогодні, викресали вони в собі

тверді характери, посвяту національній справі, жагу до панування, віру лише у **власні сили** і активне, бойове наставлення до **всіх** ворогів Нації.

На світанку наших Визвольних Змагань, ці люде вилонювалися на тлі загального ідейно-політичного хаосу одиницями, що глибиною свого духового прозріння відгадували шляхи Нації та її залізни закони. Сьогодні їх вже **чисельний легіон**.

Сталося те, що мусіло статися! На уламках старої робської моралі і короткозорих ідейок—став рішучий **новий психологічний тип українця-націоналіста**, фанатика і бійця, що творить тепер потужні кадри організованого **революційного руху**.

Цей рух органічно не міг співжити в оточенню тих, що мимо науки і досвіду життя продовжують бути сліпими наслідувачами попередніх духових збочень і політичних помилок. Він пішов їм понад голови власними шляхами змагатися за свої правди. В тій духвоідійній відмінності націоналізму від інших течій українського старого політичного світу лежить вся безодня ухнього розеднання, взаємного заперечення і ворожнечі, яку не дасться засипати ніякими „конференціями” й угодами...

Слідуючи наказам своєї Величної Ідеї—**націоналіст** ставить пристрасне кипіння своєї активної душі—**націоналіст** ставить перед собою **єдину** ціль: **Українську Націю**—вільну, державну, соборну, творчу, величню!.. Все на службу і в жертву Українській Нації!

Для націоналіста—Українська Нація—це Бог, в якого він вірить і якому молиться, як фанатик, перед яким схиляє голову і якому віддано служить; за якого жертвенно гине, як колись за Христа мученики-аскети.

Ідеологічні засади українського Націоналізму можна звести до таких заповітів-наказів, що зобов'язують кожного націоналіста і кермують його чином:

1. Люби Нарід свій превище всього; ця шляхотня любов створить з Тебе гідного пошани громадянина.

2. Цілою силою розуму і почування зненавидь всіх ворогів України; інакше на віки залишишся рабом.

3. Пізнай насамперед віру, правду і науку **свого** Народу. Не міняй Його вічно-живої Ідеї на чужі. Бо страстиш власну свідомість.

4. В кожному українцеві, що бореться за волю України, з якого краю нашої Батьківщини він не походивби, привчися бачити свого **брата**, а його визвольні змагання приймай за **свої**; бо в **соборницькій єдності** нашого Народу—наша **будучність й непереможна сила**, а в розеднанню—наша загибель.

5. Не надійся на допомогу ворогів і не накладай з ними; вороги Тебе використають, а нащадки згнатьблять Тебе за це проклятим імям Каїна.

6. Споглядай **лише** на **власні сили** і побільшуй їх всіми способами; тоді матимеш допомогу і від інших.

7. Не зноси покірно насильства ворога, бо Твоя покора засуджує Тебе на смерть; самий нападай на нього і будь в бою з ним безоглядний і відважний.

8. Будь вірний Ідеї Самостійної, Соборної Української Держави до загибуні; працею і кровю докажи, що Ти гідний звання **Воїна Національної Революції**. Цим здобудеш право на життя, пошану і щастя для себе і для Твоїх нащадків.

Порівняймо ці ідейні засади націоналізму з духом та ідеями тих всіх наших партійних течій, які чи то уважають Націю за „неуцтво”, будь міняють її непорушний зміст на злочин різнородних інтернаціоналів, або не визнають її права на власне життя під впливом божевільного маячення про „єдність світової демократії, соборности московсько-радянськості, унерівсько-польськими і ундо-угодовськими орієнтаціями, розмінюючи її гідність, долю й честь рабським плазуванням під ногами окупантів і вижебруванням в них кавалка „ласки”!..

Порівняймо і побачимо, як протилежні, виключаючі себе взаємно і антагоністичні є ці два табори: воюючого націоналізму і баламутного в почуваннях та анархістичного в ділах старого політичного стороництва.

Сила—неміч; воля—хитання; залізни ідейні засади—спекулятивний розрахунок; гордість—плазунство; честь — „практичність”; безкомпромісовість — гнучкість котячої спини... — ось вияви, що відрізняють **націоналіста** від визнаців всіх інших політичних світоглядів.

Націоналістична ідеологія є тим двигуном, який впливає на формування персонального **характеру** націоналіста і створює його особисте психологічне наставлення, етику та мораль. Ці прикмети характеру націоналіста виявляються **насамперед** в його **чині**, в способах **практичного** застосування до різних явищ і завдань національно-політичного життя.

Отже **не саме лише теоретичне** визнання націоналістичного світогляду, але й тверда воля відповідно до його змісту **перетворити** ціле своє внутрішнє „я” (цебто особистий характер) і **підпорядкувати** його наказам все своє **поступування** (чин)—опреділює **справжнього** націоналіста.

Цього ніяк не зрозуміють (або роблять вигляд, ніби не розуміють!..) ті так зв. „тежнаціоналісти”, які—чи то після попереднього безслідного блукання серед різних збанкотованих ідеологій, або просто з причини безкритичного захоплення „модними” тепер націоналістичними гаслами—підшиваються під націоналістів і обурено гукають в наш бік:— „Хто дав Вам право уважати себе 100% націоналістами?! Ми також визнаємо ідеали Нації, прагнемо її державности і є може кращі націоналісти, як Ви, самі!..”

Дійсно, в цих „тежнаціоналістичних” писаннях і програмах найдемо багато гарних слів і про Націю і про державність, і про боротьбу, ба—навіть про революцію! (Про революцію сьогодні вже говорять не лише „теж

нить з ідеологією і програмою **Організації** дисти та інші...) Ніби справді ніщо їх не різнаціоналісти”, але й гетьманці, уенерівці, ун-Українських Націоналістів (ОУН). А як що і різнить... то лише „дрібниця”! Вони—бачите —,не погоджуються з революційною тактикою” організованих в ОУН націоналістів...

Між тим дійсного активного націоналіста —поміж невиразних осібняків, що порожнечу (безхарактерність) свого змісту і власну безчинність приховують „націоналізмом” пустих фраз—якраз і визнають способи його **тактичного** (чинного) застосування до різних національно-політичних явищ. Бо що таке є тактика, як не **чин**, здійснення в реальному життю конкретної ідеології?..

Націоналістична ідеологія—що, як бачили, складається з елементів високого духовово-волевого напруження (волюнтаризм) і призначає **змагання** за рішачий чинник життя, в центрі якого стоїть **власна** Нація—опреділяє виразно і характер чинности (тактики) її щирих визнавачів.

Яка-ж це чинність? Це **боротьба** з окупантами Української Нації, що умістовлюється в загальному і глибокому процесі **Національної Революції** та **накидає** нам боеву, революційну тактику, хотіли б ми того, чи не хотіли... Неминучу потребу цієї боротьби диктують націоналістові не які будь випадкові „конюнктури”, чи „руїницькі” примхи—лише його **непохитна відданість** своєму світоглядові і **незломна віра** в його **творче**, єдиноспасенне для цілої Нації значіння. Ангажуючись в цю боротьбу, націоналіст вже не відступає взад, не заломлюється під впливом хвилевих невдач і „обставин”—лише віддає їй ціло себе, свій розум, душу, працю, аж до власної крові й життя включно.

Націоналіст **знає**, що в націоналізмі неможливо відокремлювати ідеології від тактики; теоретичної програми—від практичної політичної дії. Бо і програма і політична тактика націоналізму—виходячи з незрушимої основ його ідеології—творить з нею нерозривну, **органічну** суцільність. І в цій власне суцільности знаходить собі життєве здійснення і націоналістична **ідея** і націоналістичний **чин**.

Тому у націоналіста не має суперечности між **словом і ділом**. Він не може вірити в одне, а робити друге; не сміє в думках прагнути повного здійснення його ідей, а в життю ставати на півдорозі до їхнього остаточного вироблення.

„Теж-націоналіст” має цілком відмінні прикмети свого характеру і інше відчуття сути націоналізму. Проголошуючи націоналістичні ідеї в теорії, а одночасно відмовляючись від єдино-можливих тактичних способів їх реалізації (революційної боротьби і непримиримости) він тим заперечує самий націоналізм і обертає його в саламаху гучних, порожніх слів. В ліпшому випадкові—це „пустоцвіт”, докучливий галасливий балакун, який загалом нічого ніколи не робить; в гіршому—це той самий „реальний політик” уенеро-

ундо-гетьманського типу, з тією лише різницею, що ті—безнастанно й явно гандлюючи своїми ідеями і національними інтересами—йдуть в одні опортуністичні „двері”, а він—крадьком—у другі!..

Як бачимо, ціла прірва ділить справжнього **націоналіста чину** і „теж-націоналіста” фрази...

Відповідно до вимог націоналістичної ідеології—націоналіст формує свій характер через плекання власного духу, скріплювання волі і усталення своєї моралі. Націоналістом ніколи не буде осібняк, хиткий в своїх переконаннях, баламутний і змінливий в почуваннях, податливий на сторонні впливи, млявий і нерішучий в переведенню повзятих рішень та неетичний в особистому життю. Він коли випадково і пристане до руху, то раніше чи пізніше, а неминучо опиниться поза його бортом.

Принциповість, жертвенна безкорисність, рішучість і швидкість рішень, активність праці і відвага в перебранню на себе усієї повноти **відповідальности** за свої вчинки—це основні прикмети характеру і чинности націоналіста.

Національне і суспільне життя—це насамперед **організація**, а націоналізм—це найвища форма суспільної **організованости**. Тому справжній націоналіст **не може** лишатися поза рамками організованого націоналістичного руху. Він не задовольняється ролею другорядного прихильника, який помагає справді десь „з боку”, а перший кидається в саму гушавину життя з метою його **організувати** так, як цьому вчить його ідеологія і велить йому його **Провід**.

Націоналіста ні на хвилину не лишає свідомість, що він **творець** найбільших національно-суспільних цінностей і **авангардний борець** за їхні збереження і розвиток перед наступом національних ворогів. Йдучи в життя здійснювати свою місію, він знає, що його приналежність до організації націоналістичного руху **накидає** йому роллю **провідника** свого оточення.

Старі політичні світогляди і програми не уявляють собі процесу творення провідників інакше, як лише способами механічного „голосування” і виборчих карток... Не так проблему провідництва рішає націоналізм. Свою провідну роллю націоналіст здобуває не демагогічним підхлібуванням перед юрбою, не середниками розкладової „виборчої” інтриги, лише **авторитетом** своєї **духової вищости** і **світоглядової оформлености**, правом внутрішньої **конструктивности** і доказами вміння **працювати й кермувати**.

Органічно виростаючи зі свого суспільного оточення і відображуючи в собі всі його збірні **здорові** стремління, націоналіст провідник не відривається від його і не піддається спокусам шкідливих амбіцій, зарозумілості і бундючного „паньського” вивищування перед іншими. Він пам'ятає, що є **найкращим з рівних**.

Провідне суспільне значіння націоналіста не означає, що ним може бути лише людина

високої вчености. Український націоналізм **ни знає різниць** походження або звання і його кадри складають представники **всіх** соціальних прошарувань Нації: освічений інтелігент і селянин від плуга! інженір і звичайний робітник від станка; генерал і рядовий вояк. Всі вони виконують провідну функцію в своєму оточенню, відповідно до рівня своєї підготовки, освіти, фахів і вміння—в установах, в місті, на селі, у фабричній майстерні і тд.

Єднають і споріднюють їх вказані **спільні** риси їхніх характерів, одна Ідея і співпраця для інтересів Української Нації. Різниця між собою—лише **досвід, здібність, значіння** повненого **обов'язку** і ступінь **відповідальності** перед Нацією, з чого випливає відмінність **суспільної ваги** і провідних **прав**. Бо для націоналіста **право**—це насамперед **обов'язок**.

Організуючи життя на підставі гієрархії **обов'язків** і авторитету **права**—націоналіст в першу чергу, **самий** являється для всіх **зразком** ділової пильности і громадської, організаційної та бойової **дисципліни**.

Таким є образ нового українця-націоналіста, на рамена якого тверда дійсність покладає завдання: духово переродити старого психологічного раба, затурканого і безчинно-зітхаючого по „Україні з перелазом” обивателя—в свідомого своїх прав і гордого зі своїх власних спроможностей **громадянина**, що вірить в спасенність принципів, який лишив нам у спадщину Великий Богдан:

—„Нехай одна стіна об другу вдариться; одна впаде—друга зостанеться!”

Инж. М. Сціборський.

ПРОВОКАТОРИ В РОЛІ ОБОРОНЦІВ

(Відповідь „НАРОДНІЙ ВОЛІ” на статтю Кураха.)

(Понища стаття змальовує авторитетність інформативних жерел, якими користується редакція „Народньої Волі” в своїй політичній боротьбі. Зайвим хіба доказувати, що на таких же самих авторитетах „Народня Воля” опирає свої безнастанні атаки на Організацію Українських Націоналістів, головно на її Вождя, полк. Евгена Коновалця.—Ред.).

У „Народній Волі” ч. 25. з 6. III. 1934. помістив її редактор, Я. Чиж, статтю Мих. Кураха, п. з. „Де дівся Стрілецький Фонд”.

У тій статті говориться про Стрілецький Фонд до подробиць **те саме**, що говорить про це Чеботарів у своїй кн. „Недавня Реабілітація Сушка-Убийника”. А тому, що кн. Чеботарева вийшла в грудні 1933, а стаття Кураха в березні 1934., то перше вражіння є, що Кураха відписав свою статтю з кн. Чеботарева. Міжтим я маю повну підставу твердити, що сталося якраз навпаки: не тільки Чеботарів, але й Чиж ще в статті „Нар. Волі” з 1931 р. „відписували” від Кураха, на розмову з яким покликується Чиж.

Хоч у справі Стр. Фонду писав я докладно в моїй кн. „Хто вбив полк. Ю. Отмарштайна” і до сказаного не маю що додати, то все ж займаю деякими місцями статті Кураха, а то не з іншою метою, як щоб повказати: **хто** є Кураха, **яку вартість** мають його заподання та **якими людьми** послуговуються й **яких способів** уживають в боротьбі зо мною Я. Чиж і М. Чеботарів.

М. Кураха пише:

„Але коли до мене звернулися **деякі старшини** Української Армії, мої товариші по зброї, щоб я висловив свої думки і спостереження в справі стр. фонду, убиства полк. Отмарштайна і т.п., я рішив написати цю статтю,

щоб висловитись про сам фонд і справи з ним зв'язані”.

Переповідаючи далі довгу історію Стр. Фонду (все точно як в Чеботарева), Кураха продовжує: „Щоб вийти з того блудного кола, полк. Коновалець поставив внесення, щоб справу зо стрілецьким фондом передати окремій **комісії для докладного слідства**. Тоді справу Стр. Фонду передано **комісії в складі полк. Отмарштайна** полк. Дашкевича і мене. Дальші події пішли шляхом, що унеможливив працю нашої комісії. Після замаху Федака й після ревізії, що була в мене в часі моєї не-присутності, **я мусів вкриватися** й не мав великої свободи рухів. **Дашкевич був зайнятий наукою, він вчився, щоби бути адвокатом, а полк. Отмарштайн** став підготовляти, й врешті разом з Тютюнником **пішов на відому партизанщину** на Велику Україну в листопаді 1921 р. По цім невдатнім поході Отмарштайн замешкав у Львові. В березні 1932 року він говорив мені, що **треба поїхати до табору інтернованих** переслухати ще раз Сушка, потім його жінку й тих свідків, що їх Сушко подає на свою оборону. Я відповів Отмарштайнові, що справу з тими грішми вважаю пропацією, бо Сушко їх не зможе повернути. Але слідство повинно бути. Тільки хто поїде до табору? **Дашкевич зайнятий наукою, я у Львові живу нелегально** й нікуди не можу рушитись, щоб не попасти в руки поліції. На це відповів Отмарштайн, що **він сам поїде до табору, де крім Сушка і Сушкової переслухає свідків**, котрі перебувають в таборі інтернованих. По якимсь часі Отмарштайн дійсно виїхав до табору, а кілька днів пізніше прийшла вістка, що його вбитоПотім я довідався, що **Отмарштайн переслухував свідків в таборі**, на котрих покликувавсь Сушко, переслухав са-

мого Сушка й Сушкову та збирався відіздити. Тоді Сушко взявся проводити його не на головну браму, а кудись бічними, темними перелазами, де ранком і знайшли Отмарштайна з простріленою головою. Тої ночі на **головній брамі мав службу хор. Купрянець**, з кількома стрільцями, бо у поляків було свято й вони вийшли до міста. Там, куди Сушко провадив Отмарштайна, не було жадної сторожі. Тому всім було дивно, чому Сушко не попровадив його на головну браму, де наші стрільці повинні службу й де не було рації критись перед ними, бо **небіщик мав перепустку на вільний перехід до табору. При ньому знайдено перепустку.** Підозріння впало на Сушка. **Поліцейська собака зо слідчого відділу обнюхала тіло Отмарштайна й побігла слідами та відразу кинулась на Сушка. Слідство поведено проти нього й йому не вільно було виходити з табору. Але він не чекав на кінець слідства й виїхав за границю”.**

Стаття підписани так: Михайло Курах підполковник, б. командант 1-го легко-гарматного полку С.С., член стрілецької ради й член комісії в справі стрілецького фонду.

* * *

Зачну від кінця: Михайло Курах ані не „підполковник”, ані взагалі не старшина, ані не „член Стрілецької Ради”, ані не „член комісії в справі стрілецького фонду”, ані — як це він також себе представляє — не „інженер”, ані не польський майор”, ані не „б. австрійський лейтнант”, ані не „член Верховної Ради УВО”, ані не „урядник банку господарства крайового”, ані... та ліпше скажу ким він є й представляю дещо з його минулого.

Курах це відомий маняк і провокатор, і то провокатор до куплення для всіх і проти всіх. Знає про нього дуже добре й Я. Чиж, бо якраз приятелі Чижа — М. Матчак і Навроцький — ще в давніших роках самі інформували мене про Кураха, а зокрема, що Курах ніколи не був дореволюційним старшиною, а був тільки вуланським капралем при австрійським війську. Як полонений знайшовся він на Україні й тут, в час революції, був комуністом. У січні 1918 р., підчас наступу на Київ, у Слобідці Никольській захопила його в полон, разом з іншими жидками, 1-а сотня С.С-ів, якою я командував. Тоді то Курах „покаявся” і вступив до С.С-ів. Був він приділений як кавалерист до чети гарматчиків Дашкевича й там, за браком старшин, повнив функції команданта батареї. Що більше — з розвитком широких формувань С.С-ів і при тодішньому недостатку старшин, сповняв він через короткий час (кілька місяців) функції команданта гарматного полку й тоді називано його „полковником”. Однак наказом по офіції військ УНР, ніколи не був він переведений не то в підполковника, але навіть в старшини. Не був він теж ніколи постійним членом Стрілецької Ради С.С., бо тоді, коли повстала Стрілецька Рада, Курах був ще большевиком. Зате пізніше, як виконуючий функції команданта гарматного полку, разом з іншими командантами й тільки тим

титулом, а не титулом члена Стр. Ради, був звиваний **деколи** на окремі наради. (А втім Курахові нехотячи „вирвалося” в статті: „**навіть не був на засіданнях Стр. Ради**”). По ліквідації С.С-ів, Курах в 1919—20 рр. туманив легковірних людей про свої звязки з Затонським, Шумським і Порайком і був „організатором” „червоних С.С-ів”. Зчерги туманив людей, зокрема в Празі, що він „інженер” з дипломом віденської техніки, тай ще не абиякий, бо йому Українська Академія Наук в Києві запропонувала „катедру знатока-агронома”. Межтим стверджено, що він не тільки у Відні ніколи не був записаний на техніку чи вищу господарську школу, але взагалі він матури не має й є недокінченим гімназистом з 4-тої кл. В краю знову, представлявся, що він є інженером” праської техніки. В Празі він був есерошаповалівським поетом „соціологом” і тут, надувши Шаповала на кільканадцять тисяч чеських корон, вернув до краю, як „кооператор”, і звернувся до націоналістів, щоб ці купили в нього матріяли, які своєю скандалістикою мали скомпромітувати Шаповала. В краю спроневірив вже на вступі в Повітовім Союзі Кооператив в Щирці, де дістав посаду, коло \$2,000; однак справу тоді „затушовано”: часть страги Союзіві покрив брат Кураха, але зате вигнав його з хати, а на решту предложив Курах „рахунки”, мовляв, „позичив” ті гроші на потреби... ”Верховної Команди УВО”. Прикриваючись „мандатом” УВО, він також надув деяких людей на кількасот долярів нібито на цілі визвольної акції. Зокрема адвоката С-а на \$200. За ці надужиття викинув його Ревізійний Союз Кооператив і це можна ствердити з актів Союзу. Коли зчерги, його й радикали, до яких належав, викинули з партії, зголосився він до УВО з пропозиціями, щоб купити в нього матеріяли проти радикалів. А коли тут обійшлися з ним як з блофером і опуканцем, він з пімсти сфалшував, а точніше просто видумав, звіт про засідання „Верховної Ради УВО”. Хоч справа була свого часу голосна, я коротко скажу про неї: це мало бути нібито, засідання Верх. Ради УВО в -929 р., що відбулося в Данцігу, в якому то начебто брали участь між ін.: полк. Коновалець, сот. Ярій, д-р. В. Кучабський і п-ні Залужна та сам Уурах, як „окружний командант УВО на Перемишль”. На тій то нараді, нібито, рішено виконати атентат на фінансового дорадника Польщі, якого тоді прислала Америка до Варшави. На тім протоколі приловив його п. Ф-к, і Курах, сконфронтований з п. Ф-ком в льокалі одної львівської редакції, признався до свого вчинку. Чому це робив він пояснити не вмів, і тому то появилась проти нього острога в „Сурмі”, як проти провокатора. (Гл. „Сурма” за серпень 1929 р. стаття: „Про конфідентів і провокаторів”, в якій перечеислині Курахові ошуканства. Стаття кінчиться так: „Цей здібний злодій і гохштаплер ніколи не був і не є членом УВО. Дрібна каналія...”). Викинений з посади в Щирці й будучи у Львові він, на питання, з чого живе, заявив, що є

занятий в „Банку Господарства Крайового”; однак коли засягнуто там інформації, то ні вояцький, ні бухгалтер, ні вкінці дирекція нічого не знали про такого „інженера Кураха”, ані взагалі про якогось Кураха. Коли йому потім закинено брехню, говорив, що служить у магазинах на товаровому дворі у Львові; однак і там не можна було відшукати ніякого сліду по ньому. В тому ж часі Курах представлявся як польський „майор”. Довідавшись про статтю в „Сурмі”, Курах звернувся до скрухою до мене, заявивши, що він хоче „реабілітуватися”. Не бажаючи мати з ним нічого спільного, я направив його до громадського суду „Молодої Громади”. Він це обіцяв, але не виконав, не звернувся до громадського суду, а негайно зник з Львова й став „продавцем килимів” косівського мистецтва, й то на жадання косівського старости, що того зажадав від дир. Куриленка за ціну усунення В. Дзіся, званого з процесу Атаманчука й Вербицького. У Львові виринув потім Курах під час побуту Я. Чиха, даючи йому зчєрги „матеріяли” в справі Отмарштайна проти мене, з пімсти, що я відмовився його „реабілітувати” та підозріваючи, що саме я розкрив його як провокатора на сторінках „Сурми”.

Ось так виглядає спілник Чиха. Все, безперечно, Я. Чиж знав і знає так само добре як я (писав зрештою про це, що читав про Кураха в „Сурмі”) й мимо цього віддав Курахові сторінки „Народної Волі” — органу „Українського Робітничого Союзу”! (Розуміється, не „несвідомо”, а таки зовсім свідомо, подібно як свідомо реклямує книжку Чеботарева, про котрого також знав і знає, хто він був і є.).

* * *

З черги дещо про саму статтю Кураха.

1. Які то „товариші по зброї”, а точніше „товариші по службі в польській дефензіві” звертались до Кураха — не треба доказувати. Вистарчить кожному порівняти статтю Кураха з книжкою Чеботарева.

Цікаво тільки, чому якраз до нього зверталися в справі Стр. Фонду, а не до полк. Ковновальця, полк. Мельника, ген. Безручка, д-р Дашкевича, або хоч би до скарбника Стр. Фонду, приятеля Чиха й радикала — М. Матчака?!

2. Твердження Кураха в роді того, що „поліційна собака слідчого відділу (!) обнюхала тіло Отмарштайна й побігла слідами (!) та відразу кинулась на Сушка”, або що „при Отмарштайні знайдено перепустку” — не потребують відповіді, бо так далеко навіть Чеботарів не загнався.

3. Про слідчу комісію Стр. Ради (з Курахом, чи без Кураха) до нині нічого не знаю. Але, як вона й була, то, коли Курах мусів „сховатись”, а Дашкевич вчитись „щоб бути адвокатом” і не легко було також вибратись полк. Отмарштайнові (той знову зо „злдієм Сушком”, вже по „крадіжі” Стр. Фонду, пішов на повстання!) й взагалі так тяжко було когось вислати до табору, — то чому Курах

не подбав про „переслухання злдія Сушка” через делегацію дійсних членів Стр. Ради, що перебували в таборі (ген. Безручко або сот. Гончаренко)?

4. Ні мене, ні моєї дружини, ні інших осіб полк. Отмарштайн не переслухував. А може б вже так зголосились вкінці ті „свідки”, що 12 літ чомусь то мовчать, й опрокинули б мое твердження.

5. Щодо Купранця, який, згідно з словами Кураха, мав повнити службу на головній брамі, то, по перше, взагалі виключаю можливість, щоб в той період колинебудь стояли на варті в таборі стрільці коло головної брами, це потвердять всі дійсні тодішні таборити. Добра б це була варта стрільців проти стрільців! Тай з чим мали стрільці стояти на варті, коли не мали зброї, й яка б то була варта без зброї?! По друге, коли б навіть прийняти такий факт за можливий, то тверджу, що в ніякому випадку не міг у день виходу полк. Отмарштайна з табору стояти вартою на брамі — Купранець. Справа в тому, що Купранець, як б. хорунжий, був у моїй бригаді, отже мені підлеглий, тобто я сам мусів би його „поставити на варту”, бо без мого наказу він взагалі не міг повнити якоїсь служби. А я не то Купранця, а взагалі ніколи, нікого на таку варту не ставляв. Свідчусь в тім всім табором!

Коли вже Курах свідчиться Купранцем, то скажу кілька слів і про нього: Купранець, б. хорунжий (навіть СС), був колись в „Січових Стрільцях” хоробрим підстаршиною — кулеметчиком. Він має народню освіту тільки. Та війна війною. У VI-тій дивізії з ним сталося нещастя: набавився тяжкої венеричної недуги. Вже в таборі Александрів Куявський, в зимі 1920 р., Купранець із люїсом зайшов так далеко, що став умово невідвчальним; він став клептоманом. Так нпр. обікрав свого товариша хор. Кременка, теж б СС-а. Коли я після перерви повернув в табір (до того часу я був делегований для звязку з військовою місією ген. Зелінського) і переняв знову бригаду, то віддав Купранця до шпиталу, упрививши див. лікаря д-р. Морозовського прийняти його вже коли не на лікування, то бодай щоб ізолювати люетика від здорових. А за злдієство постарався я про формальне перенесення його до іншої частини. Звідтам його за нові клептоманства повернено мені назад і я тоді, при помочі лікаря, вистарався про звільнення його з табору, як заразливо хворого. Стрінув я того нещасного чоловіка шойно в 1928—9 р. у Львові, магістрацьким сторожем „од гетманських валів”, таким собі звичайним „страгулою” в рогатівці. Тоді сказав він мені, що підлікувавсь, але воєнним інвалідом остався на далі, що є жонатим, є сторожем камениці й заразом „страгулує”. Як там було тоді з його хворобою я не питав, бо бачив, що він є напів спараліжований і придурковатий. Купранець став в той час моєю трагедією в УКТОДІ (тов. опіки над інвалідами), де я був секретарем. Довідавшись

я там, що він шпіонує для польської поліції, всі його оберігалися, але ради на нього не було; а втім він со своїм мозгом не був небезпечний навіть як донощик. Я лише попередив кого слід про нього, бо Купранець залюбки покликувавсь на знакомство зо мною. Одного разу найшов він мене в УКТОДІ і просив видати посвідку про його службу в 16-тій бригаді; я посвідку видав, бо справді він в бригаді служив. Іншим разом, знову, він прийшов до мене з якимсь проханням і тоді сказав мені, що бачився з Чижом. (Хто є Купранець — знав про це також Я. Чиж, бо сам писав в 1931 р.: „згадуваний Сурмою Купранець...”). Однак Чиж, як Купранця так і Кураха взяв в оборону, пишучи: „Та ні про нього (Купранця), ні про Кураха я не бачив, ні не чув ніяких переконуючих доказів про їх службу полякам, крім **голосного** твердження „Сурми” про другого з них”. Це писав Чиж у тій статті, в якій не то без „переконуючих доказів”, але взагалі без доказів, а що більше — тоді, коли я сидів в польській тюрмі, назвав

мене польським провокатором! — Розповів він (Купранець) мені, про що його Чиж про мене випитував. Казав також, що Чиж поручав йому їхати до Каліша на слідство в справі вбивства Отмарштайна! Я тоді попросив Купранця списати мені те все, що він і зробив; це маю в архіві. Тоді також признався мені Купранець, що він є на службі львівської поліції разом із Фігурою та Курахом. Всі три — мовляв — складають звіти. Я слів його не брав тоді поважно, але перевірів про службу Кураха й Фігури для поліції іншим шляхом. Ясно тепер, звідки Купранець взявся також у Кураха свідком проти мене.

* * *

Ось такий то Купранець й такий то Курах, а коли до них додати Чеботарева і їх оборонця та опікуна Чижга, то будемо мати „малу, але чесну кумпанію”, що оце завзялася..... „пімстити” смерть члена УВО, полк. Отмарштайна!

Б. полк. Р. Сушко.

ПРО ЛЕТУНСТВО.

ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА

Всі держави світа в своїх горячкових приготуваннях до слідуєчої війни, в першій мірі кладуть велику вагу на розбудування сильного летунства, бо всі знають, що це буде рішачий про війну засіб. Нема найменого сумніву, що ця війна буде мати велике значення і для Українського Народу, бо вона пірве його до нової боротьби за визволення Української Держави. Нема сумніву, що тепер ведена Українськими Націоналістами революція на Українських Землях переміниться у визвольну війну.

До цієї війни Український Нарід мусить бути хоч в часті технічно підготованим. Коли головним засобом війни буде літак, то чейже Україні тепер мусять присвятити незвичайно пильну увагу **справі розвитку українського летунства.**

Памятати треба і це, хо не тільки в часі війни, але й з хвилею заіснування Української Держави ділянка летунства, як военного так і комерційного, в новій Україні буде пуста. Нам треба вже тепер працювати над засобами, які послужать до закріплення та розбудування Української Держави.

Щоб Українська Еміграція в Америці знову не була заскочена коли прийде час зриву, як це мало місце в 18-тих роках, але щоб могла прийти з якоюсь поміччю новій українській армії, вона вже тепер мусить дещо підготовляти. У цьому розумінні ОДВУ й веде свою працю відповідним шляхом.

Одною з найважливіших ділянок праці ОДВУ є **праця над підготованням українських летунів**, яких на Українських Землях тепер нема змоги вишколювати. Б тій цілі з початком травня 1934 р. повстала **УКРАЇНСЬКА ЛЕТУНСЬКА ШКОЛА в Нью Йорку.**

Ціль цієї Школи є: дати молодим Українцям як найкраще всестороннє вишколення в летунському ділі. Тому програма навчання Школи обіймає всі ділянки летунського знання, як комерційні так і військові, в теорії і в практиці. На учителів Школи запрошено фахівців цього діла, а саме: українських інженерів Р. Корманицького і В. Семенину й Американця В. Г. Гіллігана.

Досі Школа перевела половину наміченого курсу. Вона, дальше, придбала власний безмашинний літак (глайдер) та набула власний гангар і всі інші прилади, котрі є потрібні до практичних летів. На придбання цих всіх річей Школа мусіла зужити майже весь свій, і так скромний, початковий капітал.

Тепер Школа має перед собою такі завдання:

- докінчити теперішній курс,
- побільшити число своїх учнів,
- перевести самостійні лети учнів в моторових літаках та в тій цілі,
- **ЗАКУПИТИ БІЛЬШИЙ МОТОРОВИЙ ЛІТАК,**
- розпочати другий курс (для продовження діяльності в зимі),
- відчинити варстат летунських праць для практичних технічних вправ учнів,
- **НА СЛІДУЮЧИЙ РІК ЗОРГАНІЗУВАТИ ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЛЕТУНІВ, ПОЛУЧЕНИЙ З КУРСОМ І ПРАКТИЧНИМИ ЛЕТАМИ,**
- **ТАКОЖ НА СЛІДУЮЧИЙ РІК ВЗЯТИ УЧАСТЬ В „ГЛАЙДЕРСЬКИМ” МІЖНАРОДНІМ КОНТЕСТІ, що відбувається щороку в Елмайра, Н. Й.**

Але найважлишою справою є продовження школи та закупно літака.

Ці завдання Укр. Ав. Школа ОДВУ в Нью Йорку мусить виконати, і виконає, в чому, безсумніву, допоможе їй вся Українська Еміграція.

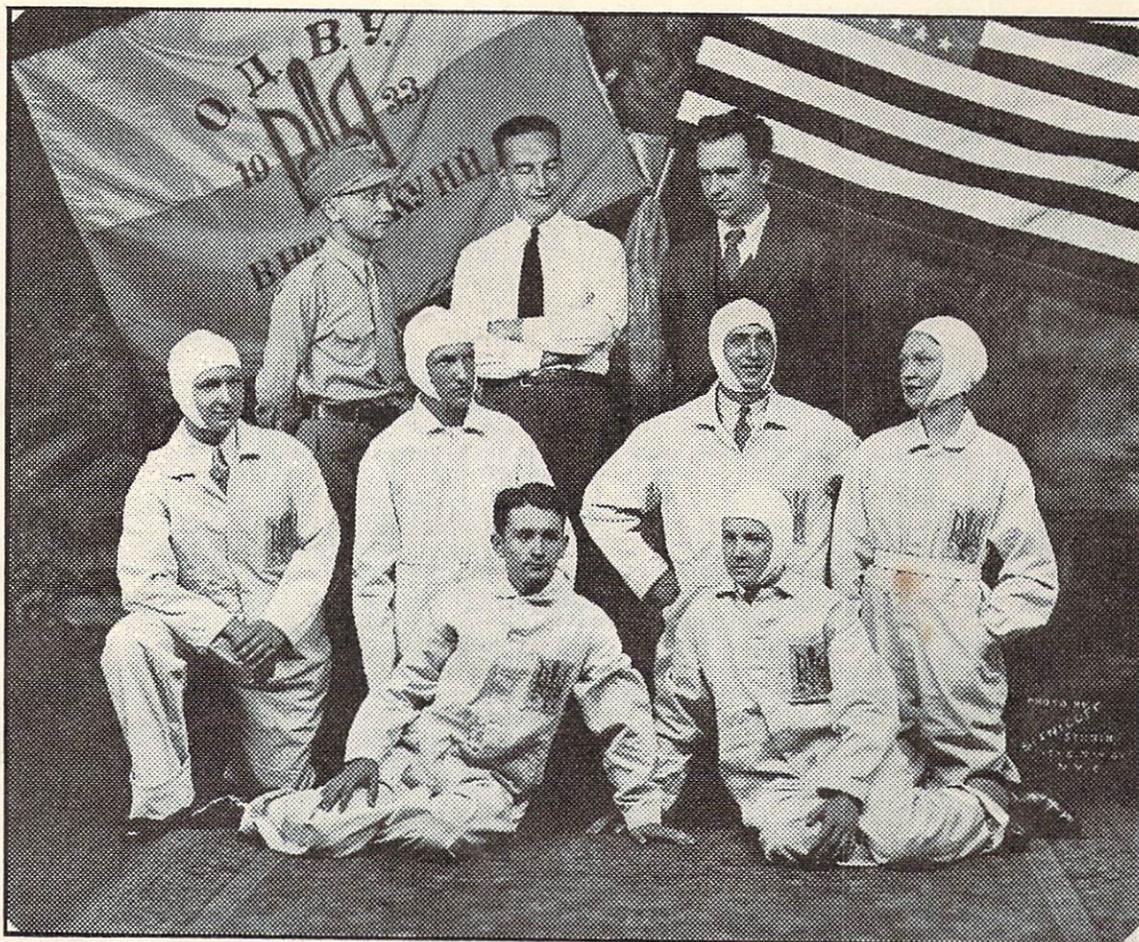
Адміністрація Школи в Нью Йорку має за завдання заложити філії Школи й у других великих українських громадах. Навчання в них буде спочивати в руках теперішніх учителів Школи.

Українська Летунська Школа сповнить своє завдання, коли дасть своїм учням потрібне летунське знання, коли навчить їх літати на машині, коли перша взбудить в них летунський запал, та коли — це головне — створить для всіх українських ентузіастів летунства осередок, при якому вони будуть гуртоватися та до якого будуть горнутися з великим зацікавленням. Колишні вони, безсумніву, придадуться як перші інструктори летунства на Україні.

З вірою в доцільність своєї праці та у важливість проблеми розбудови українського летунства, свідомо цього, що вона є піонером нової для українського загалу справи летунства та з вірою в українське громадянство, Українська Летунська Школа ОДВУ в Нью Йорку йде вперед до досягнення наміченої мети.

АДМІНІСТРАЦІЯ УКР. ЛЕТ. ШКОЛИ О.Д.В.У.:

Евген Скоцко,
Микола Новак.



Гурток учеників Української Летунської Школи О.Д.В.У. в Нью Йорку, котрих школа підготовляє на інструкторів. По заді з лівого до правого стоять: в однострою ОДВУ, М. Новак, інструктор (Американець) Б. Гіллеган, інженір В. Семенина. По середині (без шапки) сидить ученик Іван Кібало, що перший знісся без-моторовим літаком в повітря до поважної височини.

БУДУЙМО УКРАЇНСЬКЕ ЛЕТУНСТВО!

(Заклик до Громадянства.)

ВИСОКОДОСТОЙНІ ГРОМАДЯНЕ!

На другому місці цього числа поміщується зміст памфлету в справі „ЛЕТУНСЬКОЇ ШКОЛИ О.Д.В.У. В НЬЮ ЙОРКУ”, який на світлює проблему летунства та її важливість для Української Нації.

Не від речі буде тут звернути Вашу увагу на це, що в останніх часах в Америці заговорено про військовий вишкіл Українців,

як підготовку до майбутнього зриву на рідних землях. Коли таку підготовку мається вести, то це повинна бути власне підготовка на полі летунства, як також на полі техніки. Бо вкладати весь труд у вишколення звичайних вояків, було б тільки стратою часу та енергії. Ми мусимо дати майбутній українській армії багато ціннішу допомогу, ніж масу звичайних вояків.



Група учнів Летунської Школи ОДВУ в часі лекції про мотор; з правого боку моторовий літак, з лівого „глайдер” (primary glider).

З тої власне причини українське летунство висувається на перше місце. Тому, що в краю нема ніяких спроможностей виховувати українських летунів та взагалі технічно розбудувати українське летунство, ми мусимо вести працю на цій ділянці тут, на еміграції, щоб передати наші летунські надбання рідному краю тоді, коли він їх буде найбільше потребувати.

Так розуміє підготовку до зриву та до прийняття майбутньої вільної Української Держави наша організація, О.Д.В.У., й тому вона перша почала ширити летунський рух на еміграції. У переслідуванні цієї власне цілі й заложено **ЛЕТУНСЬКУ ШКОЛУ О.Д.В.У.**, з початком місяця травня 1934 року.

Коли повстала **ЛЕТУНСЬКА ШКОЛА О.Д.В.У.**, справа летунства була для нашої еміграції зовсім новою. Треба було поборювати загальну до неї байдужність та неохоту. Тому теж ця школа, у її початках, мусіла зужити львину частину своєї енергії та всіх засобів на спопуляризування летунської справи, як теж на закріплення свого існування. Про це, скільки труду треба було вложити, щоб переконати українських громадян про вагу та доцільність цієї справи, багато могли б сказати організатори цієї школи, її учні та самі професори.

Але наша еміграція не могла недоцінити летунської ділянки й ось тепер, по кількох місяцях часу від хвилі розпочаття конкретної праці на цьому полі, наші громадяне вагу летунства починають вже розуміти й прихильно до нього ставитися.

Про це, що **ЛЕТУНСЬКА ШКОЛА О.Д.В.У.** в **НЮ ЙОРКУ** дотепер зробила, що робить тепер та що має намічене в своїй прог-

рамі до виконання, пишеться в згаданому памфлеті. — В звязку з тим подаємо Вам до відома ось що: **ЛЕТУНСЬКА ШКОЛА О.Д.В.У.** в **Ню Йорку**, щоб продовжати свою діяльність безперервним ходом та підготувати поле до реалізації її намічень на недалекий час, потребує відповідних матеріальних засобів. На самих оплатах учнів вона вдержатись не може.

Говорячи при допомозі цифр, треба сказати, що **ЛЕТУНСЬКА ШКОЛА О.Д.В.У.** під теперішню пору потребує на це все \$1,000 (крім суми на закупню літака). Сума ця невелика, але для нас представляє дуже велику вартість: **від ньої залежить, чи розвиватисяме відповідним руслом так важлива для Українців справа українського летунства, тут, на еміграції.**

Бюджет Центральної Управи О.Д.В.У. не покриває такої суми на летунську справу, з огляду на ощадність, з якою всі ділянки праці О.Д.В.У. є грошево обділені й тому ми є змушені за тою невеликою сумою звернутися до патріотичних громадян.

Просимо Вас: роздумайте над проблемою розбудови українського летунства, своїм здоривим розумом ствердіть, чи й наскільки летунство є важним для Українців, чи й як великий обовязок спадає на нашу еміграцію вести працю на полі летунства в теперішню пору тут, в Америці. Коли Ваша відповідь на ці питання буде позитивною, тоді, будь ласка, **поспішіть з грошевою допомогою ЛЕТУНСЬКІЙ ШКОЛІ О.Д.В.У. в НЮ ЙОРКУ.** Поможіть настільки, наскільки Вам матеріальний стан дозволяє та Ваші патріотичні почування наказують, цій справі допомогти.

Ще одну справу хочемо порушити: для нас байдужим є, де, в котрій місцевості ми будемо вишколювати українських летунів. Для

нас важним є, щоб їх вишколювати. — Теперішню Летунську Школу ОДВУ засновано в Нью Йорку, бо там міститься Центральна Управа О.Д.В.У. й звідтам вийшла ініціатива до цього діла. Ентузіясти та прихильники українського летунства в цілій Америці повинні дбати про це, щоб цю школу поширити й на другі міста. Навчання в них було б ведене під центральним керівництвом учительського персоналу теперішньої Летунської Школи О.Д.В.У. в Нью Йорку, який складається з незвичайно здібних, фахових та інженерських сил.

Всі жертви просимо слати на нище подану адресу. Просимо **виразно зазначувати**, що гроші є призначені на Летунську Школу О.Д.В.У., бо це є для нас дуже важним.

Чеки й „Моней Ордерс”, одначе просимо виписувати на ім'я **EXECUTIVE COMMITTEE of O.D.W.U.**

Всі жертви будуть проголошені в українській пресі. За них щиро дякуємо заздалегідь.

З націоналістичним привітом!
**АДМІНІСТРАЦІЯ ЛЕТУНСЬКОЇ ШКОЛИ
О.Д.В.У. в НЬЮ ЙОРКУ.**

Адреса:

AVIATION SCHOOL of O.D.W.U.
P. O. Box 13, Sta. D. New, York, N. Y.

УХВАЛА 4-ГО ЗІЗДУ ОДВУ В СПРАВІ ЛЕТУНСЬКОЇ ШКОЛИ.

(Вважаємо за відповідне під цю пору пригадати відділам О.Д.В.У. про ухвали минушого, 4-го Зізду О.Д.В.У., в справі летунства. Подаємо їх опішче. — Ред.).

Секція по илетунстві Комісії Організаційної запропонувала, а Зізд одобрив такі ухвали:

Зізд стверджує, що Летунська Школа, получена з „Глайдер Клоб-ом”, є дуже важливим чинником в організуванні молоді, як також дає можливість підготовки українських летунів.

Між іншим є можливість створення української морської летунської шкადрони при американській фльоті.

Зізд включає справу летунства в програму діяльності ОДВУ й рішає, що організація мусить звернути пильну увагу на поширення цього летунського руху також на другі центра української еміграції та освідомляти українське громадянство в потребі плекання й піддержання його.

Зокрема Зізд вважає летунство за частину діяльності молодечих відділів М.У.Н. (Молодих Українських Націоналістів).

Зізд стверджує, що навчання в теперішній школі спочиває безумовно в компетентних руках.

В звязку з тим Зізд постановляє:

- 1) Летунську Школу в Нью Йорку вдержати за всяку ціну.
- 2) Відділи повинні почати вести постійну акцію за зібранням фондів на а) вдержання школи, б) закупно в недалекій будучности **моторового** літака для вправ, в) на все, що буде звязане з летами.
- 3) Центр. Управі ОДВУ поручається в найблищому часі полагодити всякі актуальні пекучі видатки, які має поробити Лет. Школа.
- 4) Визначити спеціальну адміністрацію Лет. Школи.

ЗА ЛЕТУНСЬКУ СЕКЦІЮ ОРГ. КОМІСІЇ:

Г. Герман, Е. Скоцко, А. Щигол, С. Мілян.

НОВИНКИ ВОЄННОЇ ТЕХНІКИ.

(УП) На початку світової війни думалось, що розвідку в запіллі ворога можуть дуже добре робити літаки. Колиж одначе прийшло до позиційної війни, то літаки показалися непрактичними. Тоді знову повернено до розвідки привязними бальйонами. Ввесь фронт заповнено тими бальйонами. З них стежачі наглядали за рухами ворога в його запіллі. При кінці війни, коли летунство вже таки добре розвинулось, винищено ці бальйони так, що лише в дуже важних випадках виплачувалось робити ними розвідку. Тепер французьке командування додає до таких бальйонів малі мотори, які дозволяють бальйонів в разі потреби маневрувати чи тікати перед ворогом. До розвідки будуть тепер також вживати й автолітаки, що зможуть їхати по землі, підніматись вгору з місця за поміччю горизонтального пропеллера, зможуть спокійно стояти в повітрі, працюючи відповідними пропеллерами, а також зможуть, вразі потреби, тікати перед ворогом зо скорістю 150 км. на годину. Щось подібного робиться й в Америці.

Другою новинкою є так звані літакові гармати калібер 3,7 см. Їх вже вживалось й у світовій війні. Їх вбудовують в літак непорушно й тоді приходиться ними ціляти, спрямовуючи відповідно цілий літак, або порушно, але тоді треба везти для їх обслуги спеціального чоловіка. В мисливських літаках вони непорушні, а в бомбових порушні. До стріляння вживається світячого стрілива, щоб можна брати добрий приціл. Такі гармати не заступлять цілком кулеметів, які, одначе, є лише до бою на близьку мету. Гарматки можуть починати бій на віддалі кількох кілометрів. Рахують, що це буде дуже ужиточне для збивання привязних бальйонів чи бальйонів взагалі, або навіть й проти автолітаків. Нерухомі цілі на землі також будуть терпіти під обстрілом тих гарматок. **Отже в будучій війні бій в повітрі буде виглядати также само, як і на землі.** Найперше почнеється артилерійська підготовка, яка нанесе ворогові мало шкоди, бо всі об'єкти будуть дуже скоро рухатись, а не як на землі, поволі. Дальше прийде до бою кулеметного, а далі, то й безпосереднього, як пощастить. Якщо б вдалось для тих гарматок винайти відповідні шрапнелі з великою розривною силою, то це булоб для воздушних фльот досить небезпечно.

Надзвичайно велика зручність літаків при обстрілі чи обкидуванні бомбами рухомих чи нерухомих цілей на поверхні землі чи на воді, привела держави, що опирають свою силу на фльоті, до думки, чи не було б краще розбудувати замість водної фльоти, сильну фльоту повітряну. В морських боях скорі літаки будуть відігравати значну ролю, як при обстрілюванні так і бомбами вагою до 2 тон. Одна така бомба зможе знищити навіть найбільший корабель. В Англії переважає думка, що літаки не зможуть охоронити торговельних шляхів так як кораблі, тому їх треба вживати як помічний засіб. Великі бомби будуть кидатись з літаків лише в дуже важних випадках. Впрочім літаки скоро викидають свої бомби і відлітають, а кораблі можуть піддержувати огонь довгий час.

Японія будує маленькі кораблики, виповнені цілі вибуховим матеріалом. Їх можна повертати назад на великий корабель, коли вони хиблять свою ціль. Зате Франція збудувала найбільшу в світі підводну лодку з багатьома торпедовими рурами на всі боки. На лодці є ще й малий літак для розвідки. Лодка ця може їхати без перестанку 20 тис. км., над водою зо скорістю 20 км., а під водою 11 км.

РОЗВИТІ НІМЕЦЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Німецька летунська компанія видала свій звіт за минулий рік. В йому бачимо, що трансатлантийська комунікація функціонує зовсім правильно, хоч ще не так розвинена, щоб можна було на цій лінії завести й пасажирський рух. За 1933 рік компанія мала коло 150 тис. марок чистого зиску. В загальному значно збільшивсь поштовий летунський рух бо публіка пізнала користі скорой доставки пошти на місце. Загально прибутки збільшились на 41,9%, пасажирів на 40%, а в спеціально влаштованих летах перевезено 82 тис. людей, цебто на 270% більше, як попередніх років. Ці спеціальні лети значно причинились до популяризації ле-

тунства в Німеччині. В першому кварталі 1934 року скількість пасажирів збільшилась на 60%, а товарний летунський рух на 40%. Значні успіхи обіцює собі компанія з заведення прискороного лету літаків, до 30 км. на годину між важнішими німецькими центрами. Давніше компанія потребувала субсидій на покриття 2/3 всіх видатків, а тепер потребує вже лише 3/5. При цьому важно згадати, що німецька нафтова просмисловість перейшла тепер на збільшену продукцію штучного рідкого палива. Тепер будуть виробляти місячно коло 15 тис. тон штучного бензину, що в великій мірі унезаможить Німеччину від заграничного нафтового ринку.

ЧИ ДОЦІЛЬНО Є БУДУВАТИ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В ПРАЗІ?

(Зогляду на це, що серед української еміграції в Америці почалася дуже жива пропаганда в справі будови домівки Музею в Празі, невідречі буде позайомитися нашому ширшому загалові з заввагами відносно цього музею, що їх понище поміщуємо. На нашу думку ці завваги дуже правильно схоплюють суть справи, насвітлюючи відповідно цілу імпрезу та дозволяють зорієнтуватися нашому громадянству в суматосі різних кличів і зазивів.

Хочемо рівночасно звернути увагу нашого загалу на це, що до цієї маси зазивів, щоб нести матеріальну допомогу різним ціллям, наш загал повинен ставитися завсіди з відповідним критицизмом. — Ред.).

(УП) З емігрантських кругів Чехословаччини доносять нам, що в певних еміграційних кругах виникло питання, чи є доцільним закладати в Празі спеціальний український музей та ще до того й будувати український дім. Безперечно, що саме заложення музею й будова дому для його є надзвичайно добрим ділом. Але багато людей запитують себе, чи це доцільно робити якраз в Празі. Чому не вибрати на цю ціль Швайцарію, як країну зовсім неутральну і незаінтересовану в українському питанні. В Празі існує небезпека, що чеський уряд одного гарного для наложити на цей музей свою руку та під претекстом, що його влаштовано за гроші чеських міністерств, забере його під свою опіку. Всімже ж дуже добре відомо, що музей будується для будучої української держави, а не для того, щоб його забрали для себе чехи. А що таке прийде, не треба шукати багато доказів. Багато архівів різних українських емігрантських установ вже опинилось в чеських руках. Подібно мається справа й з українським історичним кабінетом в Празі, що в українській пресі все оголошує себе як українська установа, коли

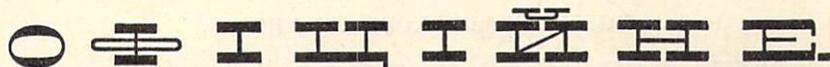
в суді річи це є установа чисто чеська, зглядно краще сказати московська під протекторатом чеського уряду. А нам хіба не зовсім доцільно розбудовувати нашими пам'ятками московські архіви та музеї. При цьому треба відмітити, що всякі пам'яткові річи й документи, зложені в теперішньому пражському музею, мають велику вартість для нас і було б великою шкодою, коли б вони попали в московські руки за посередництвом пражського уряду. Не на те ми ведемо боротьбу з Москвою, щоб їй відтак віддавати всі документи про цю боротьбу, щоб Москва писала по своїй вподобі нашу історію, а не ми самі.

Для прикладу наведемо хочби судьбу Української Господарської Академії в Подебрадах. Її багаті кабінети, розбудовані працею українських вчених та студентів, опинились, не як цього с обі бажали були українці, в руках українських, на Закарпатській Україні, а в руках чеських. Що вони були розбудовані за чеські гроші це правда, але ж вони були збудовані працею українців і після ліквідації Академії повинні були залишитись в руках українців, хочби в чеській державі, скажیم нпр. на Закарпатській Україні. Передання Академії Закарпатській Україні було б одним кроком вперед до здійснення обіцяної автономії тій країні.

Чи не на часі тепер передумати справу основно ще раз, заки братись до повної розбудови музею. Як нас інформують з різних сторін, є на чужині багато річей і то дуже цінних з історичного боку, але вони здержуються від того з вище наведених міркувань.

Українське громадянство повинно забрати в тій важній справі голос на сторінках української преси в краю й на еміграції, щоб цю справу основно вияснити та перешкодити в тому, щоб нашими архівними матеріалами збагачувати чужоземні історичні збірки. Щож тоді остане в наших музеях, як все заберуть чужинці?





НА БОЙОВУ АКЦІЮ ПЕРЕСЛАЛИ СЛІДУЮЧІ ВІДДІЛИ ОДВУ:

Відділ ч. 1, Асторія, Л. Ай. Ліста ч. 3. Збирав В. Череватюк. Жертвували: Оля Кухар 5 дол.; по \$1.00: В. Періг, Б. Череватюк, Д. Бурдига, М. Беля, С. Кривень, Г. Якимів, Г. Василек, І. Гринишин, Ю. Скіба, М. Галан, В. Чайка; по 50 цнт.: А. Климишин, І. Підгірний, І. Кубарек, А. Загоруйко, П. Грицишин; по 25 цнт.: Т. Бернацький, Г. Синенько, М. Заровений, І. Марко, В. Якиміцький. — Разом \$19.75.

Ліста ч. 4. Збирав С. Кривень. Жертвували: по \$2.00: М. Воробець; по \$1.00: А. Галатин, Мартин Олекса, Меліяня Савка, А. Левенець, М. Микола, І. Драла; по 50 цнт.: І. Огірак. — Разом \$8.50.

Відділ ч. 8 ОДВУ і МУН, Клівленд, Огайо. Жертвували: по \$3.00: О. Е. Малицький; по \$1.00: П. Лемешук, М. Стельмах, І. Клим, І. Попович, М. Когут, о. Б. Меренків, А. Когут, Г. Брикайло, М. Декан, Я. Хміль, М. Стран, С. Ломши, М. Пелех, П. Головач, І. Миланч, М. Колодій, М. Пришуляк, Ф. Мураль, М. Вербинський, І. Буран, В. Пулк, М. Філяс, М. Петруха, О. Цепко, А. Гевусь, С. Федак, Т. Бобечко, І. Соловий, Марія Шмагала, Я. Коваль, І. Сподар, В. Форемний, С. Жеруха, Я. Лилиста, С. Дмитрушевич, о. М. Запаринюк, Я. Трусь, Т. Голобещ, Л. Котович, Марія Щепко, д-р М. Михайленко, Я. Тимечко, М. Бузько, І. Когут; по 50 ц.: П. Корпан, М. Базар, В. Цвірчак, Г. Степаник, Т. Сорока, Н. Сенчишин, Г. Капраль, І. Жолобчук, К. Савчин, М. Розоміло, І. Проців, М. Буран, І. Попович (старший), Н. Бобечко, М. Ярош, Н. Пелень, Т. Федорчик, Н. Задорещький, Д. Підсадний; по 25 цнт.: Ю. Бобик, М. Зуйчик, А. Барбер. — Разом \$57.25.

Відділ ч. 22, Бронкс, Н. Й. Ліста ч. 45. Жертвували: по \$2.00: А. Пелех; по \$1.00: О. Гнатів, К. Зелінський, С. Воробець, Ф. Когут, Анна Бавро, Д. К.; по 50 цнт.: І. Карапура, Г. І. — Разом \$9.00.

Ліста ч. 46. Жертвували: по \$1.00: о. Д. Профета, А. Муж, М. Притула, Катерина Дубіна, В. Ступницький, В. Найдан, В. Закалюжний, Ю. Сидор, П. Дмитришин; по 50 цнт.: І. Сивак, Ст. Завадовський, Д. Крикливий, П. Кузів, П. Саяк, М. Кот; по 25 цнт.: І. Бзан. — Разом \$12.25.

Відділ ч. 23, Алентавн, Па. Ліста ч. 47. Жертвували: по \$1.00: Ст. Мешко, О. Попик, Д. Турчин; по 75 цнт.: Марія Габан; по \$50 цнт.: А. Блашко, Т. Бошко, І. Білань, П. Кметь, А. Колодій, В. Климань, Р. Бойко; по 25 цнт.: Катерина Качмарик, В. Ярема, М. Радо, О. Клапко, Марія Лагоцька, Т. Павлюсь, І. Шевчук, М. Кочинаш, Д. Боргак, С. Андрухів; Г. Тихалів 10 цнт.—Разом \$10.10.

Ліста ч. 48. Жертвували: по \$1.00: о. Д. Синета, С. Маркович, П. Яремчук; по 50 цнт.: Текля Король, Г. Біленький, М. Тарафинко, В. Пипюк, Г. Фериняк, В. Кіцак, М. Фартух, Анна Салаш, П. Малий, Е. Завидюк, І. Лобас, Катерина Сивий, І. Коромець, Т. Савечка, Д. Слота, Г. Саврук; по 25 цнт.: С. Чорний, Софія Войтович, М. Саврук, Т. Лось, М. Фириняк, П. Галасовський, П. Гацамук, Т. Трухан, Д. Рудакевич, П. Михальцьо, М. Кадубещ. — Разом \$14.25.

Ліста ч. 49. Жертвували: по 50 цнт.: С. Малий, М. Панько, Г. Моло, Євка Рига, Євка Брачко, М. Рудяк; по 30 цнт.: М. Камінецький; по 25 цнт.: Катерина Волянська, М. Гришко, Войаскуш, Д. Кіцак; по 20 цнт.: Камінська і Н. Н. 10 цнт. — Разом \$4.60.

Відділ ч. 52, Шікаго, Ілл. Ліста ч. 96. Збирав О. Скірка. Жертвували: по \$1.00: О. Черпамак, Ю. Н.; по 50 цнт.: Г. Михалко і др. (Тому, що імена невизначено пописані їх не проголошується, лише подається загальну суму). Зібрано на цю лісту разом \$6.75.

Ліста ч. 95. Збирав М. Логай. Жертвували: по \$2.00: С. Зілінка; по \$1.00: Марія Тимчук, М. Логай, М. Пудик, Я. Хопчак, М. Гнат, М. Глушик, К. Андрушечко, Анна

Дудик, о. П. Ковальчик; по 50 цнт.: С. Броницький, А. Макарий, Р. Бурак, Я. Бучинський, М. Бальо, М. Литвин. — Разом \$14.00.

Відділ ч. 43, Бруклін, Н. Й. Ліста ч. 76. Жертвували: по \$2.00: І. Завадовський, В. Шийка; по \$1.00: Г. Волічинський, Ю. Гудима, П. Малицький, М. Волочинська, Т. Мудрик, І. Забавський, П. Дацько; по 50 цнт.: П. Дубовецький, А. Гавришко, І. Пашковський, Г. Бардак, П. Баран, С. Заблоцький, М. Поврозник, І. Робертс, А. Череп, К. Баран, М. Масник, Д. Білаш; по 25 цнт.: Н. Сподарик. — Разом \$17.25.

Ліста ч. 77. Жертвували: по \$1.00: Г. Шевчук, Ю. Павчак, І. Возьний, А. Крук, Д. Висоцький, М. Баглай; по 50 цнт.: М. Костів, І. Малик, Д. Смитанюк, М. Кіт. — Разом \$8.00.

Відділ ч. 16, Вунсакет, Р. Ай. Делегат зложив на 4 ЗІЗДІ ОДВУ \$20.00 на бойову акцію і \$10.00 на Летничу Школу ОДВУ. Гром. Кічак на Летничу Школу ОДВУ \$5.00.

Червоний Хрест ОДВУ в Нью Йорку на бойову акцію збрала А. Гладунова. Жертвували по \$2.00: П. Микитович; по \$1.50: о. П. Серета; по \$1.00: П. А. Гораль, П. Гук, А. Гладун; по 25 цнт.: П. С. Пельш. — Разом \$6.75.

Червоний Хрест ОДВУ в Джерзі Сіті, Н. Дж. на бойову акцію збрала М. Трусевич. Жертвували: по \$5.00: Ю. Левицька; по \$2.00: Е. Волошин, М. Трусевич; по \$.00: А. Гусар, А. Кулич, К. Кобрин; по 50 цнт.: Костик. — Разом \$12.50.

Відділ ч. 10, Нью Йорк, на бойову акцію збрали І. Кібало і Анна Вінтоняк. Жертвували: по \$5.00: С. К., Ю. Ярема; по \$2.00: В. Гораль, Н. Пелехович; по \$1.00: Д. Палко, О. Ж., Василь Т., М. Ляхович, В. Лазута, М. Макачук, І. Киселиця; по 50 цнт.: М. Баран, Квасниця, о. П. Журавецький. — Разом \$22.50.

Відділ ч. 5, Гартфорд, Конн. на бойову акцію жертвували: по \$2.00: В. Данилів, В. Сигон; по \$1.00: М. Курдина, А. Локоть, П. Драняк, С. Сагон, К. Чипила, А. Данилюк, М. Дерих, К. Коба, о. д-р Гулін; по 50 цнт.: Л. Апанович, П. Грогоза, І. Лешага, Д. Магира, Н. Хорнат, С. Хорнат, С. Григус, К. Ярусевич, А. Ковальський, І. Олендар, Д. Каганяк, В. Мовчак, П. Курко, М. Нестор; по \$25 цнт.: Павшак, П. Салецька, І. Нагірний, Н. Григус, П. Медвідь, І. Бойчук, Т. Бойко, І. Гнатюк. — Разом \$22.00.

Відділ ч. 46, Шікаго, Ілл. З каси \$10.00; о. О. Ковальський \$5.00; по \$1.00: П. Щербатий, Н. Гоміняк, П. Жовнірчак, О. Олешко, В. Тимчук, В. Саган; по 50 цнт.: Д. Кошиль, Д. Гіжовський. — Разом \$22.00.

ЖЕРТВИ З НАГОДИ ВРУЧЕННЯ ВІДЗНАК ЧЛЕНАМ ВІДДІЛІВ ОДВУ В НЬЮ ЙОРКУ.

Зложили слідувачі: Семен Угорчак \$5; по \$2.00: Шіггол, Я. Гутак, А. Гладун; по \$1.00: Л. Пішак, С. Мельник, І. Кобан, М. Чайка, Филипчук, А. Зіма, М. Курчин, Ю. Кравчук, М. Мельник, Я. Микитович, А. Ковальчук, І. Гельнер, С. Романчук, Федь Стефанів, В. Хомицький, К. Малярський, К. Миронюк, М. Гук, А. Гайдай, С. ІлМик, Р. Сімкайло, М. Сітницький, В. Гельнер, А. Серета, О. Гавришенко, М. Леськів, В. Дроботій, В. Кібало, Р. Гельнер, Т. Мелешук, А. Дубас, І. Харамбура, С. Жуковський, С. Галичин, Я. Шпик, А. Гораль, К. Григорків, О. Пельш, М. Пелех, Л. Годівський; по 50 цнт.: П. Мира, С. Мельник, В. Голубович, П. Гнатів, Липка, Костюк, А. Луцик, Чипіль, Чипіль, Соболь, М. Журат, М. Вінтоняк, Т. Соколовський, С. Гук, Мостинська, С. Дроботій, В. Сцібайло, Скоробогач, Т. Чех, Т. Копка, Біла.

ВІДДІЛ О.Д.В.У. ч. 22 В БРОНКС, Н. Й.

Зібрано з нагоди вручень відзнак делегатом О. Грибівським. Жертвували: по \$1.00: о. Профета, Сидор Юрій, Мишук Василь, Гупало Ілія, Найдан Володимир, Кораль Іван, Бабисюк Параскевія, Сивак Іван, Гнатів Олекса, Притула Михайло, Крикливий Данило; по 50 цнт.: Кіт Микола. — Разом \$11.50.

ЖЕРТВИ НА „ЛЕТУНСЬКУ ШКОЛУ О.Д.В.У. В НЬО ЙОРКУ”.

На протязі існування „Летунської Школи О.Д.В.У. в Нью Йорку” (від 10-го травня б. р. аж по теперішній час) слідує організації й громадяне жертвували на її піддержку:

п-ні А. Бундзяк, Нью Гейвен, Конн., на закупно „глайдера”	\$120.00
Семен Угорчак, Бруклін, Н. Й.	25.00
Відділ О.Д.В.У. ч. 40 в Тавнтон, Масс.	23.00
Відділ О.Д.В.У. ч. 7, в Нантікок, Па.	10.00
Відділ О.Д.В.У. ч. 39, Бабилон, Н. Й.	5.55
Український Червоний Хрест О.Д.В.У. в Нью Гейвен Конн.	10.00
д-р Лука Мишуга	10.00
Н. Н.	10.00
п-ні Ярема, Нью Йорк	8.00
Петро Маційовський, Джерзи Ситі, Н. Дж.	5.00
Т. Сорока, Честер, Па.	5.00
Дарчук, Нью Йорк	5.00
Г. Гнатів, Мидлтаун, Н. Й.	5.00
Г. Березінський, Трой, Н. Й.	3.00
о. Серета	2.00
В. Струж	2.00
Гулагроцький	2.00
Ф. Гута	2.00
п-ні С. Жуковська	1.00
К. Грендус	1.00
Кравчук	1.00
Н. Козяр	1.00
Л. Сенік	1.00
В. Найдан	1.00
Лялька	1.00
о. Соколов	1.00
П. Мелешук	1.00
Н. Гула	1.00
п-ні А. Гладунова	1.00
Г. Михальчук	1.00
п-ні Е. Бучко	1.00
Шийка	50
І. Янковський	50
Е. Завацький	50
Уринєць	50
Грендій	50
Короткий	50
В. Дроботій	50
М. Каришин	50
Баран	50
І. Миронович	50
Сенік	25
А. Маслік	25
М. Шпак	25
М. Данилик	25
Куцик	25
Скульський	25
Лазар	25
Артус	25
Грицишин	25
Бобесюк	25
Демчук	25
Стефанишин	20
Пшик	10
Разом	\$273.60

Зазначити тут треба, що першою, яка поспішила з більшою сумою гроша на піддержку нашого діла, була п-ні **Агафія Бундзяк з Нью Гейвен**, яка жертвувала повну суму, потрібну на закупно „глайдера”. Завдяки, головню, цій її вчасній допомозі, ми могли поступити з нашою працею вперід. За це їй належить особлива подяка.

Згадати треба й це, що багато заслуг коло розвинування діяльності школи положив **добр. Іван Петровський з Бабилону, Л. Ай., Н. Й.**, який не жалував труду й власною машиною їздив з нашими заступниками до Питесбурга в справі закупна „глайдера” та перевезення

його до Нью Йорку. Він також безінтересовно зичив Адміністрації Школи на певний протяз часу більші суми гроша.

З повищої суми \$273.60, \$62.10 зібрані від громадян самі учні Летунської Школи на збіркові листи в часі минулих вакацій.

ВІДДІЛ 40 ПРИДБАВ СВОЇ ЖЕРТВИ З ТАКИХ ЖЕРЕЛ:

На пікніку жертвували по \$1.00: М. Беньковський, П. Тітик, К. Омар, Караль, Сідзінський, С. Карпа, Ю. Хоптовий; по 50 цнт.: М. Давискиба, М. М. Свідир, Ю. Гандзяк, Шаровський, А. Пиришлюга, С. Хомяк, Шалата, М. Семеган.

На хрестинах в доб. Кондрата Заславського дня 4-го серпня 1934 (збіркою занявся вельмишановний К. Оліяр) зложили слідуєчі: по \$1.00: К. Омар, Г. Ярош, М. Шаран, М. Семеган; по 50 цнт.: М. Хруняк, К. Назарчук, М. Завируха, С. Шура. Дрібними жертвами гості зложили \$6.00.

Всім жертводавцям та тим, що причинилися в який-небудь спосіб до закріплення „Летунської Школи О.Д.В.У. в Нью Йорку”, складаємо щирю подяку.

Адміністрація „Летунської Школи О.Д.В.У.
в Нью Йорку”.

—○—

НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ ЗДВИГ В НЬО ЙОРКУ В 1935 Р.

Бже в пресі було подано, що на останньому Зізді ОДВУ була видвинена велика справа, а саме — урядження ЗДВИГУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ В АМЕРИЦІ в 1935 році. Здвиг цей має відбутися в Нью Йорку, правдоподібно в величезній спортивній галі „МЕДИСОН СКВЕР ГАРДЕН”, що містить в собі 30,000 місць.

Здвиг цей має бути демонстрацією сили Укр. Націоналістів в Америці та маніфестацією перед світом солідарності української еміграції в Америці з новими українськими силами на українських землях, які боряться за Самостійну Українську Державу і за нову душу Українського Народу.

Всі наші дотеперішні демонстрації, це були лише протести перед світом проти знущання ворогів. Ми мусимо вже раз положити кінець всяким протестам! — Повищий здвиг має відбутися під знаком свідомості вартості української нації як такої, під знаком важливості української проблеми для суспільного ладу та спокою цілого світу, отже не під знаком протесту, але ДОМАГАННЯ!

Здвиг відбудеться під осінь наступного року, а працю над його підготовкою розпочнеться невдовзі. На Здвиг цей прибуде з Європи **ВОЖД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ** полк. **ЕВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ**, та інші члени **ПРОВІДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ**. — До нього повинні приготувитися всі наші відділи, головню ці положені в околиці Нью Йорку. Треба приспішити умундуровання членства, щоб маси їх виступили в мундурах на параді.

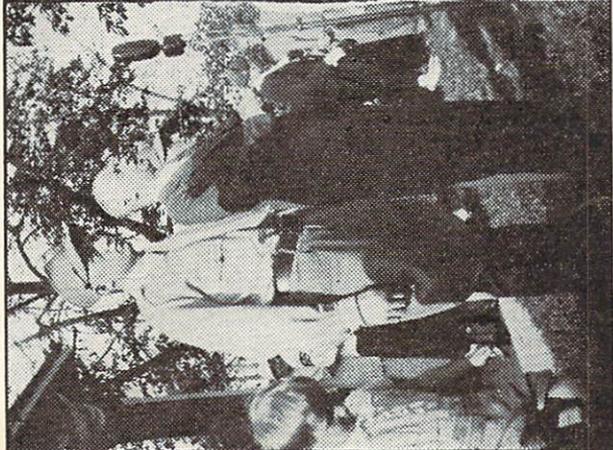
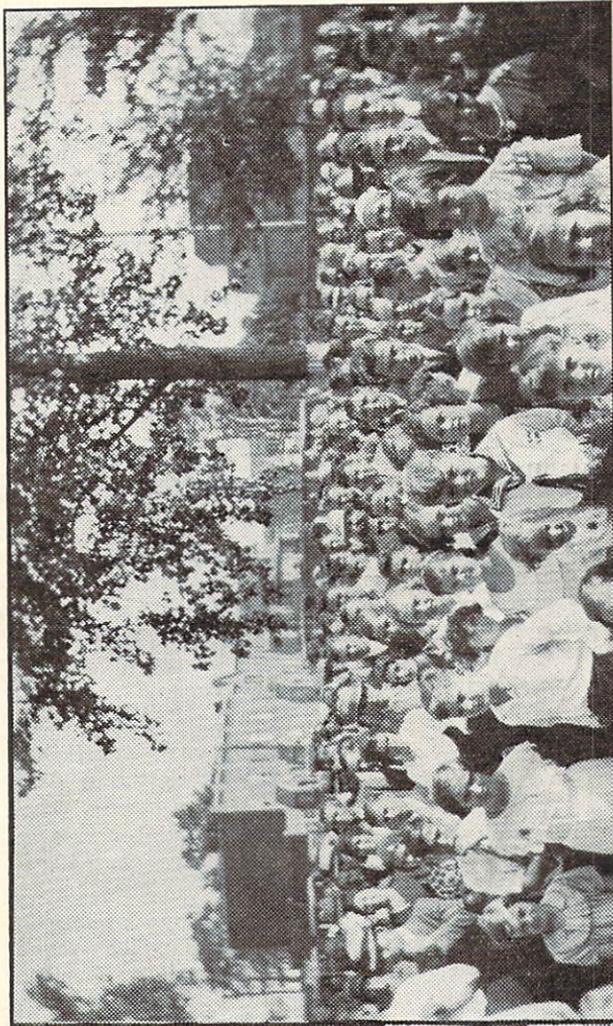
В часі Здвигу відбудеться похід вулицями міста Нью Йорку й у ньому виступити мусять відділи умундурованих членів, старих і молодих.

У Здвізі мусить взяти не менше 25-ти тисяч українського громадянства. Бо буде це перша цього роду українська великанська імпреза в Америці.

Центральна Управа О.Д.В.У.

ДОПИСИ З ВІДДІЛІВ І ГРОМАД

З УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ДНЯ В НЬО ЙОРКУ
урядженого ню-йорською Округною Управою О. Д. В. У. 9-го вересня 1934.



Промова крайового делегата О.У.Н., ОМЕЛЯНА ГРИБІВСЬКОГО, на „Українському Націоналістичному Дні в Нью Йорку, дня 9-го вересня 1934. — На право — від частини слухачів.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З активності 12-го відділу О.Д.В.У.

Свою Україну любіть!
Любіть її во время лете...

Т. Шевченко.

В оце „время лете” для українського народу, коли проти себе український націоналізм має не тільки московських сатрапів та ляцьке племя, але й своїх власних маловірів — людей хитких, приходиться ствердити, що цього покрою одиниці забувають, яку саме шкоду приносять своєму народові своїм „невіжеством”, та в своїй демагогії заходять на манівці й несвідомо помагають ворогам катувати Україну, стримувати гін до самостійного життя.

В цей важкий час треба дійсно глибокого патріотизму, щоб не піддатися силам, які звідусіль бють в націоналістичний табор, стараючись знищити його. Це пробний час, в якому Організація Українських Націоналістів мусить перевірити організаційну духову вартість своїх членів та випалити бурян несвідомості й легковірства та далі нестримним ходом прямувати до зреалізування ідеї соборності й незалежності.

Повище пишу на це, щоб звернути увагу всім відділам О.Д.В.У. на важке положення організації в краю. Щоб цьому перешкодити, ми, націоналісти, мусимо працювати з подвоєною енергією й завзяттям.

По тривожним відомостям, які наспіли з краю, крайова організація вимагає негайної помочі.

За ініціативою 12-го відділу О.Д.В.У. в Філяделфії, Па., з участю 51-го відділу з Честер, Па., улаштовано в нас 4-го липня фестин, з якого чистий зиск \$120.00 переслано разом від обох відділів, а це \$60.00 від ч. 12-го в Філяделфії й \$60.00 з Честер, Па., на бойову акцію \$80.00 і для Ц. У. \$40.00.

Про самий фестин тепер запізно обширніше писати. Зазначу тільки, що він вдавсь. Рівнож 12-тий відділ складає подяку Хорові О. Кошиця при укр. прав. церкві, що своєю концертною програмою звеличав це свято, як також всьому громадянству за численну участь.

Еміжчасі — завданням нашим є збірка акція „Бойового Фонду” до пушок. Прихід з акції з перших двох місяців вже вислано від нашого відділу до Ц. У. на призначену ціль.

В звязку зо збіркою до пушок приходиться ствердити, що, на жаль, не кожний з нас сповнив свій обовязок як слід, тому слідує листопадова кампанія мусить подвоїтись.

Дмитро Пасічник, секр. відд. О.Д.В.У. ч. 12.

НОРВИЧ, КОНН.

У вівторок і середу, 3 і 4 липня б. р., місто Норвич, Конн., святкувало величаво 150-літню річницю свого існування.

Всякого роду виступи-пописи різних народів відбулися в вівторок, а в середу був загальний похід, в якому взяло участь понад 5,000 людей.

До участі в святі Мійська Управа запросила також Українців, котрі, хотія тут невеликі числом, зуміли видвиннути українське імя на перше місце.

У вівторок виступали українські танцюристи школи п. Авраменка. Це був найкращий виступ і Українці здобули першу нагороду.

В середу, частина походу, яку творили Українці в народніх строях, з власною бандою, що грала українські композиції, на чолі з козаками на конях й з жовто-блакитним прапором машерувала першою в поході.

Американська преса заговорила про це дуже прихильно.

Після походу відбувся пікнік на фармі пп. Купраків, на якому незабуте також про Рідний Край, та зібрано \$5.03 на визвольну боротьбу. Гроші переслано до Краю через Центр. Управу ОДВУ.

Громадянин.



Знімка трьох „королівних”, вибраних на Українським Націоналістичним Дні, влаштованим в Нью Йорку заходом Окружної Управи Організації Державного Відродження України, дня 9-го вересня 1934. З ліва на право: Оля Прокіпак, Павліна Мигля, Олена Беляк.

ВІНДЗОР, ОНТ.

Щасливі числа.

Більшість українського загалу з Дітройт, Міш., Віндзор, Онт., і околиці, через довший час з нетерпелістю вичікували неділі, які припадали на 2-го і 9-го вересня цього року. На день 2-го вересня припадав пікнік, устроюваний Організацією Державного Відродження України, на яким мав бути розіграний новий автомобіль, на що вигравкові білети розпродувано через два місяці. Тому то кожний, хто закупив такий білет, чекав тої неділі нетерпеливо, цікавий, чи число його білета не буде тим щасливим числом, що уповажить його бути власником нового авта, яким вже згорі, в своїх мріях, чванився перед своїми знакомими, перебігаючи широкими, рухливими та довжезними вулицями міста Дітройт.

Прийшла вижидана неділя. Погода, як під осінь, дописала знаменито. Людей до парку, де відбувався пікнік, зіхалося більше, як сподіванося. З усіх сторін міста Дітройт, Гемтрек, Віндзор, а навіть й з Клівленд, Огайо, прибули люде громадно, щоб стрінутися зо своїми знакомими та разом забавитися. Старші стрічалися та опо-

відали собі різні свої пригоди, чи дискутували на різні теми. Молодь, знову, забавлялася та веселилася по своєму звичаю.

Найбільш цікавим моментом з того пікніку, безсумнісно, була хвиля, коли то, під вечір вже, перепроважувано розігранку авта. До цього вибрана була особна комісія з гостей, з молодим укр. адвокатом Іваном Панчуком на чолі. На бажання публіки, рішено було, що третій білет, який буде витягнений, буде тим щасливим, що виграє авто. Всі нетерпеливі. Тягнення почалося. Виходить третій білет, який має на собі число 2749. Щасливе число, виграюче нове авто \$600, а власником його є тов. Павло Дуда, з Віндзор, Онт., член Української Стрілецької Громади.

По розігранці, як звичайно буває в таких випадках, одні розчаровані, другі втішні та вдоволені з вислідку розігранки, бо, мовляв, „добре, що хоч виграв свій”, а інші ще відразу почали журитися, „щото тов. Дуда буде робити з автом”. Різно говорили, різно догадувалися. Однак нікому й на думку не прийшло те, що прийшло тов. Дуді, як лише він довідався про своє щастя. Він і нікому не сказав про свої думки в перших днях,

аж в тиждень пізніше, на місячних зборах 24-го відділу ОДВУ, заявив, що зривається свого шастя в користь БОЙОВОГО ФОНДУ О.У.Н. Ця заява була для всіх присутніх великою несподіванкою, та всі дивувалися такій рішучій його заяві, тим більше, бо знали, що тов. Дуда тепер без праці й матеріальна його сторінка не дуже приманчива.

Тов. Павло Дуда — це бувший підстаршина Української Галицької Армії, який пережив цілу трагедію нашої армії, який і зараз багато переживає, хоч і на волі. Він завжди пам'ятає на ПРИСЯГУ, яку раз зложив перед БАТЬКІВЩИНОЮ, з якої ще його ніхто не звільнив, а звільнити його може лише Український Уряд, в Соборній Незалежній Українській Державі. Він свідомий того, що значить БОЛІЯ, бо сам побував довгі літа в неволі й тому він не пропускає ніякої нагоди, де може допомогти визвольному революційному рухові, який діє на рідних землях України під проводом О.У.Н. Це є примір, який може дати УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІСТ на еміграції.

Другою такою вижиданою нетерпеливо неділею, була неділя 9-го вересня б. р. В ту неділю гурток Української Стрілецької Громади ч. 12 в Віндзор, улаштував концерт, яким отвирав осінній та зимовий сезон праці Співацько-Драматичного Гуртка. На концерт прибуло досить поважне число віндзорських укр. громадян, як також і гарне число членів 24-го відділу ОДВУ з Дітройт, та членів УНО з Лівінгтон. В програму концерту входили вокальні й музичні точки, промови, деклямації й національні танки. Програмою порядкував тов. П. Дуда. Хор провадив тов. Ф. Мартинюк. Орхестра й танки, під управою Ф. Мартинюка мол. Промовляти коротко але річево: тов. П. Дуда, тов. О. Лисий (голова Будівельного Комітету), тов. В. Дідик (голова ОДВУ ч. 24), тов. Гашин (секретар УНО в Лівінгтон), та пані А. Гапа (містоголова Жін. Тов. ім. О. Басарбової в Віндзор).

Підчас концерту відбулася також і розігрівка білетів, які розпродавано на роздобуття фондів потрібних на будову Українського Національного Дому в Віндзор, який-то тягар взяла на себе місцева У.С.Г. До розігрівки створено комісію до якої увійшли: тов. О. Лисий, тов. В. Дідик і гром. В. Гуменюк. Білети тягнула 4-літня дівчинка. Перша нагорода припала п. Ст. Яремійові, з Дітройт, ч. біл. 3241, в сумі \$25.00; другу нагороду виграв п. Іван Почерева з Престон, Онт., ч. біл. 8463, в сумі \$15.00.

Третю й послідну нагороду виграла п-ні Р. Майковська, з Віндзор, ч. біл. 9019, в сумі \$10.00, яка зараз

змістя зрелася своєї виграної в користь Буд. Ком.

Користи з концерту, як і з розігравкових білетів, маючи на увазі матеріальну сторінку, є не згірші, але не ті, яких сподівався мати Будівельний Комітет. Комітет, починаючи збірку й білетову акцію, сподівався, що як поодинокі громадяне, так гуртки У.С.Г. та філії У.Н.О. в Канаді, до того ще О.Д.В.У. в Злучених Державах, відгукнуться на наш заклик, піде нам, Віндзорцям, назустріч, поспішать нам з помочю грошевою, а ні, то бодай піддержит нас морально. Однак оповання завели. Правда, що деякі одиниці, гуртки, філії та відділи можна подивляти за їхню жертвенність, ширю працю, та велику охоту помогти нам у важкому початому ділі. З таких в першу чергу входять: Недавно зорганізована філія УНО в Лівінгтон, Форт Вільям, Монреал, Судбури в Канаді. В Злучених Державах, знову, 24-тий відділ ОДВУ в Дітройт, (розпродав розігравкових білетів на \$25 і деклярував на будову Укр. Нац. Дому в Віндзор \$100), Клівленд, Ембридж та ще декілька інших. Вищезгадані місцевості, дійсно, зрозуміли нас. Інші відділи чи філії, декотрі сильніші від вищезгаданих, не хотіли зрозуміти нас так добре як згадані, але все таки, хоч з меншою підмогою поспішили, за що Віндзорський гурток У.С.Г. отсею дорогою складає всім ширю подяку.

Хочемо вірити, що гуртки У.С.Г. філії УНО та відділи ОДВУ й інші укр. національні організації, які не відгукнулися належно на наш заклик тим разом, або були нами поминені, на слідуочий раз, коли ми звернемося до них за допомогою, переведуть у себе допомогую для нас акцію, з більшим успіхом та кращим вислідом. Сподіємося, що чейже зрозуміють, що наша будівельна справа, за яку ми взяли під напором невідрадних обставин, притиснені до „мура”, не є виключене нашою місцевою амбіцією, але вона по своїй суті є справою усього українського націоналістичного активу на американському континенті. Кожний активний націоналіст повинен із засади запопадливо помагати розвоєві націоналістичної ІДЕЇ. Побудований нами дім, буде не лише досягненням Віндзорців, але досягненням всього українського загалу. Такий національний дім є жерелом грошевих засобів на націоналістичну акцію. Такий дім викликає подив і пошану для націоналістичного активу не лиш серед Українців, але й серед чужинців, а разом і переконує кожного, що Українські Націоналісти, своєю соборною єдністю, кінець кінців, осягнуть й свою остаточну найвищу ціль, якою є СОБОРНА НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА.

Осип Лисий.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА О. Д. В. У.



Відділ „Червоного Хреста О.Д.В.У.” ч. 19 в Нью Гейвен, Конн. В першому ряді сидить, третя з правого боку, референтка Черв. Хреста при Центр. Управі О.Д.В.У., п-ні Анна Гладун.

ГАРТФОРД, КОНН.

Крайовий делегат О.У.Н., добр. О. Гривівський, wraz з головою Центральної Управи О.Д.В.У. та його дружиною, завітав до нашої місцевості з промовою на громадянському здвизі, яким був Пікнік Укр. Політ. Стейтової Організації.

5-тий відділ О.Д.В.У. використав побут дел. Гривівського в цій околиці й скликав на день 5-го вересня збори членства. — На цих зборах шан. делегат виголосив обширний реферат, а відтак удекорував всіх членів членськими, організаційними відзнаками та перевів присягу.

Зложивши присягу й одержавши членські відзнаки, члени почувають себе гордими працівниками на полі Української Національної Революції. Ця ясна, золотобіло-блакетна відзнака, це для нас найбільша святість: ми свідомі того, що під його знаком увесь Український Нарід йде до боротьби за свою волю та свою державу.

Нашим дійсним другом, від тепер, буде тільки той, на якого груди яснітиме золотий тризуб-меч націоналістичної відзначки й з ним ми лише будемо числитися.

За 5-тий відділ О.Д.В.У.:

Петро Драпак,
Леонтій Апанович,
Іван Саган.

— 0 —

БАБИЛОН, Н. Й.

Піддержім „Летунську Школу О. Д. В. У.!”

Нам вже всім відомо, що ОДВУ заснувала ЛЕТУНСЬКУ ШКОЛУ в Нью Йорку, в цей спосіб розпочинаючи конкретну працю на так важливій для нас ділянці летунства.

Коли, однак, хтось слідить за цією справою, та аж страшно йому робиться, що загал собі так її легковажить. — Розпочата ЛЕТУНСЬКА ШКОЛА ОДВУ в Нью Йорку, це велике діло. Дбаючи про плекання летунства, ОДВУ дає доказ, що веде конкретну працю над підготовкою нашої тутешньої еміграції до того, що б в час національного зриву на рідних землях, вона могла принести крайові відповідну поміч.

На жаль, громадянство дотепер не прийшло з належною цій школі поміччю й не піддержало її в так важливому ділі. Це тому, що в нас ще часто чується слова, мовляв „я вже досить даю, хай другі дають”... Коли, однак ми хочемо бачити Неньку Україну вільною, то мусимо піддержати революційну боротьбу, яку веде Український Нарід на окупованих ворогами землях, як також мусимо посилити зі всієї підготовки до зриву акції, які переводить О. У. Н. чи її відпоручниці на еміграціях. Тому обовязком нашим є також піддержати ЛЕТУНСЬКУ ШКОЛУ О. Д. В. У., що має виплекати так потрібних для майбутньої української армії летунів.

Такого переконання є українське громадянство в Бабилоні, Н. Й. — Недавно наш 39-тий відділ О.Д.В.У. взяв участь в Українському Націоналістичному Дні, що його уряджувала Округна Управа О.Д.В.У. в Нью Йорку. На цей День відділ прибув спеціально замовленим „босом”. В часі подорожі, в „босі” тов. Ст. Яворський звернувся кількома скромними словами до членів відділу з закликом, що б щось зложили на летунську справу. Члени, що були в доброму гуморі, скинулись по скільки хто міг і в цей спосіб зібрано суму \$5.50, які вислано до Центральної Управи О.Д.В.У., з призначенням на ЛЕТУНСЬКУ ШКОЛУ О.Д.В.У..

Ось такі нагоди до збірок на народні цілі має кожний відділ О.Д.В.У. узагальному, а кожний член О.Д.В.У. зокрема. Треба лише про них пам'ятати.

Подав Микола Цимбалістий.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Українець одержав ступень „Магістра музики”.

Молодий Українець, Михайло Качмар, студент музики в Дітройтській Музичній Консерваторії, скінчив свої студії в місяці червні б.р. та одержав ступень „магістра (мистер) музики”, який рівняється ступеневі доктора музики.

Звернути треба увагу на це, що в Дітройтській Музичній Консерваторії ставиться до учнів великі вимоги артистичних та фахових здібностей.

Щоб одержати ступень „магістра музики”, добр. М. Качмар написав „тезу” (іспитову працю) про розвій класичної й вульгарної музики, та її вплив на суспільство.

Праця ця є дуже обширна (обіймає 320 сторін великого розміру) та вичерпуюча й тому дуже цікава.

Нарис розвою музики починається від старинних часів, зі вступом до кожної раси, племена й нації та протягається від камінної доби аж до модерних часів. Нарис цей обіймає поверх 36 держав, з тих всі найголовніші держави європейські, орієнтальні, африканські, Австралію, всі заселені острови тихого океану, Південну Америку, Мексико й Північну Америку.

Початок нарису починається від старинних Єгиптян, Індійців, Вавилонців, Персів, Асирійців, Греків, на кілька тисяч літ перед Христом, і кінчиться на ультра-модерній Америці.

„Теза” обіймає також музичні взірці всіх старинних народів.

Для Українців дуже цікавим є нарис української музики. Він починається коротким вступом, в якому побіжно зясована є українська історія, географія, початок української держави та християнства на Україні й т.д.

На доповнення своїх праць, за які мав одержати ступень „магістра”, добр. М. Качмар рівнож скомпонував струнний квартет, на дві скрипки, віолу й чельо. Квартет складається з 4-ох частей, а саме: аллегро, молто адажіо, мініюетто й аллегро. (Довжини 440 тактових метричних мір).

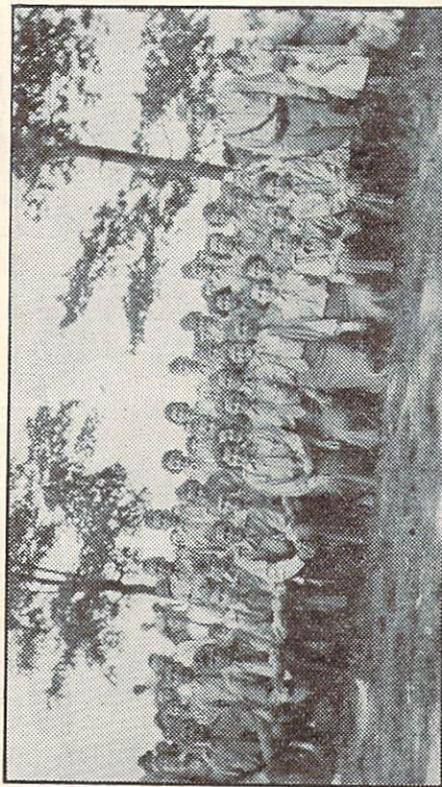
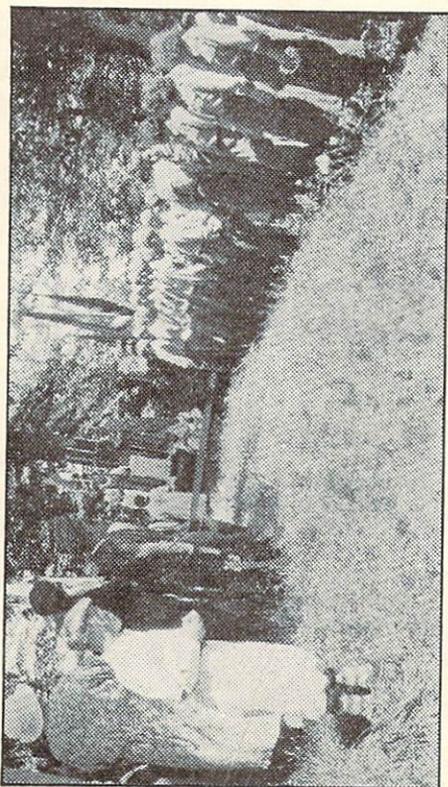
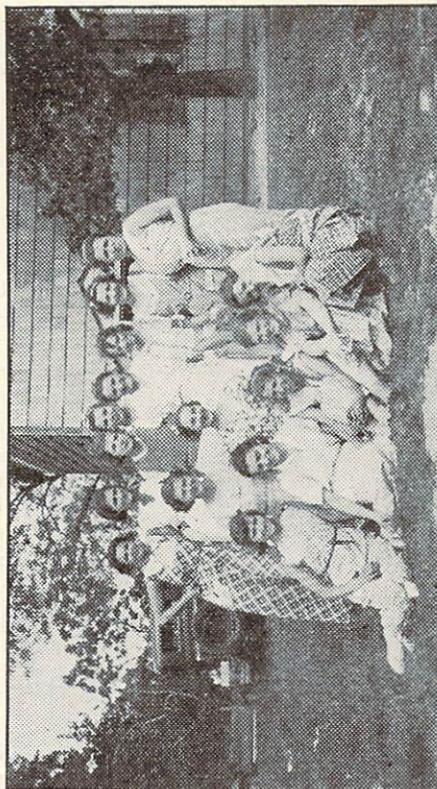
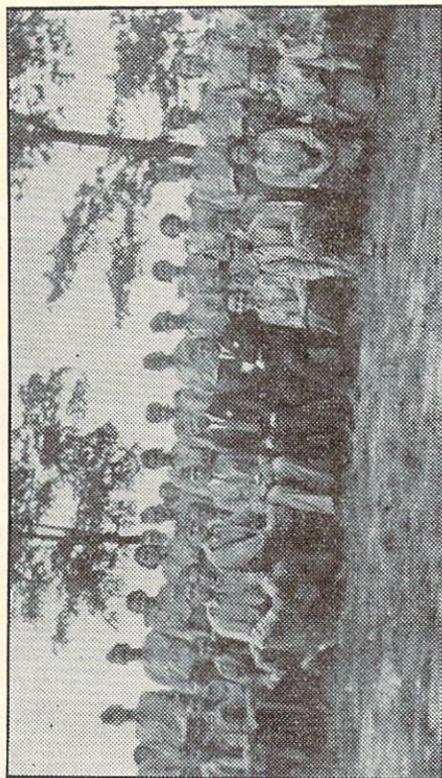
Праця добр. Качмара лишилася в архівах Дітройтської Музичної Консерваторії, як інформативний матеріал для шкільного факультету. В ній, між іншим, кожний знайде знаменитий фаховий матеріал відносно України та її музики.

К—ам.

ПОШУКУЄ СВОЙОГО СТРИЙКА.

Михайло Сосенко, син Антона, що перебуває тепер в Аргентині, пошукує свого стрийка, Йосифа Сосенка, який довгий час перебував в місті Філяделфії, Па., а відтак в Нью Йорку, Н. Й. — Хто знавби місце його побуту, проситься ласкаво подати це до відома редакції „Вістника О.Д.В.У.” — Ред.

З УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ДНЯ В КЛІВЛЕНД



КАРТИНИ З „УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ДНЯ” В КЛІВЛЕНДІ,
 що відбувся дня 4-го липня 1934, на якому наступило посвячення прапору відділу О.Д.В.У. ч. 8. — **В горі:** на ліво — мент з Полевого Богослуження; на право — група членів О.Д.В.У. ч. 8, з дел. Грибівським й головою Ц. У. О.Д.В.У. Г. Германом по середині — **На долі:** на ліво — друга група М.У.Н. ч. 8 (голова М.У.Н., Іван Когут, стоїть на позір); на право — група молодих членів М.У.Н. ч. 8 на прогуляці.

YOUNG UKRAINIAN NATIONALIST

TWO SPEECHES.

DELIVERED BY CENTRAL EXECUTIVE SECRETARY OF Y.U.N., STEPHEN DROBOTY.

(Speech delivered at the Ukrainian Nationalist Day in the East).

Dear Guests:

Today is Ukrainian Day in the East. At least that is what you have been told by people who urged you to come here, or that is what you have read in numerous advertisements in the Ukrainian newspapers. Most of you young people have come to this festival with the intention of diverting yourselves.

When you arrived you were forced to listen to a bevy of finely delivered speeches which you digested either heartily or indifferently. Whether it was to your liking or not we do not know. However, the sponsors of this festival tried to present something unique, something memorable, something which might stir the spirit of the Ukrainian youth—that kozak spirit which all Ukrainians possess, but which, I regret to say, has not shown much of its results upon us American-born Ukrainians.

The democratic feeling among the Americans has ascended to our heads and has taken such possession of us that we completely forget our brethren across the sea. Indifference toward Ukrainian affairs prevails. We do not seem to worry about the murder of such heroic personages as Bilas, Danylyshyn, Holowinsky, or other young Ukrainians who have been disposed of by Polish authorities merely because they attempted to hasten the realization of their ideal—that of a free united Ukraine. We do not worry about the famine in Ukraine, which was heartlessly imposed upon the Ukrainians in Greater Ukraine by the Soviet government, and which has demolished the number of Ukrainians by at least seven million. Nay, it seems that we would rather worry about the outcome of the World Series, or the Tournament of Roses.

Now I'm not condemning sports or any other field of amusement. Sports should be and is encouraged among the Ukrainian youth. I am merely trying to stress the fact that we should devote some of our energies to Ukrainian affairs.

Let us recall Nicholas Murray Butler, President of Columbia University, who issued words to the effect that no man can be a good American if he forgets the land of his forefathers. Incidentally, Prof. Butler has the reputation of being correct in most of his beliefs.

Mr. Butler's aphorism must apply to us more than to any other nation. Other nations have governments ruled of their people, by their people, and for their people. Therefore, it would not make much difference whether the American-born descendants of these nations still treasured their

countries' ideals, traditions, customs, and so fourth. But to us Americans of Ukrainian descent it makes a great deal of difference. Our predecessors have been without a country for centuries. Others have taken their lands, possessions, and have even stolen their culture and made it their own. The people themselves were degraded to serfs and beaten by their overlords and enemies. Thru the years they became common, uneducated, unmindful of their glorious and historic background. They were suppressed and were made to like it. In the midst of this maelstrom there arose such nationally acclaimed individuals as Shevchenko. These historic figures remained our ancestors of Ukraine's history, her courageous kozaks, her songs, dances and gradually inspired the crave for learning among them. The courage and the fighting spirit of the old kozakss was re-incarnated in them and, in time, they began to defy their captors. This spirit of Ukrainian nationalism has increased to such an extent that at present our enemies find it impossible to wipe out

In Western Ukraine young men and women of our age, many of whom merely farmer's sons with little education, are risking their lives to perform deeds which show our enemies that Ukraine has not yet died and that soon the hour shall arrive when their ideal will be achieved.

In spite of all this we young Ukrainians are not moved very much. We have been born in a country which is the most democratic in the entire universe. We love freedom, but we refuse to take the initiative to provide the same kind of freedom for our national brothers and sisters in Ukraine. No one is asking you to take up arms and fight for Ukraine. In case of emergency that will be left unto your own discretion. All we are trying to do is to create an interest in Ukrainian affairs amongst you—an interest which may result in having you give some of your moral and material aid to the Ukrainian cause.

The organization of the Young Ukrainian Nationalists, which is the youth section of the Organization for the Rebirth of Ukraine, implores you to join their branches and meet some people of your own blood, to associate with them, to play with them, to work with them, and to believe, with them, in the same cause.

Most likely, all of these speeches have frightened you as to the type of organization this is. Remember, young Ukrainians, we are not all politicians or philosophers or some peculiar type of people. We are human, and being such, we indulge in the various pastimes that other people of our category do. We have various means of devertisement and we also believe in the adage that all play and no work makes Jack a dull boy.

Our organization attempts to teach us, primarily, to be good Americans and secondly to remember that we are also Ukrainians.

(Speech delivered at “Свято Героїв” in New York).

Highly Honored Guests!

Many of us are Americans. We are supposed to be a people born in a land of this much-emphasized freedom and opportunity. However, we are not ordinary Americans who are to live and die here without anyone shedding very many tears. We are descendants of that Forgotten Race which can boast of a glorious, colorful, and cultural background—a background of such great value that we find many foreign peoples stealing and hoarding some of it for themselves.

We have been born in a country which is the most powerful in the entire universe, and yet, a country which not so long ago felt the same abuses that the Ukrainian people feel now. It is a country which may compare its Nathan Hales, its Patrick Henrys and its George Washingtons with our Wasyl Bilases, our Dmytro Danylyshyns, and our Olga Bessarabowes. We may even compare the last words of Dmytro Danylyshyn with those of Nathan Hale, who, an instant before he was hanged, proclaimed: “I regret that I have but one life to lose for my country.”

America too cherishes the memory of her heroes on certain holidays just as we Ukrainians do today. We are people who have come to this festival, perhaps, to mourn the deaths of the heroes of the Ukrainian National Revolution. These, only too numerous to mention, martyrs have survived on the highest ideals of Ukrainian Nationalism and have died because they attempted to fully realize their aspirations. We are here to shed a tear for these idealists who have been so brutally and foully murdered on their own lands by our enemies.

However, the assumption that we came here to cry for these sacrifices must be forgotten. Our presence symbolizes rejoicing. We are to rejoice that we are Ukrainians, that we are descendants of those people who have been beaten upon their own lands by enemies throughout the centuries—those people who have been denied the right to live peacefully upon their native territories—those people who today rejoice because they are proud to possess such persons of character as those whose memory we cherish at this moment.

We should rejoice because the drops of blood that have been squeezed out of the tortured bodies of Bilas and Danylyshyn and others have become

sacred in the hearts of every true Ukrainian. This blood has aroused a spirit of our famous ‘Kosaky’ in our modern youth across the seas. This same sacred blood has inoculated the souls of this youth with nationalistic fire. Each subsequent murder throws wood upon this fire. Every succeeding “pacification” adds more flame to it. A mountainous, devouring flame has emerged from what not so long ago was a tiny match glow. At present the flame has reached such uncontrollable proportions that it is beginning to tinge Poland. And now than it is growing so rapidly, it shall be but a question of a little patience before Poland is entirely consumed. At the funeral rites of the Poles this fire shall continue to rage. It shall affect the futurity of all of Ukraine’s enemies. **And when the Ukrainian people are united into one strong, free, independent Ukrainian State, then, and only then, shall this fire be extinguished.**

Therefore, young Ukrainians, let us rejoice also. Let us also be proud of being Ukrainians. When we sing “Sche Ne Wmerla Ukraina” we must let the volume of our sincerity reach the ears of our youth in Ukraine. We must let this song convey that we too are anxious to see justice done to our people even though we may not possess this youth’s zeal, their courage, and the disregard for their own lives.

—o—

Y. U. N. BASKET BALL TEAM BRANCH NO. 4

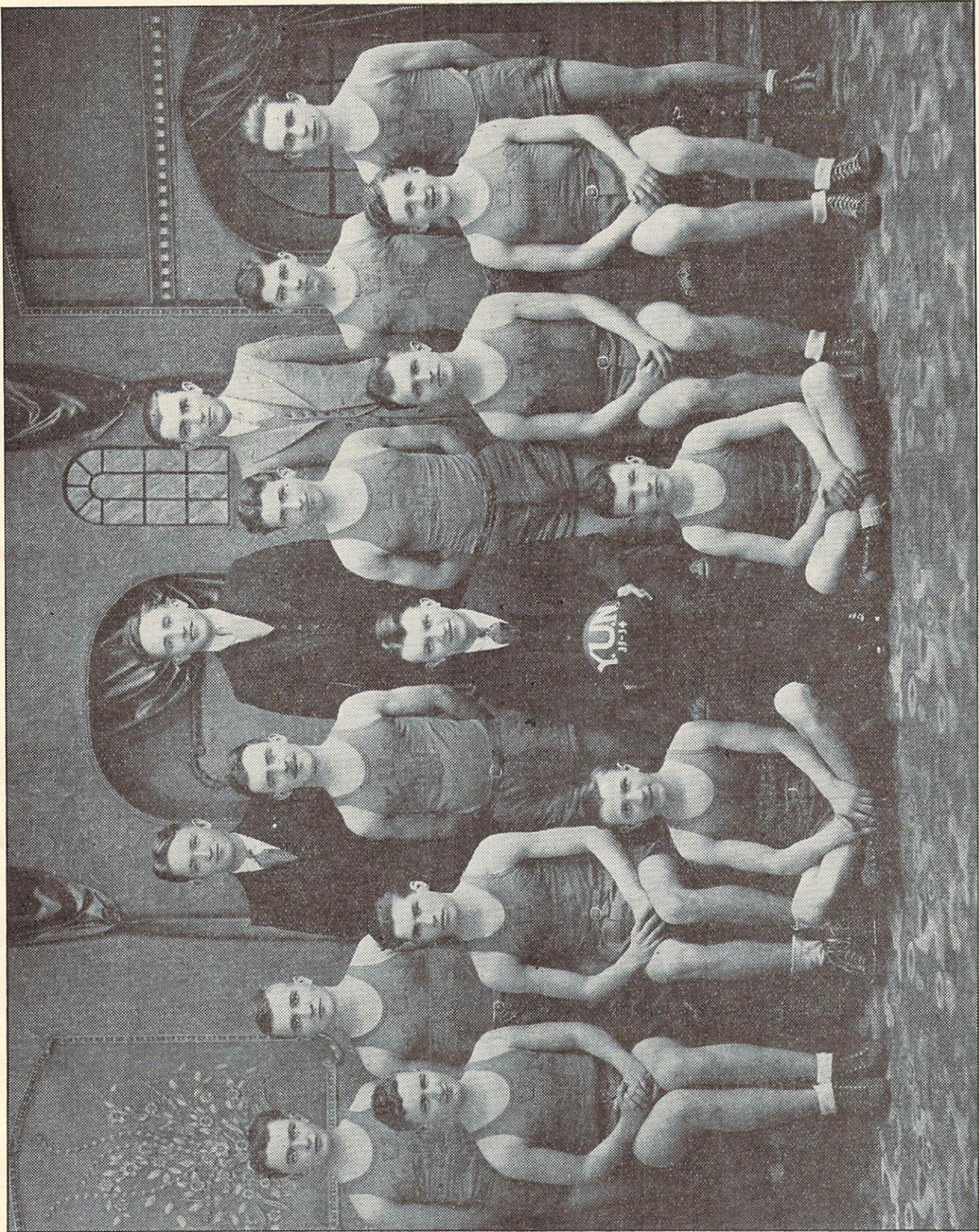
Hamtramck, Michigan

The Y. U. N. of Hamtramck, Michigan, Branch No. 4 had organized a basketball team under the capable management of Coach and Manager Stephen G. Danylyzyn.

The team consisted of twelve players who played eighteen games, winning ten of the contests. A post-season game was played with the Holy Trinity Basketball team, from Chicago. The visitors emerged victorious at the expense of the Hamtramck team.

We all expect to have a better season this coming winter. The Coach sincerely believes with a year’s experience behind us, we will make a better showing in the city league and against other O.D.W.U. teams of other cities in the future.

SECRETARY.



Left to right: Top row: **John Andrushko**, Scorekeeper, **John Hazen**, Trainer; **William Cholewka**, Assistant Manager; Second row: **John Wasko**, **John Oris**, **Steve Kulczycky**, **John Fedishin**, **Victor Kitzul**, **Paul Wojtowicz**. Seated: **Paul Wojtyshyn**, **John Hodiak**, **Stephen G. Danylizyn**, Coach and Manager), **Walter Danylizyn**, **Emil Zablocky**. Bottom row: **Michael Danylizyn**, **William Czerny**.

THE UKRAINIAN AVIATION SCHOOL

WHY IT HAS BEEN FOUNDED.

Ukraine, land of patriots, land of idealists, will, in the not distant future, find herself contending anew for her dearly loved freedom and independence. When that time has come she will require the aid and services of well trained technical men. Our school has been established to prepare for her men properly equipped in the field of aeronautics.

We have chosen the field of aeronautics to concentrate our efforts on, as this will prove to be one of the most necessary arms in the struggle to come.

It was felt that Ukrainian youth should be trained in Ukrainian schools and that it was the prime duty of O.D.W.U. to provide such schools. This because of two principal reasons. First, that the youth of Ukraine may be kept in contact with the best ideals of their Motherland during their educational career and secondly, because the tuition rates and fees in outside schools are generally beyond the reach of the average young man or woman.

Through the diversity and scope of the courses given at the School we aim to graduate men well founded in a general knowledge of aviation. Men not only able to fly aircraft but capable of working on the design, construction and repair of the same.

It is entirely probable that the Ukrainian pilots of the future will find themselves in need of this general knowledge due to the condition of the land in which they must work.

Again it is our desire to provide our students with a means of livelihood in this country or elsewhere, while they are awaiting the call from Home, and today the man with the greatest knowledge of this subject stands the best chance under competitive employment conditions.

COURSES:

The first six months work at the School are considered as a first term and has its objective the graduation of students well versed in the following subjects from an elementary standpoint. Naturally the work is on an intensive basis and requires that the student devote himself diligently to his studies.

Gliding and Soaring, Theory of Aviation (Elementary Aerodynamics), Design Features, Design and Construction, Assemblage, Motors, Aircraft types, Meteorology, Navigation and Military Usages

These subjects are supplemented by Field Work in the School Aircraft at our Airport and Field School in Montgomery, New York.

At the students option additional courses will be given in more advanced subjects upon completion of the first six months course.

SCHOOL BOARD AND FACULTY

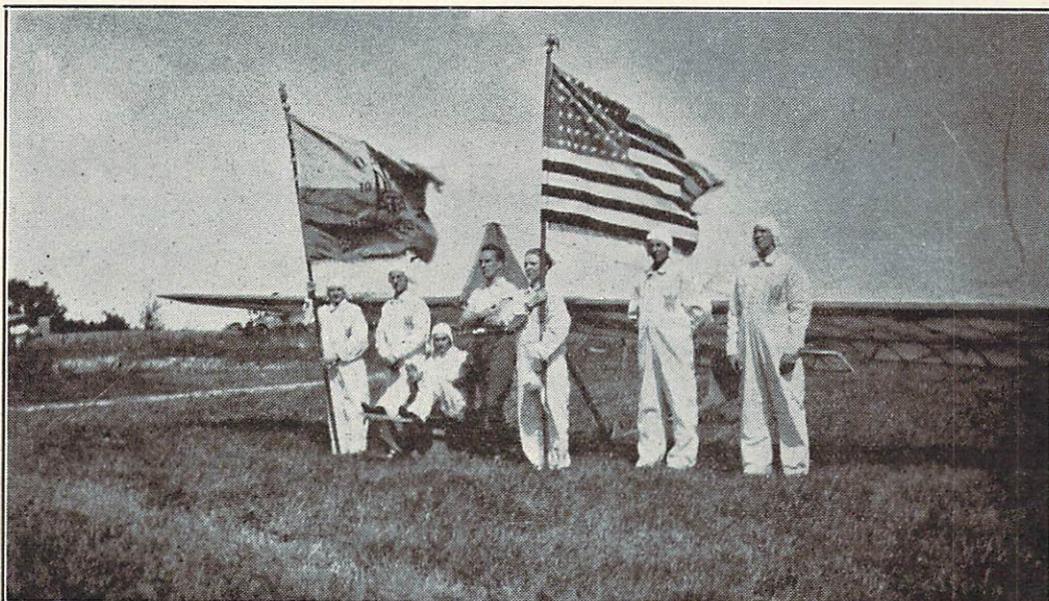
The School Board of three members has been appointed by the General Committee of O.D.W.U. to manage and conduct the affairs of the School.

Mr. Eugene Skotzko is the Administrative Head of the Board, Mr. Mykola Novak is the Treasurer and Mr. Burton Gilligan is in charge of Curriculum and Discipline.

The faculty is composed of Professors Walter Semynyna, R. S. Komarnitsky and Burton Gilligan.

For special courses in certain subjects other instructors are sometimes retained as the need arises.

The Professorial Staff is composed of men well founded in the theory and practice of aeronautics, all of them having spent many years in this field.



Members of special class for instructors grouped around Ukrainian Aviation School Glider. Commander B. H. Gilligan in center.



Ukrainian Aviation School aircraft and hangar at Heitz Airport, Montgomery, N Y.
Members of Instructor Class.

REGISTRATION.

We urge all young Ukrainians and Ukrainian-Americans to communicate with the school for particulars regarding admission.

We endeavor to give every earnest student an opportunity to enter regardless of his financial position. The tuition rates are the lowest in the country and every effort is being made to provide Free Scholarships for those deserving students who are unable to pay their own fees.

Ukraine needs you, Young Ukrainians, and gives you this opportunity to prepare yourselves for her service. We must prepare instructors to carry our knowledge

abroad to those less fortunate in the possession of educational opportunities.

SPECIAL NOTICE TO ALL UKRAINIANS!

All Ukrainians residing in the United States and Canada and who possess knowledge of, or experience in, aeronautics, engineering (any branch), military science, wireless and telegraph communication are requested to register their names and addresses with the Ukrainian Aviation School.

Join in this great work by writing to the Ukrainian Aviation School, P. O. Box 13, Station "D", New York, N. Y. asking us for particulars of registration.

ЧИТАЙТЕ ТАКІ НАЦІОНАЛІСТИЧНІ ВИДАННЯ:

1. ВИДАННЯ „РОЗБУДОВИ НАЦІЇ”:

1. Полк. Е. Коновалець: Причинки до історії української революції.
2. Ген. Омелянович-Павленко, старший: Українсько-польська війна.
3. Проф. О. Мицюк: Фашизм.
4. Проф. О. Мицюк: Евразійство.
5. Проф. О. Мицюк: Аграризація жидівства України на тлі загальної економіки.
6. Др. Мирон Бурянина: Єретичні думки.
7. На вічну ганьбу Польщі.
8. „Реальна” чи визвольна політика?
9. Інж. М. Сціборський: ОУН і селянство.

2. ВИДАННЯ „СУРМИ”:

1. У. В. О.
2. Конспірація.
3. Війна й революція.
4. Партизанка.
5. Лицарі нерівного бою.
6. Лови.
7. Местники.

3. ВИДАННЯ „ВІЙСЬКОВОГО ВИШКОЛУ”:

1. Вступна лекція.
2. Летунство.
3. Хемічна та бактеріологічна війна.
4. Танки.
5. Гармата.
6. Технічні та допомогіві війська.
7. Кіннота.
8. Піхота.

4. ВИДАННЯ „САМОСТІЙНОЇ ДУМКИ”:

1. М. Чумак: Шляхи національного визволення.
2. Проф. О. Мицюк: Українські хлопомани.
3. Борис Гомзик: Кров кличе (драма з життя УВО).
4. Сотн. Г. Рогозний: Базар.
5. Сотн. Рогозний: До справи вбивства полк. Ю. В. Отмарштайна.

5. ВИДАННЯ „СТУДЕНТСЬКОГО ШЛЯХУ”:

1. Б. Романчук: Бій під Крутами.
2. М. Янів: Бій під Крутами.
3. Ю. Горліс-Горський: Отаман Хмара — з таємниць ГПУ.

Др. Г. Г. Скегар. (Шікаго, Ілл.).

СВІТОВА ВИСТАВА В ШІКАГО

На самому кінці головного шляху при вулиці, де вже кінчиться вистава, стоїть побудований павільон "UKRAINE". Коли з далека дивитися на цей будинок то маєте вражіння, що стоїть десь на Гуцульщині із брусів стайня, до котрої по середині додано два поверхи неначе вежу, а поверх цього ще два поверхи, що кінчаються дзвіницею. Цей будинок не звертає на себе належної уваги, бо в цій околиці є багато таких будинків, де треба було представити примітивний розвиток Америки. Входите до середини павільону і бачите дуже бідне викінчення стелі та стін. Малювання — це страшна базгранина. Зараз коло дверей жид продає вам перфуми, а на стіні є спроба намалювання гербу "Bukowinia" із символом, щось в роді буйвола із козачими рогами. З другого боку є символ "Galicia" із своїм львом. З третього боку є герб "Volynia" (червоне поле із білим хрестом), а з четвертого боку герб "Ukraina" представлений ангелом з мечем в руці. Все це зроблено по партацьки. На право і на ліво є виставлена в найбільшому непорядку дуже бідна збірка ручних робіт. Лише дещо із вишивок притягне ваше око, а деяким як блище придивитися то зауважите, що кольори ниток не гармонізуються із собою. Ціла колекція представляється дуже бідно. Найбільше болюче є це, що заряд павільону не надрукував відповідної літератури для американців в справах України. Що правда, була одна летючка написана Січинським, але і тої не показувано гостям через два місяці, коли найбільше приходило їх до павільону. Зібравши це все до купи, моє вражіння є, що зібраних 25 тисяч долярів на павільон надармо змарновано. Павільон не приніс нам моральних здобутків, а противно, він показав нас перед світом як далеко ми ще стоїмо поза культурою. Не дивно отже, що павільон збанкрутував 5. вересня (1933 р.), бо тоді перебрав його контрактор за довг в сумі \$7,600.

Спитаєте, де є причина невдачі? Мені здається, що невдача була в тому, що до заряду увійшли некомпетентні люде, які мали добру волю, але не мали практичного знання в таких справах. Далше, павільон був побудований в лихому місці. Досить того, що прогайновано найліпшу нагоду в нашій емігрантській історії. Читач нехай не розуміє мене мильно, що пишу це зо злоби. Так воно не є, я пишу це з болем серця, а пишу на це, щоб на дру-

гий раз не повторювано такої самої помилки. До виведення таких річей повинно було взяти найліпші сили, а коли не було своїх, тоді наняти чужі, а не понабірвати на урядників людей, які Богу духа винні в справах культурних та артистичних. А це було правдою, почавши від голови, а скінчивши на придвернику. Тут немає чого злоститися, а лише признатися, що всі ми не вміємо представитися перед світом як культурні люде. І поки не навчимося та не заведемо порядку в себе в хаті, доти не будемо тим, чим ми хочемо бути.

Дотепер я описав всі важніші річи при головному шляху площі Світової Вистави, від 12. до 39. вулиці, а тепер перейдемо на півострови поза лягунами на так звані „Зачаровані Острови" (Enchanted Islands), та почнемо знова від 12. до 23. вулиці.

На малому острові, висуненому в озеро Мічиган, стоїть майже кругла будівля, неначе турецька божниця. Ціла структура з краскавого граніту із стейту Джорджії, а круглий верх із чистої міді. На цей будинок мільонер Аблер подарував кільканадцять мільонів і тому будинок знаний як „Аблер Планетаріум". Є це одинокий такого роду будинок на цілому світі призначений в цілости для фізичних наук та збірки інструментів і телескопів. Вступ до середини 25 центів. Входите до середини та бачите, що широкий коритар іде кругло, перстем докруги цілого будинку. На стінах висять чудові знимки з небесних тіл: сонця, місяця, Марса, Сатурна, Юпітера. Далше є колекція знімок комет Haley, Brooks, Morehouse, як рівнож знімки із ріжних небуль: Andromeda, Spiral, Lyra, Orion, Cygnus, Sagittarius, Hercules, Pegasus та Молочної Дороги. Попід стіни поставлені шафи, а в них повно старинних інструментів та телескопів.

В самій середині будинку є кругла саля із 174 кріслами, де один із професорів з Шікаговського університету викладає публіці тайни природи небесних тіл. Стеля цієї салі збудована на кругло так, як небо ніччю виглядає нам із землі. Звізди стоять на своєму місці, але рівночасно ціле небо крутиться так, якби це нам із землі виглядало, що ми дивимося на небо. Відтак професор показує екліптичну дорогу нашої землі доккола сонця та чому є така велика різниця поміж Шікагом і Патагонією (Полуднева Америка) в місяцю

червню, в порівнянні до місяця грудня, коли сонце із кута $71\frac{1}{2}$ ступнів перейде на кут 24 ступнів. Відтак говорить про дороги інших небесних тіл та їхні перспективні віддалі від себе, а між іншим зауважує, що найбільша планета від нас є віддалена 24 мільйони мільйонів миль. Слухач виходить звідсіля певний як ніколи, що він нічогосінько про світ Божий не знає.

Вертаю назад до порядку. На зачарованому острові є “German-American” Павільон. Це той самий будинок, що поляки почали будувати, але через внутрішні сварні та, як кажуть, зловживання грошей будинок дістався в руки німецьких бизнесменів. Кажу — німецьких бизнесменів, бо не є він офіційним павільоном Німеччини. В цьому будинку повно жидів, турків, асирійців, що продають різну біжутерію, а навіть поляки мають маленьке місце під назвою „Закопане, Поленд”. На горішньому поверсі є Швайцарський Павільон, але також нужденний.

По цьому приходить величавий будинок в 4 частинах “Food and Agriculture”. В першій частині є вистава рільничих знарядів “International Harvester Company”, як косарок-молотілень, тяжких троків до орання й автомобілевих, машинки до доення коров та всяка інша машинерія, потрібна для фермерів. В другій секції є фірма “Coca Cola”, рафінерія цукру, вистава шклянних слоїків, виріб соли, виріб цукорків, виріб пива, виріб тісточок, виріб бочок із дерева, виріб дріжджя; Heintz and Co. показує, як вони виробляють 57 різних гантунків поживи, Quaker Oats Company показує, як вони препарують овес на різні лади, а фірма Libby's має на виставі різні консерви, які вона виробляє по цілому світі та має знімки із своїх заводів в Іспанії, Гавайських Островах, Алясці, Коста Ріка та Каліфорнії. Університет Іллінойс подає цілу історію поліпшення кукурузи за останніх 100 років. Дві фірми, що продають каву і корпорація Kraft-Phenix Cheese кінчать виставу.

На дворі перед цим будинком є огорож, в якому посажені різні тропічні овочеві дерева і пальми. Знайдете тут помаранчі, цитрини, папая, виноград, дактилі, банани, ананаси, кокосові оріхи, манго, цитрони, цукрові тростини, святе дерево баобат і гуава. Коли я переходив через цей огорож, то здавалося мені, що я знаходжуся в Центральній Америці, в Гватемалі.

В сусідньому будинку є “International Canning Exhibit”, де подибуєте тисячі різних слоїків з різних країв. Є тут навіть секція слоїків, які

муштини і хлопці приготовляли, а які виграли всесвітні нагороди. Від славян не подибуєте тут нічого.

Тепер приходимо до найбільшого будинку на Світовій Виставі, а це “COURT of STATES”. Є це будинок, а радше серія будинків, побудована круглим перстеном на просторі яких 4 акри землі, а на середині порожній майдан, де відбуваються різні концерти із місцями на 13 тисяч крісел. В цьому будинку приміщено великі вистави різних стейтів в такому порядку:

“Wisconsin State” — дві великі кімнати з прегарними мапами на стінах та виставою всіх продуктів землі. Є гарні картини з природи: ліси зо звірями, стави з рибою та краєвиди. Всього зложено у взірцевому порядку.

“Puerto Rico” має ручні вироби з тростини, шкіри, трави. Чудесні знімки з природи.

“Illinois State” має виставу своїх мінералів, сталювої індустрії, копалень вугілля і мармуру, вироби шкла і кераміки. Рівнож є тут знімки історичних місць та провідних людей.

“New York State” має гарні мапи з міста Нью Йорку та побільшені знімки. Міст Вашингтона займає визначне місце між великими мальованими образами на стінах. Водопад Ніягара представлений в цілій своїй красі, як рівнож багаті резиденції мільонерів.

“Iowa State” має цікаву збірку кукурузи, збіжжя, агрікультурних продуктів та індустрії.

“Washington State” урядив чудову виставу зо всіх своїх продуктів як: овочів, городовини, збіжжя та винограду. Є тут рівнож прегарні знімки із лісів, водопадів та скалистих гір. На самій середині вистави стоїть кавалок сніта врізаного з найбільшого дерева, що має 2,000 літ.

“Ohio State” убрав свій павільон мальованими образами історичних подій цього стейту. Дальше є тут представлена ціла сталюва індустрія, транспорція, мапи та ціле життя Едісона.

“North Dakota State” поставила від себе збірку збіжжя, алфальфи, бараболь і вугілля.

“Georgia State” був уряджений, як яке артистичне ателе: знімки з природи гармонізували з образами, колекція мінералів вложена побіч колекції чудових ріжнокольорових мармурів (включно із чорним мармуром), а також не бракло виробів із бавовни та шкіри. Попід стіни стояли повні міхи овочів pikans, а на стінах засушене птацтво та риби.

“California State” був чи не найкраще представлений зі всіх стейтів. Три величезні салі

були чудесно уряджені, а стіни вдекоровані корою кедрових дерев. Із міст Лос Анджелес і Сан Франціско, як рівнож із гір Вітні і Йо-семіт були чудесні знімки. Морське життя, як раки, скалки, черепахи та різнородна риба були гарно уставлені за шклом. Овочі, горіхи, ягоди, городина займали велику частину павільону. Приємно було сюди прийти й полюбуватися красою.

“Indiana State” мала історичні образи, стальову індустрію і агрікультуру.

“Alaska” мала малий будинок за павільоном стейту Міннесоті. Будинок типічний, як це будують в Алясці, з верандою на переді, де лежать пси, які тягнуть санки. Тут було 8 псів запряжених, готових до виїзду на лови. Павільон був дуже бідненький, із колекцією пстругів і карібу.

“Minnesota State” мала прегарну мініятуру Itasca State Park, звідкіля випливає ріка Місісіпі та, перепливши 2460 миль, впадає до Заливу Мексіко. Стейтова мапа показувала 10,000 малих озер куди зїздяться туристи із цілої Америки на вакації та на ловлення риби.

“Texas State” найбільший стейт в юнії мав розмірно малу виставу в пропорції до свого простору землі. Знімки з виписанням худоби, індустрії оливи, сірчанних копалень, горіхових садів, пальм та помаранч найбільше впадали в очі.

“Missouri State” мав дуже гарний павільон, де представив свої копальні мінералів і мармуру. Окрім цього представлено чудові околиці в лісах та горах, ріки, скали та добрі дороги. Прегарна сценерія пригадувала мені містечко Вінона з околицею над рікою Місісіпі.

“South Dakota State” величався своїми горами (Black Hills), куди їздив на вакації покійний президент Кулідж, та виставою рожевого мармуру.

“Arkansas State” має чи не найбіднішу виставу. Всеж подибуємо тут зразки найтвердшого мармуру на світі (білого коліру), мінералів, глиняні вироби, а також бавовну та снопи рижу.

“West Virginia State” при самім вступі покляла величезну брилу вугілля з написом, що цей стейт є так багатий у вуголь, що може обпалювати цілий світ через 100 років. А відтак бачите знімку з чудесних гір з синіми верхами, про що лише в піснях можна співати. В однім місці бачите аж 7 пасем гір, а краса відбирає глядачеві віддих. Окрім цього є ще тут вистава виробу різного шкла, хемікалій, порцеляни та

сталеві заводи. З місця Hastings доставчувано пропийн газоліни для Графа Цепеліна, підчас його останньої візити.

“Mississippi State” званий як „магнолія стейт” має досить гарну виставу своїх продуктів як: бавовну, городину, овочів, горіхів, виробу полотна, та збіжа. Є тут також знімки із риболовлі в ріках та горячій морі (Мексиканським Заливі) Цей стейт є дійсно Американським раєм щодо клімату.

“Michigan State” є чудово уряджений з мальованими мапами зі своєї історії з часів 1634 до 1825 років. Першому білому чоловікови, що відкрив цей стейт (Marquette) поставлено великий пам'ятник, а також представлено як він переговорює з Індіанами. На стінах є чудові знімки з великих міст та природи. Великі стальові заводи, копальні, автомобілева індустрія, хемічні вироби є рівнож представлені в знімках. Дальше є мапа для спортсменів де показується, що цей стейт є підхожий для риболовлі, бо він є окружений 5 озерами, як Michigan, Superior, Huron, St. Clair і Erie. Літніск є тут також більше як в будь котрім іншим стейті. Я самий за послідних 3 роки виїздив на літо до Muskegon, де любувався овочевими садами та великими городами виноградів.

“Florida State” є послідний стейт в цій виставі та здається є накроще уряджений зі всіх виставових павільонів. На самім вході стоїть пам'ятник відкривця цього стейту, Ponce de Leon, а відтак на право і на ліво пречудна колекція різнородного морського життя, як губок (одна губка є так завелика як цебер), різних зел, коралів, скалок, равликів, звіздових риб — а це все пишається в своїх природних крикливих кольорах. В іншій секції подибуємо різнородні птахи, а між ними бачите нашого бузька та гордого герона. Дальше є тут багато тропічних цвітів, дерев та всякої зелені. За цим йдуть помаранчі, пальми, кокосові горіхи, цетрини та греїп фрут. По боках стоять тропічні дерева зо звисаючим мохом, які колись росли над дрімливими потоками цього стейту. Там дальше є дерева бананів та кактусів. Із великих риб бачите смачного помпано і снєпера, а також риби з мечем та крилами. На дворі поза павільоном є уряджений город на ішпанський лад зі всіма живими тропічними ростинами, а по середині є ставок в яким є 3 гатунки золотих риб (по 50 літ старих) з родовими кольорами, чисто білі, чисто червоні і чисто чорні. Перехрестні мішанці цих чистих кольорів мають на собі по 3 кольори відрубними пасками. Павільон в середині є побудований як ішпанська сієста з

бальконом довкола. На цьому бальконі є прекрасна колекція різних виробів Індіан і білих, перших поселенців, а також історичні образи з часів війни. При других дверях є вистава дійсних овочів, які ростуть в цьому стейті, як полудневих парсімонів, цитрони, карамбуля, патладзани, альвакало, теміріяч, кайдзілія, акі, цукрова тростина і гумовий промисл. Коло цього велика колекція гарбузів, динь, мелонів, горіхів та кукурузів (європейського сорту).

Поза цим будинком є долучений другий будинок під назвою “U. S. Government Exhibition” де є включені всі департаменти, такі як Navy (маринарка), Commerce (торговля), Bureau of Standards, Patents, Post Office та Census Bureau (спис населення). Цей останній департамент був найцікавіший для мене бо я хотів прослідити скільки Українців є урядово записано в статистиці Американського Уряду. Приступаю до завідателя та прошу щоби показав мені статистику “Ukrainians” в Америці. Він переглянув зміст в двох грубих томах та ніде не знайшов Українців. Тоді я кажу щоби подивився у рубрику “Ruthenians”. Він також і це переглянув, але нічого не знайшов. Мені порадив, щоби я написав до Вашингтону та спитав там про Українців.

На стіні в цьому бюрі висить цікавий електричний інструмент, який показує число жителів Злучених Держав. На Листопада 1. (1933 р.) цей інструмент показував, що всіх жителів було 125,954,874, а що кожних 37 секунд прибуває одна особа, так що це показує приріст по 2,335 осіб денно, або 852,275 осіб річно.

Над лягуном напроти описаного будинку лежить на землі висипаний хрест на 50 кроків довгий, з написом, що є це репліка хреста — а лише 30 разів менший — який має побудувати “Dominican Republic” в честь Колумба, що відкрив Америку. Такий пам'ятник має бути дуже коштовний, тому кошта покриють такі держави: Аргентина, Болівія, Бразилія, Чіле, Колумбія, Коста Ріка, Куба, Еквадор, Ель Сальвадор, Гватемалія, Гаїті, Гондурас, Мексико, Панама, Парагвай, Перу, Венесуеля, Злучені Держави Америки, Уругвай і Іспанія.

Дальше над лягунами є побудований дуже гарний будинок “Electrical Building” в якому знайдете всякі прилади, що мають до діла з електрикою із цілого світа. Є тут цілий механізм телефонічний, є тут всі препарати телеграфії, бездротні телефони і телеграфи, радіо, телевізія. Щоби це все переглянути, то треба цілого дня. З надвору цей будинок представляється

казково бо є побудований футуристичним способом, із вежами та окрім яскравих красок є ще надзвичайно гарно освітлений. А перед самим входом є великий фонтан, який кидає струю води на 100 стіп високо.

Ще дальше є павільон Єгипту “Egyptian Pavilion”. Павільон є бідненький, але досить симпатичний. При самим вході стоїть з каменя витесаний бог Будда. З правої сторони є шафа з книжками в англійській мові про Єгипет, а дальше є різні ручні вироби із вовни та шерсти. Є рівнож столики із рожевого та чорного дерева з окрасами та вироби із слоневої кости. По середині є фотографія короля Фуад I. Там дальше є вироби із бронзу, міді, бавовни та килими. На стінах великі знімки готелів для туристів та образи пірамідів, попри які йде хлопець та веде воли запряжені до воза.

Є тут на цім „Зачарованім Острові” ще більше дикунів, реставрантів, театрів для дітей, мала пристань для моторових човнів — але про них вже не буду згадувати. Скажу хіба про павільон “Hollywood”, що був він надзвичайно пустий і видурювано гроші від простодушних людей.

Передтим я вже згадав про божницю “Jehol”, а тепер хочу сказати кілька речень про ню. Коштом одного мільона долярів побудовано божницю Джегол в честь Будди та перевезено на виставу й тут зложено. Будинок цей є дуже оригінальний як в побудові так і в красках, яких є 4, а то: червона, синя, жовта й зелена. Внутрішнє урядження божниці дуже є подібне до урядження наших церков, і то від хоругов аж до ладану. Це доказує лише одно а то, що ми перебрали свої церковні устрої зі сходу. В останнє оглядав я божницю по раз другий на листопада 6-го з паном В. Свистуном.

Отсе менше більше був би мій скромний опис Світової Вистави в Шікаго. Щоби ці матеріали дістати, я мусів зробити 55 візит на виставу, а за кожним разом перебував від 5 до 9 годин. Додати ще треба, що вистава не закінчилася на листопада 1. як було оголошено зарядом, а продовжено її аж до листопада 12. За цілий цей час перейшло через виставу поверх 22 мільони людей. Після найновіших часописей є оголошено, що головний заряд Світової Вистави вже від тепер поробив угоди, що вистава буде продовжатися на слідуочий рік через 100 днів починаючи від червня 1. 1934 року. Отож, хто не міг бачити цієї вистави цього року зможе це зробити на слідуочий рік. Знижка білетів зі всіх сторін буде також.

(Кінець).

НАЦІОНАЛІСТИ!

**ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО НА ПРОТЯЗІ РОКУ МАЄМО
ВИКОНАТИ ПРОБОЙОВЕ ЗАВДАННЯ:**

ЗІБРАТИ 40-ТИСЯЧНИЙ ФОНД О.У.Н.

**ХАЙ ВАШІ ПУШКИ БУДУТЬ ЗНОВУ ЗАПОВ-
НЕНІ ДО КІНЦЯ ОСІННЬОГО СЕЗОНУ — 15-го
ГРУДНЯ Б. Р.**

**ХАЙ ВАШІ ЛІСТИ БУДУТЬ ЗАПИСАНІ ЖЕР-
ТВАМИ!**

НОВИЙ НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ ЧАСОПИС**„НАШ КЛИЧ”**

в Аргентині.

У К Р А І Н Ц І !

Українська Стрілецька Громада в Аргентині вступила в нову фазу важкої праці. Мимо лукавих голосів, що свідомо, або несвідомо намагаються роздробити, а відтак, цілком знищити наші молоді пориви, не можуть стати барикадою на дорозі наших стремлень, — але навпаки. Ми одні других заохочуємо, оден на другого натискаємо — однак у всіх нас одна спільна мета, і всі ми непохитно стоїмо на припоручених нам місцях.

В нашій молодій Організації всеодно, що в світі мінералів, кується і кристалізується молодий, стрілецький запал, в нас всіх дише подивом національної недалекої Української Революції, яка стане завершенням нашої програми, нашого емігрантського блукання.

І чим більше в нас зростатиме воля і сила — тимбільше тяжитимуть на нас обов'язки і відвічальність.

Так — ми свідомі цього і кожний з нас готовий здати звіт з того, що творить і до чого стремить.

За не цілих 6 місяців ми зробили багато, а з тим дуже мало.

Нашій національній, визвольній праці кінця немає й не буде як довго ми на чужині, а вороги на нашій землі.

Як середник нашого морального духового і культурного бою служитиме від нині тижневик Української Стрілецької Громади в Аргентині „НАШ КЛИЧ”, на сторінках якого метатимемо наші визвольні кличі, наші братні вказівки і слова пімсти і постраху ворогам.

Отже помагайте нам, Українці, жертвами на пресовий фонд. — Передплачуйте „НАШ КЛИЧ”, та присилайте нам адреси своїх знайомих, щоби ми могли їм висилати оказові примірники.

Головна Управа Укр. Стріл. Громади в Аргентині.

DIRECTION: BUENOS AIRES, MISIONES 242.

З бібліотеки „САМОСТІЙНОЇ ДУМКИ” в Чернівцях щойно вийшла надзвичайно цікава книжка

СОТН. Г. РОГОЗНОГО

ДО ТАЙНИ ВБИВСТВА полк. Ю. В. Отмарштайна

Є це відповідь на книжку Чеботарева „Невдала реабілітація Сушка-убійника”, якої нечувано цинічні брехні сотн. Рогозний виказує цілим рядом фактів і свідoctв різних людей, показуючи в правдивім світлі особу Чеботарева, його працю, його агентів-розвідників і розвідниць, та освітлюючи саме вбивство полк. Отмарштайна. Автор, вже знаний українській суспільності з цікавої книжки „Базар”, малює понурі картини, які висвітлюють не тільки конкретну справу вбивства полк. Отмарштайна, але й які є вимовним причинком до відповіді: чому взагалі так трагічно покінчилася наша вивольна боротьба, коли при владі були люди типу Чеботарева.

ЗМІСТ: 1. Чому я забираю слово в справі книжки Чеботарева? — 2. Пощо Чеботарів приїхав до Франції? — 3. Як „пан професор” Чеботарів старався в мене за пашторт? — 4. Чи було виключене побратимство між полк. Отмарштайном і полк. Сушком—як це твердить Чеботарів? — 5. Хто такі чеботарівські свідки Куценко й Власенко-Підгайний? — 6. Які були відносини між полк. Отмарштайном і полк. Сушком в часі повстання? — 7. Чи правдиві є твердження Чеботарева про поведінку полк. Сушка в боях коло Базару? — 8. Книжка Чеботарева просто роїться противоріччями. — 9. Хто є чеботарівський „свідок” Кузьменко-Титаренко? — 10. Яке було відношення до полк. Отмарштайна в штабі ген. Тютюнника? — 11. Яка була причина вбивства полк. Отмарштайна? — 12. Чому перед вбивством Чеботарів виїхав з табору, а шістьох інших розвідників приїхало? — 13. Хто ширив поголоски проти полк. Сушка? — 14. На який документ дістався полк. Отмарштайн до табору? — 15. Чи насправду було легко дістати дозвіл на побут в таборі цивільній особі? — 16. Чи полк. Отмарштайн був супроти ляхів льояльною людиною, як твердить Чеботарів? — 17. У кого замешкав полк. Отмарштайн у таборі? — 18. В якій цілі приїхав полк. Отмарштайн до табору? — 19. Пощо приїхали до табору чеботарівські агенти? — 20. Чи Чеботарів займався й кермував роз-

відкою? — 21. Чи були жінки-розвідниці на службі Чеботарева? — 22. Як працювала розвідка Чеботарева в Камяниці? — 23. Як до розвідника Чеботарева ставилися урядові особи й партії? — 24. Як фальшиво інформував Чеботарів Головного Отамана? — 25. Чи полк. Сушко мав контррозвідку? — 26. Як то є з тими „мільонами” в Стрілецьким фонді? — 27. Чи можна було вивезти з табору черевики полк. Сушка? — 28. Чи перепустка врятувала б життя полк. Отмарштайна? — 30. Як Чеботарів перекичує зізнання Осадчого? — 31. Чи говорили й що говорили про двох таємних осіб полк. Дзюбенко, полк. Чернишенко й сот. Йогансон? — 32. Що мені заявила бувша дружина Куценкова? — 33. Чи колинебудь була на головній брамі табору українська варта? — 34. Як то було з „поліційним” псом? — 35. Які то байки розповідає Чеботарів про полк. Сушка? — 36. Що оповідає про ведення слідства пор. Кривошей? — 37. Як переносився й що говорив Кравець і де поділися його товариші й його чоботи? — 37. Хто такий Кравець? — 39. В чій інтересі було вбити полк. Отмарштайна? — 40. Чому зізнавав Чеботарів і його розвідники? — 41. Яке було поведіння з чаличанами в таборі? — 42. Що пише до мене сот. Гудвіл?: а) де мешкав полк. Отмарштайн? б) Чи контррозвідка й поляки знали про побут полк. Отмарштайна в таборі? в) Чи полк. Отмарштайн вів слідство чи списував історію С.С.—ів? г) Як то було при трупі полк. Отмарштайна? г) Що мені говорив полк. Отмарштайн? д) Чи полк. Отмарштайн ховався зі своїми поглядами? е) Чобу Чеботарів обвинувачує й ген. Безручка? е) Чо полк. Отмарштайн у таборі жив легально й чи хотів легалізувати свій побут? ж) Як поляки вели слідство, щоб не викрити злочинця? з) Чому таборяни вказували на Чеботарева як на організатора вбивства? и) На кого вказували зпочатку сліди? і) Як то є з чеботарівськими „пістолями”? ї) Хто міг стріляти до полк. Отмарштайна? й) Як то було критичної ночі з вартою? к) Хто такі польські комісари Щепаньські та Тарновські? л) Які то „зізнання” зложив незнаний Власенко-Підгайний? м) Які то „зізнання” про пса зложив Куценко? н) Як то козаки полк. Сушка казали ляхам їсти землю?. — 43. Закінчення.

Книжку замовляти через О.Д.В.У в Нью Йорку.

ЧИТАЙТЕ НАЦІОНАЛІСТИЧНУ ПРЕСУ!

„РОЗБУДОВА НАЦІЇ

— двомісячник, орган „Проводу Українських Націоналістів”. Річна передплата: 1.50 ам дол. Адреса: Rozbudova Nacii, Praha-Smichov, Post. schranka 37., Czechoslovak. З огляду на переслідування Укр. Націоналістів в Чехословаччині, замовлення найкраще є слади до Центр. Управи ОДВУ в Нью Йорку.

„УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІТ”

— місячник, популярний орган „Організації Українських Націоналістів”, призначений для широких мас на рідних землях і в еміграційних скупченнях. Кольпортажу заряджують і замовлення приймають відпоручники на місцях, а за океаном: ОДВУ в Америці, кооператива „Калина” в Канаді й „Укр. Стрілецька Громада” в Аргентині.

„СУРМА”

— місячник, орган „Української Військової Організації”. Кольпортажу заряджують і замовлення приймають відпоручники на місцях, як при „Укр. Націоналісті”.

„БЮЛЕТЕН”

— місячник, орган „Краєвої Екзекутиви ОУН на Західньо-Українських Землях”, призначений для членів ОУН на ЗУЗ.

„ЮНАК”

— місячник, орган підреферентури юнацтва „Краєвої Екзекутиви ОУН на ЗУЗ”, призначений для провідників груп юнацтва ОУН.

„ЮНАЦТВО”

— місячник, орган Підреферентури юнацтва „Краєвої Екзекутиви ОУН на ЗУЗ”, призначений для широких рядів юнацтва ОУН.

„НОВИЙ ШЛЯХ”

— тижневик, орган „Українського Національного Об'єднання” в Канаді. Річна передплата: 2 дол. Адреса: New Pathway, 832 — 20th Street West, Saskatoon, Sask., Canada.

„НАШ КЛИЧ”

— тижневик, орган „Української Стрілецької Громади” в Аргентині. Річна передплата: 2 дол. Адреса: Nash Klych, Calle Misiones 242, Buenos Aires, Argentina.

„САМОСТІЙНА ДУМКА”

— місячник літературно-науковий і суспільно-політичний у Чернівцях. Річна передплата: 3 дол. Адреса: Samostijna Dumka, Cernauti, Str. Petrovici 2, Roumanie.

„САМОСТІЙНІСТЬ”

— тижневик в Чернівцях. Річна передплата: 7 шв. фр. Адреса: Samostijnist, Cernauti, Str. Petrovici 2, Roumanie.

„УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО”

— тижневик, орган „Українського Народного Союзу” в Франції, з призначенням для цілої укр. еміграції в Європі. Передплата чвертьрічна: 15 фр. фр. Адреса: La Parole Ukrainienne, Boite Postale No. 40, Paris VII (rue Cler), France.

„ВІСТІ”

— тижневик суспільно-політичний у Львові. Річна передплата 16 злп. Адреса: Львів, вул. Хмельовського 9/III.

„СТУДЕНТСЬКИЙ ШЛЯХ”

— місячник, орган студентства об'єднаного в „Центральнім Союзі Укр. Студентства” (ЦЕСУС). Річна передплата: 10 злп. Адреса: Львів, вул. Супінсько-

„ГОТОВІ”

— тижневик, орган „Українського Спортивного Союзу” у Львові. Чвертьрічна передплата: 2.40 злп. Адреса: Львів, вул. Домініканська ч. 11.

„ДАЖБОГ”

— літературний місячник. Річна передплата: 5 злп. Адреса: Львів, вул. Корняктив ч. 1.

„ПРОБОЄМ”

— місячник підкарпатської молоді. Річна передплата: Кч. 15. Адреса: Probojem, Praha LV-11, Postovni schranka 9.

„НАРОДОВЕЦЬ”

— місячник, орган „Українського Народовецького Союзу”. Адреса на редакцію „Пробоем”.

„ВІСТНИК О.Д.В.У.”

— двотижневик. Річна передплата \$1.50. Адреса: „Vistnyk O.D.W.U.”, P. O. Box 13, Sta. D, New York, N. Y.

